THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

Eleventh day of the Sixth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 30th November 1965.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

STANDING ADVISORY COMMITTEE FOR LARGE SCALE INDUSTRIES.

251—

*698 (1962) Q.—*Sarvasri A. P. Vajravelu Chetty and P. O. Satyanarayana Raju (Put by Sri V. Visveswara Rao (Mylavaram)*:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) whether there is a Standing Advisory Committee for Large Scale Industries in the State;

(*b*) who are the members of the Committee;

(*c*) the recommendations made by the Committee from [illegible]; and

(*d*) the recommendations accepted and implemented by the Government?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy):—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) A statement is placed on the Table of the House.

(*c*) The Committee is advisory in its capacity and has not so far made any specific recommendations to the Government.

(*d*) Does not arise in view of (*c*) above.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE ANSWER TO CLAUSE (b) OF L. A. Q. NO. 251[*698 (1962)]

IVth SESSION, 1964

by

Sri A. P. Vajravelu Chetty

The members of the Committee are :

1. Chief Minister.
2. Minister (Finance).
3. Minister (Industries).
4. Chief Secretary.
5. Secretary to Government, Industries Department.
6. Secretary to Government, Finance Department.
7. Sri T. Viswanatham, M.L.A.
8. ,, P. Sundarayya, M.L.A.
9. ,, K. V. Narayana Reddy, M.L.A.
10. ,, Harischandra Prasad, M.L.A.
11. Director of Industries and Commerce.
12. Managing Director, Andhra Pradesh Industrial Development Corporation.
13. Sri V. Ramakrishna.
14. Sri Sridhar.
15. Sri Maddi Sudarsanam.
16. President, Andhra Pradesh Chamber of Commerce and Industry.
17. Sri R. V. G. K. Ranga Rao, Member of Parliament.
18. Agent to Government of Andhra Pradesh at New Delhi.
19. Sri D. C. Kothari.
20. Sri K. S. G. Raja Shariff of Madras.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—ఇప్పటికి ఎన్నిసార్లు సమావేశమైనారు? పరిశ్రమల విషయంలో—ప్రత్యేకించి ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద వున్న పరిశ్రమల విషయంలో కొన్ని సూచనలు చేసినట్లు తెలిసింది. అవి ఏమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అడ్వయిజరీ కమిటీ నం. 1) 30–9–64 న మీట్ అయినది. రెండు సబ్ కమిటీలు వున్నాయి. సబ్ కమిటీ నం. 2) 63 లో మూడు సార్లు మీట్ అయినది. తరువాత కో-ఆర్డినేషన్ కమిటీ అని ఒకటి ఫారం చేసినారు. A co-ordination Committee was subsequently formed with the Chief Minister as Chairman and the Finance Secretary to be....

The function of this Committee is to co-ordinate the problems of industries at various departmental levels. 1-10-64 న కన్సల్టేషన్ మిటీ ఫర్ ఇంటన్సివ్ మన ఎం. ఎల్. ఏస్. తో వేశాము. కాబట్టి అడ్వయిజరీ మిటీ అవసరం లేదనుకున్నాము.

BONUS IN SINGARENI COLLIERIES COMPANY.

252—

*721(4098)Q.—*Sri N. Venkataswamy (Put by Sri Poola Subbaiah) (Yerragondipalem)* :-Will the hon. Chief Minister be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that the Singareni Collieries Co., have declared 3 months bonus for the Officers drawing Rs. 300 and above for the year ending March, 1964 ;

(*b*) whether the workers also were given any bonus ; and

(*c*) if not, the reasons therefor ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— (*a*) Yes, Sir.

(*b*) Yes, Sir.

(*c*) Does not arise.

LOAN TO SINGARENI COLLIERIES.

§253—

*787 (5655) Q.—*Sri I. Sarveswara Rao (Eluru)* :-Will the hon. Chief Minister be pleased to state :

(*a*) what is the amount sanctioned to the Singareni Collieries Company Limited, as a short term loan in 1964-65 ;

(*b*) whether the amount is to be repaid to the Government in a period of three months from the date of drawal ; and

(*c*) when did the company draw the loan amount ?

Sri K. Brahmananda Reddy :-(*a*) Rs. 25 lakhs, Sir.

(*b*) Yes, Sir.

(*c*) The Company had drawn the loan amount on 28th December, 1964, but repaid it in full with interest on 24th March, 1965.

CONSTRUCTION OF QUARTERS FOR THE WORKERS IN SINGARENI COLLIERIES COMPANY.

§255—

*849 (1828) Q.—*Sri A. Ramachandra Reddy (Bhongir)* :-Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(*a*) the amount spent so far on the construction of quarters of company for the workers during the Third Plan period ;

§L. A. Q. No. 254 was not put, hence included under "Written Answers to Questions".

(b) to what extent the Coal Mines Welfare Organisation has reimbirsed; and

(c) the amount spent on the construction of bungalows for the Officers during this period ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) Rs. 88.34 lakhs.

(b) Rs. 8.10 lakhs, so far.

(c) Rs. 6 28 lakhs.

Thermal Plant at Ramagundam by the Singareni Collieries Company.

§256—

*848 (1321) Q.—*Sri A. Ramachandra Reddy*:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the progress made up-to-date by the Singareni Collieries Company in setting up 17/18 M. W. Thermal Plant at Godavari Khani, Ramagundam ;

(b) what is the amount spent on this till the end of 30th June, 1965; and

(c) when the same is likely to be completed ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) The Civil Works are in progress. The equipment are arriving from Rumania and erection of plant is expected to start shortly.

(b) The total amount spent on this project upto 30th June, 1965, is Rs. 99,89,336 against machinery shipments and Civil Works.

(c) The first set of the power plant is expected to be commissioned in July, 1966 and the complete station by the end of 1966.

Misappropriation of Kakatiya Medical College Hostel Funds.

262—

*678 Q.—*Sri K. Satyanarayana (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya) (Sattenapalli)*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether any misappropriation of hostel funds of the Kakatiya Medical College, Warangal was found by the authorities; and

(b) if so, what is the amount and what action has been taken ?

---

§L. A. Qs. Nos. 257, 258 are taken up after L. A. Q. No. 275.

L. A. Qs. Nos. 259, 260, and 261, were not put. Hence included under "Written Answers to Questions".

[The Minister for Revenue deputised the Minister for Health and Medical and answered the questions]

Sri N. Ramachandra Reddy:—

(a) The answer is in the affirmative.

(b) The amount of misappropriation, as revealed so far from the audit reports received upto 31st May, 1963, is Rs. 1,201-68 P. The concerned clerk who was absconding, has since been arrested by the Police on 16th October, 1965 at Peddapuram, East Godavari district and brought to Warangal on 17th October, 1965. The accused was remanded to the Judicial custody. He is still under remand, and the case is posted for hearing on 7th December, 1965 in the Munsiff Magistrate Court, Warangal. The Audit of accounts has been entrusted to the auditors of the College for assessing the actual amount misappropriated which has not yet been completed by the auditors.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మిస్‌అప్రోప్రియేషను వ్యవహారం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—కాంటెస్ట్ మానేజ్ చేస్తున్నాడు. అందులో 1,200 రు.లు మిస్‌అప్రోప్రియేట్ చేసినట్లు తేలింది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—ఇతనిని జుడిషియల్ కస్టడీలో వుంచారు, బాగానే వుంది. కాని 1,500 కాజేసినవారిని కస్టడిలో వుంచడం 75 వేలు కాజేసిన వారిని హాయిగా, స్వేచ్ఛగా ఊరమ్మట తిరగడానికి విడిచిపెట్టడం—ఇదేమిటి ? మొన్న 75 వేలు కొట్టేసినవారి సంగతి వచ్చినప్పుడు వారిని స్వేచ్ఛగా, స్వతంత్రంగా వుండేటట్లు చేశారు; అది తేలింది. వారు అట్లా అనుభవిస్తుండగా, యీ 1,500 మాత్రమే కాజేసినవారి ఖర్మం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది యీ ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు. ఆ ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు దానిమీద వేయాలి.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—చిన్నచిన్నవారి మీద చాలా హార్డ్‌గా వున్నారు. 75 వేల రు.లు కొట్టేసే రకాలవారు అయితే సాఫ్ట్‌గా వుంటున్నారు. అది న్యాయం కాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

CERTIFICATES TO THE TRAINED HEALTH VISITORS.

263—

*580 (1510) Q.—*Sri P. O. Satyanarayana Raju (Kosigi)*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether it is a fact that certificates have not been given to the Health Visitors trained in Niloufer Hospital from 1960 onwards;

(b) if so, the reason therefor; and

(c) whether the Government would take steps to issue the certificates early ?

Sri N. Ramachandra Reddy:—(a) The answer is in the affirmative—

(b) As per the rules and regulations for the training of Health Visitors, certificates will be issued to the successful candidates only after they serve the Government for a period of 1 years after passing the final examination.

(c) For those who have complied with the rules and regulations the necessary certificates are being issued by the Chairman, Board of Examiners.

HOUSE SITES TO HARIJANS.

264—

*321 (4861) Q.—*Sri S. Vemayya* (*Buchireddipalem*) :—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether the Government provided house sites to the Harijans of Brahamanapalli village, Rajampet taluk, Cuddapah district and Gangapuram village, Zahirabad taluk, Medak district ; and

(b) if not, the reasons for the delay in the matter ?

The Minister for Social Welfare (*Smt. T. N. Sadalakshmi*) :—(a) No Sir.

(b) Steps are being taken to provide house sites to the Harijans of the said villages as early as possible.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ఎంత కాలంగా పెండింగుగా వుంది ? ఎప్పుడు అవుతుంది ? ఎంత విస్తీర్ణము, ఎన్ని ఫామిలీస్‌కు ఇంటెండ్ చేయబడింది ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—కడప జిల్లాది ఒకసారి అక్వయిర్ చేసి ఆ తరువాత లో లాండ్‌లో వుంది. పనికిరాదు అని విత్‌డ్రా చేశారు. ఇప్పుడు వేరే నంబరుల అక్వ్యైర్ చేయడానికి అక్విజిషను ప్రొసీడింగ్స్ స్టార్ట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. జహీరాబాదు లాండ్ ప్రయివేటు నెగోషియేషన్స్‌తో సెటిల్ అయిపోయింది. కొద్దికాలంలోనే యివ్వబడుతుంది.

LAND HARIJAN COLONY.

266—

*456 (5485) Q.—*Sri P. Parvatha Reddy* (*Peddavoora*) :—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) the extent of land allotted for the construction of a colony and to provide land for the Harijans near Ghadiyagouravaram, Devarkonda taluk, Nalgonda district ;

(b) whether pattas have been issued to the Harijans of the colony for the land ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

* L.A.Q. No. 265 was taken up after L.A.Q. No. 266.

Smt. T. N. Sadalakshmi :—(*a*) 17 acres 18 guntas.

(*b*) No, Sir.

(*c*) From the date of inception of the scheme the land is in the name of Social Welfare Department but no patta certificates were issued to the colonists. The colonists have since proposed to form a Co-operative Tenant Farming Society and the matter is referred to the Director of Social Welfare for transferring the ownership of the land to the proposed society. The Director of Social Welfare is awaiting certain details from the District Social Welfare Officer, Nalgonda before final decision is taken.

శ్రీ పి. పర్వతరెడ్డి:—హరిజనులకు భూములు యిచ్చి దాదాపు 20 సంవత్సరాలు అయింది. సేద్యం చేసుకుంటున్నారు. పట్టాలు కావాలని దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే సహకార వ్యవసాయం అని పట్టాలు యివ్వకుండా వుండడంవల్ల ఎరువులు, ఋణాలు, ఇతర సౌకర్యాలు లేక ఆ భూములు సేద్యం లేక పడివున్న విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? పట్టాలు యివ్వకపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—పట్టాలు యివ్వకపోవడానికి కారణాలు చెప్పాను. సమిష్టి వ్యవసాయం చేసుకోడానికి సిద్ధపడ్డారు. కొద్దిరోజులలోనే పట్టాలు కాబోతాయి. సమిష్టి వ్యవసాయం ద్వారాకూడా ఎన్నో ఫెసిలిటీస్ అందుబాటులో వుంటాయని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—సమిష్టి వ్యవసాయం అంటున్నారు. 20 సంవత్సరాలు క్రితం acquire చేసిన భూమికి పట్టాలు కావాలంటే ఇవ్వలేదు. సమిష్టి వ్యవసాయం క్రింద ఏ సౌకర్యాలు ఇస్తారో చెబుతారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—ఎరువులు ఇవ్వవచ్చును; విత్తనాలు ఇవ్వవచ్చును; ఎద్దులుకూడా ఇవ్వవచ్చును. సబ్సిడీలు, లోన్సుకూడా ఇస్తారు. భూమి తక్కువగా ఉన్నా అందరికి చెందుతుంది. అందరు పరుసగా చేసుకోడానికి వీలుంటుంది.

శ్రీ పి గున్నయ్య (కొత్తూరు):—హరిజనులు ఇండ్లు కట్టుకోడానికి ఇచ్చిన స్థలాల్లో సమిష్టి వ్యవసాయం చేసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు ఏమైనా జారీ చేసారా? అయిదు పంవత్సరాలైనా ఇండ్లు కట్టుకోలేని స్థలాలున్నాయి. ఇటుపైన నాలుగవ ప్రణాళికలోనైనా ఇండు కట్టుకోడానికి వెయ్యిరూపాయలు ఇప్పించడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఆ స్కీము ఉన్నది.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూల్):— ఈ భూమి ఎవరికైతే acquire చేసారో వారికి పట్టాలు ఇవ్వడంలేదు అంటున్నారు. కోఆపరేటివ్ కల్టివేషన్ వగైరాలు జరపడానికి ఆలస్యం పట్టవచ్చును, అంతవరకు హరిజనులు సేద్యంచేసుకుంటున్నారా? లేకపోతే అటువంటి అవకాశం కల్పిస్తారా?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి :— దానిని పరిశీలించి ఆ విధంగా లేకుండా చూస్తాం.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :— Extent ఎంత ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—17 ఎకరాల 18 కుంటలు.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి (రామన్నపేట) :—మంత్రిగారు సెలవిస్తూ సమిష్టి వ్యవసాయానికి సుముఖంగా ఉన్నట్లు సెలవిచ్చారు. అక్కడ ఉన్నది 17 ఎకరాలని చెబుతున్నారు, అక్కడ 600 ఎకరాలు ఉన్నది. 17 ఎకరాలున్నది అనే రిపోర్టు ఎట్లా వచ్చింది ? ఇటువంటి పొరపాటు రిపోర్టు ఎట్లా ఇచ్చారు ? మొత్తం 600 ఎకరాలకు సొసైటీ నిర్మించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—నాకు వచ్చిన information బట్టి 17 ఎకరాల 18 కుంటలు ఉంటుంది. వారు ఇచ్చిన information తీసుకుంటాను. తరువాత పరిశీలన చేస్తాను.

శ్రీ వై. పెద్దయ్య (దేవరకొండ) :— సమిష్టి వ్యవసాయానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించి ఎంత కాలమైనది ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— Specific గా information లేదు.

శ్రీ పి. పర్వతరెడ్డి:—మొత్తం 17 ఎకరాలంటున్నారు. ఒక్కొక్క రైతుకు 17 నుంచి 20 ఎకరాలవరకు 600 ఎకరాలు మొత్తం ఉన్నది. వారికి పట్టాలు ఇవ్వలేదు. ఎరువులు వగైరా సౌకర్యాలు లేవు. చూసే దిక్కులేదు. మంచిరేగడి భూమి, పట్టా ఇవ్వకుండా సహకార వ్యవసాయం పేరుతో ఉంచడంవల్ల పరిస్థితి దిగజారిపోయింది. గవర్నమెంటు సౌకర్యాలు ఇస్తే పట్టాలు ఇచ్చినా చేసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. పట్టాలు ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ఆ భూమి ప్రస్తుతం సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటువారి పేర ఉన్నది. రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు పేర లేదు. సొసైటీ పేర పట్టా transfer చేసుకోడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు నాకు information ఉంది.

శ్రీ జి. అప్పన్న (సోంపేట) :—మంత్రిగారు చెప్పినట్లు సహకార సేద్యానికి ఇష్టపడకపోతే పట్టాలు ఇవ్వకూడదని ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—అటువంటి నిర్ణయం తీసుకోలేదు. ఇష్టపడకపోతే వారికి నష్టం అవుతుంది. వారికి నష్టం కాకుండా ఇష్టపడితే బాగుంటుందని మా ఉద్దేశం. ఇష్టపడకపోతే పరిశీలించి వారి ఇష్టప్రకారం చేస్తాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుకు పట్టా ఉందని అంటున్నారు. ఎప్పుడు వారికి వచ్చింది ? ఎంత కాలంగా హరిజనులు సాగుచేసుకుంటున్నారు ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—20 సంవత్సరాలనుంచి rehabilitate చేసినట్లు నాకు information ఉంది. సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు పేరిట పట్టా ఉంది. ఏ డిపార్టుమెంటు నుంచి అపేక్షికాదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :— 10, 20 ఎకరాలు నివేశన స్థలాలుగా ఇచ్చినా 5, 6 సంవత్సరాలుగా హరిజనులు ఇండ్లు కట్టుకోలేక నిరుపయోగంగా ఉన్నాయి. ఈ క్లిష్ట పరిస్థితులలో ఆధికాహారోత్పత్తిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ భూమిని సాగుచేసుకోడానికి ప్రభుత్వం అనుమతి ఇస్తుందా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— House sites కు ఇచ్చిన భూమిని సాగుచేసుకుంటామంటున్నారు. అది సాధ్యపడుతుందని అనుకోడం లేదు.

HOUSE SITES TO THE HARIJANS OF VIRUR, CUDDAPAH DISTRICT.

265—

*520 (6253) *Q.—Sri N. Subba Reddy* (Put by Sri T. K. R. Sarma):- Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether the Government propose to provide house sites to the harijans of Virur and Kumbhagiri in Siddavatam taluk, Cuddapah District ; and

(*b*) if so, when and the stage at which the proposals are pending now ?

Smt. T N. Sadalakshmi : (a) and (b). It is ascertained by the District Social Welfare Officer, Cuddapah that the harijans of Virur village are not in need of house sites

Regarding Kumbhagiri village, the District Social Wlefare Officer has reported that there is need for provision of house sites to the harijans in this village. There are assessed waste lands (S. Nos. 213, 214/1, 214/2, 214/3, and 215) by the road side about two furlongs away from the village. These are suitable for harijan houses. The concerned officers have been requested by the Collector, Cuddapah to take expeditious action to assign the said site to the needy harijans.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— ఆ గ్రామంలోని హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు అవసరం లేదని District Social Welfare Officer అన్నారని అంటున్నారు. అందుకు ఏమైనా విచారించారా ? అవసరం లేదనేది క్రొత్త విషయం. ఆ విషయం మరల పరిశీలించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— అక్కడకు సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరు వెళ్లి విచారణ చేసారు. అక్కడ 16 కుటుంబాలున్నట్లున్నాయి. 25 ఇండ్లు ఉన్నాయి. అందుకే వారికి అవసరం లేదని రిపోర్టు ఇచ్చారు. కడపలో అవసరం ఉంది. గవర్నమెంటు lands ready గా ఉన్నాయని కూడా మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. వరదయ్య (కొండూర్) :— House sites assignments తహసిల్దారు చూస్తున్నారా ? Social Welfare Officer చూస్తున్నారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ప్రస్తుతం Social Welfare Officer చూస్తున్నారు.

శ్రీ కె. నరసయ్య :— House sites allot చేసే కార్యక్రమం ప్రతి జిల్లాకు ఉన్నదా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—ప్రస్తుతం కాలనైజేషన్ స్కీము అసలు లేదు.

HOUSE SITES TO HARIJANS OF NAMILE VILLAGE, NALGONDA DISTRICT

267—

*518 (6202) Q.—*Sri A Ramachandra Reddy* :—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state:

(*a*) whether the harijans of Namile village, Aleru Block, Nalgonda District have submitted representations to the Tahsildar and Revenue Divisional Officer of Bhongir and to the District Collector requesting them to acquire the land adjacent to the harijan locality bearing S Nos 179, 272 and 184 and to assign the same for house sites to them ;

(*b*) if so, when ;

(c) the action taken thereon ; and

(*d*) whether any compensation was paid to the ryot r the landcf acquired by the Government and if so, when ?

Smt. T. N. Sadalakshmi : (*a*) Yes, Sir.

(*b*) 31-1-1963.

(*c*) The Collector, Nalgonda has requested the District Social Welfare Officer, Nalgonda and Block Development Officer, Alair to take up the land acquisition proceedings by acquiring the land under private negotiations and finalise the case at an early date

(*d*) Compensation for the land measuring an area of 18 guntas already acquired out of Survey No 184 for provision of house sites to the harijans of Namile Village was not received by the land owner even though notice was issued to receive the compensation. The amoute will be credited to Revenue Deposit in case the land owner fails to receive the compensation.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఇది 1963 లో యివ్వడం జరిగింది. Aquire చేశామని రైతుకి డబ్బు కేటాయించారని credit లో ఉందని అన్నారు. అయినప్పటికీ ఎందువల్ల యింకా హరిజనులకు sites యివ్వలేదు ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—Compensation వారు యింకా తీసుకోలేదు. కొన్ని సెంట్లు మాత్రమే యివ్వబడ్డాయి. ఆ సంబరులోంచి compensation తీసుకోలేదు. భూములకు యివ్వబడివడో లేదో నాకు వచ్చిన information లో లేదు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :—Acquire చేసిన తరువాత రైతుకి నోటీసు యిచ్చి ఫలానా తేదీకి తీసుకోండని చెబుతారా లేక రైతు స్వయముగా వచ్చి తీసుకున్న తరువాత సంపకం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—సాధారణంగా యిటువంటి యిబ్బందులు చాలా ఉన్నాయి. ఈ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఆలోచించినారు. సెంట్రల్‌వారి ప్రొసీడింగ్సు ఫాలో చేయవలసి ఉంది. ఇటువంటి యిబ్బందులు చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—డిపాజిట్టు అయిన తరువాత భూమి ఓనరుకు డబ్బు తీసుకోవాలని నోటీసు ఇవ్వాలికదా ? అటువంటి నోటీసు జారీచేశారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—నోటీసు జారీచేసినామని main answer లోనే మనవిచేశాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—ఏమయినా objections పెట్టారా ? పెట్టకుంటే ఎందుకు డబ్బు ఇవ్వలేదు ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—వారు వచ్చి receive చేసుకోలేదు. డివిజనల్ ఆఫీసులో డబ్బు క్రెడిట్ చేయాలని ఆలోచిస్తున్నారు. Credit చేసిన తరువాత...

Mr. Speaker:—What is the amount involved?

Smt T. N Sadalakshmi:—Rs. 44-89 nP.

Mr *Speaker:*—Perhaps the owner of the land is a rich man and he thinks this Rs. 44 is a pittance.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉంవకొండ):—అధ్యక్షా ! మంత్రిగారు శలవిచ్చినటువంటి సంబంధమైన భూములున్నాయి. రాష్ట్రం మొత్తానికి పలామట్టుకు compensation ఇవ్వడం జరిగింది. కాంపెన్సేషన్ తీసుకోకుండాపోతే కోర్టులో డిపాజిట్టు చేశారు. హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు చూపించారు. చూపించిన తరువాతకూడా రైతు మడిలో ప్రవేశించి పంటలు పండిస్తున్నారు. ఏడుసంవత్సరాలనుంచి సాగుతున్నది. కంప్లయింట్సు రాష్ట్రం మొత్తానికి ఉన్నాయి. అయితే కలెక్టరుగారు ఏమిటంటున్నారంటే మేము స్థలం చూపించాము ఆటుతరువాత మీరే కోర్టుకు పొందవని చెబుతున్నారు. వారు కోర్టుకు వెళ్లి హక్కులు స్థిరపరచుకోగలిగితే తప్పితేగాని భూమి అడగరు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారు కాబట్టి అటువంటి cases ఉంటే ప్లేటు మొత్తానికి కోర్టులకు పోయినప్పుడు కోర్టులో fight చేసి ప్రభుత్వమే న్యాయం కలిగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—అధ్యక్షా ! plots ఇచ్చిన తరువాత పట్టాదారు బలవంతంగా పేద్యంచేసుకుంటున్నారనే విషయం ఇదివరకు మనవిచేసినాను. డిపార్టుమెంటుద్వారా పట్టాలు చేశాము, ప్లాట్లు distribute చేసినాము. ఆ తరువాత వెదిరించి పేద్యంచేసుకున్నప్పుడు అది డిపార్టుమెంటు కేసు కాదని ఆఫీసర్సు మనవిచేశారు. ముఖ్యమంత్రిగారిని ఉద్దేశించి డిపార్టుమెంటుద్వారా పట్టాలు యిప్పించవలసినదని అంటున్నారు. అది సాధ్యం అవుతుందో లేదో నాకు అనుమానంగా ఉన్నది.

శ్రీ ఏ. రామచంద్రారెడ్డి:—ఈ గ్రామంలో హరిజనవాడప్రక్క 170, 272, 184 సర్వేనెంబర్లు acquire చేయాలనుకుంటున్నప్పుడు దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే 184 సర్వేనంబరు మాత్రమే acquire చేశారు. తక్కిన రెండింటివిషయం ఏమీ చేయలేదు. కారణం ఏమిటి ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—మొట్టమొదట ఒక నంబరుకే పెట్టుకున్నారు. ఆ owner కు తక్కువ land ఉందని అందులో ఒక ఎకరం 31 సెంట్లు wet land అతను పిటిషను పెట్టుకొన్నప్పుడు అంత ఇవ్వలేను అన్నప్పుడు 18 కుంటలు తీసు కొని మిగతాది withdrawal notification చేసి వాపసు యివ్వబడినది. 18 కుంటలు మాత్రమే అతనిదగ్గరనుంచి తీసుకున్నాము. అతనికి తక్కువ భూమి ఉంది. Wet lanJ ఉంది కనుక వాపసు ఇవ్వబడినది.

EXAMINATIONS BY THE ANDHRA SARASWATA PARISHAD, HYDERABAD

268—

*380 (5024) *Q*.—*Sri T. Balakrishnayya (Satyavedu)* — Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(*a*) whether the Andhra Saraswatha Parishad, Hyderabad is conducting any examinations in Telugu ;

(*b*) whether a pass in the examinations conducted by the Parishad is recognised by the Government and the Universities , and

(*c*) what are the examinations or Diplomas of the Universities that are recognised as equivalent to a pass in Visarad, Uttambagha in Telugu conducted by the Parishad ?

The Minister for Education (Sri A. Balarami Reddy) :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Prathamika and Pravesha Examinations conducted by the Andhra Pradesh Saraswatha Parishad are recognised by the Government as equivalent to pass in third and second class langague tests in Telugu respectively conducted by the Andhra Pradesh Public Service Commission. Government have ordered that persons who have passed the Visarada Examination of the Andhra Pradesh Saraswatha Parishad, Hyderabad may be employed as Telugu Pandits in Secondary Schools and given the untrained Telugu Pandits scale of Rs. 70-100. The Osmania Univesity has recognised the Visarada Uttarabagh Examination of the Andhra Pradesh Saraswatha Parialisd as equivalent to the entrance examination inTelugu of the University for purpose of admission to the Diploma Examination in Telugu conducted by the University.

(*c*) Visaradha Examination has not been recognised by any of the Universities in the State. The Osmania University has recognised the Uttambagh in Telugu examination as equivalent to the entrance examination in Telugu of the Osmania University.

శ్రీ ఎ. వర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు):—అటువంటి సారస్వతపరిషత్తులు గుగ్గిళ్ల లాంటి భాషను encourage చేస్తున్నారు. వారి పరీక్షలు పాసయి వచ్చినవారివల్ల ప్రభుత్వానికి ఉపయోగం లేదు. తెలుగును అధికారభాషగా అంగీకరించాము. అందు చేత spoken language ని అభివృద్ధిపరచేవాటినే recognize చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

[*Mr. Deputy Speaker in the Chair*]

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—విద్యాసంస్థలు ఏ భాష ఉపయోగిస్తాయో ఆ భాషలో పాఠాలు నేర్పుతారు.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—అది ఉపయోగంలేకుండా ఉన్నది. ఎవరికీ అర్థం కాదు. అధికారభాషగా తెలుగును ఆమోదించనున్నాము. దానికి ప్రాతిపదిక వేయాల్సి ఉంటుంది. ఆ గ్రాంధిక భాష ఎవరికీ అర్థంకాదు. అందుకని దూరదృష్టితో ఆలోచించి అటువంటివాటిని encourage చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—అధ్యక్షా: ఆయన ప్రశ్న నాకు అర్థంకాలేదు. మిగతా సంస్థలలో, స్కూల్సులో, కాలేజీలలో పబ్లికుసర్వీసు కమీషను ఎగ్జామినేషన్సు కండక్టు చేసేవిధముగా ఆ పాఠాలే నేర్పుతారని మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—చిన్నయసూరి గ్రాంధిక భాష వాడాలని నిర్బంధము ఉన్నది. వ్యవహారికభాష కావాలని అందరూ agree అయినారు. కాని యూనివర్సిటీ పరీక్షలకు గవర్నమెంటు పరీక్షలకువచ్చేసరికి గ్రాంధికభాష అంటున్నారు. వ్యవహారికభాషను implement చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయకపోతే institutions చేయవు. గవర్నమెంటు నిర్ణయం చేయాలి. ఇదివరకు పబ్లికు సర్వీసు కమీషను రిపోర్టు సందర్భంగా ఎందుకు వ్రాయాలని మనవిచేశాను. వ్యవహారిక భాషను తీసుకువస్తారా లేదా అనేదే సమస్య. దానిగురించి చెబుతారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—అది క్వశ్చన్ టైములో answer చేసే విషయము కాదు. Policy matter. ఏయే పరీక్షలు చేస్తున్నారనేది ప్రశ్న. వారడిగిన దానికి ఇప్పుడు ఏమీ చెప్పలేను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:— అధ్యక్షా. క్లాజ (C) కి సమాధానం చెబుతూ వివరంగా చెప్పలేదు. శారదాపీఠ పరిషత్తు conduct చేసే పరీక్షలకు యూనివర్సిటీ standards తో జరిపించే ఇతర పరీక్షలకు వున్న భేదము ఏమి? ఏవేవి దానితో సరి సమానము. ఆ వివరాలు చెబుతారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—Clear గా చెప్పాము. శారదాపీఠ పరిషత్తువారు మూడురకాలైన పరీక్షలు conduct చేస్తున్నారు. ప్రాథమిక, ప్రవేశ, విశారద. ప్రాథమిక, ప్రవేశ పరీక్షలు సర్వీసు కమీషనువారు language test క్రింద conduct చేసే పరీక్షలు 2nd, 3rd class కి సరిసమానమని మనవి చేశాము. విశారద పరీక్ష pass చేసినవారికి గవర్నమెంటు స్కూల్సులో Grade III untrained pundits గా వేసేదానికి అవకాశము వుంది. రూ. 70-100 ల వరకు జీతము ఇస్తామనికూడ చెప్పారు. ఆ తరువాత యూనివర్సిటీలో ప్రవేశించి డిప్లమా సంపాదిస్తే Grade I and II pundits గా వేసేదానికి అవకాశము వుంది.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—అధ్యక్షా. యూనివర్సిటీలో recognise కాకుండా ఇక్కడున్న హాయి ఏది శారదాపీఠ పరిషత్తువారు జరిపించే పరీక్షలకు సంబంధించి యూనివర్సిటీలో దీనికివున్న లింకె ఏమి? ఏ stage నుండి ఏ stage కి పోవడానికి అవకాశాలున్నవి అనేది చెబుతారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—మనము కొని ఇవ్వము. Local Library Authorities autonomous bodies. ఫలానా పుస్తకాలు మంచివని recommend చేసి పంపిస్తాము. అక్కడున్న literature మంచిది. లైబ్రరీలకు కొనండి అని recommend చేసేదానికి మనకు అధికారము వుంది. Local Library Authorities వారు వారికి యిష్టమువచ్చిన పుస్తకాలు వారు ఖరీదు చేసుకోవచ్చు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, లైబ్రరీ డైరెక్టరేటు ఇదికూడ అంగీకరిస్తున్నాము అన్నారు. అంగీకరించకపోయినా కొనవచ్చు. దానికేమీ అభ్యంతరము లేదు. ఏయే పుస్తకాలు కొన్నారో చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—అరవింద ఆశ్రమములో వున్న పుస్తకాలు కొనుమని recommend చేశాము. Local Library Authorities వారు వారికి యిష్టము వచ్చిన పుస్తకాలు వారు కొన్నారు. ఆ పుస్తకాల లిస్టు maintain చేయాలంటే సాధ్యముకాని పని.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అయితే వారు చెప్పిన జవాబు ఏమిటి? వారు చెప్పినదానిలో మాకు ఏమీ ఇంతవరకు అర్థము కాలేదు. పుస్తకాల జాబితా వ్రాశాము అంటున్నారు. పుస్తకాల విలువ చెబుతున్నారా? ఎన్ని పుస్తకాలు కొన్నారో చెబుతున్నారా? ఏఏ పుస్తకాలు కొన్నారో చెప్పారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ప్రశ్నను ఒకసారి చదవమనండి. అరవింద ఆశ్రమములో produce చేసిన పుస్తకాలను కొనమని లైబ్రరీ అథారిటీస్‌కి మీరు ఏమైనా ఉత్తర్వు ఇచ్చారా? అంటే దానికి చెప్పాము. 1980 పుస్తకాలు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఏయేపుస్తకాలు కొన్నారని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—వేరేప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

BUILDINGS DONATED BY PINGILI LAND LORDS

272—

*466 (3557) *Q.*—*Sri N. Mohan Rao* (*Ghanpur*):—Will the hon. **Minister for Education** be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the building belonging to the Pingili land lords in Voddepalli, Warangal District has been donated to the Government.

(b) if so, whether any conditions have been imposed;

(c) if so, what are those conditions;

(d) the amount of expenditure incurred towards the repairs of these buildings;

(e) whether the said family owes any arrears or dues to the Government; and

(f) if so, the details thereof?

Sri A. Balrami Reddy: (a) No Sir,
(b) (c), (d), (e), & (f): Do not arise.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి:—అధ్యక్షా, వీరు ప్రభుత్వానికి కొన్ని లక్షల రూపాయలు income tax ఇవ్వవలసినమాట వాస్తవమా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—తెలియదు. వారిపై income tax ఏమిఅయినదీ దీనిలో ఏమీలేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—ఈ బిల్డింగు ఇచ్చేటపుడు conditions ఏమీలేవు అని చెబుతున్నారు. ఊరికేనే donate చేశారా దానిలో Medical College పెట్టాలని వుందా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—దీనికి చరిత్రవుంది. బూర్గుల రామకృష్ణరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నపుడు దీనిని తీసుకొనడం, ఇంజనీరింగు కాలేజీ పెట్టాలని ప్రయత్నము చేయడము, అది సాధ్యముకాకుండా పోవడము. తరువాత Medical Society వారు తీసుకొనడము, Medical College పెట్టాలని ప్రయత్నము చేయడం అదికూడ సాధ్యముకాకుండా పోవడము. తరువాత ఇంకేదో గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఇన్‌స్టిట్యూట్‌కి ఇవ్వాలని ప్రయత్నముచేయడము, చాలదని వారుకూడ మానుకోవడము. చిట్టచివరకు ఇప్పుడు Women College పెట్టేదానికి ఆ బిల్డింగుని వారు ఇచ్చారు. ఆప్రకారముగా కాలేజీకూడ అక్కడ ప్రారంభముచేశారు.

DEVELOPMENT OF BEACH ROAD IN VIZAG

273—

*291 (4204) *Q.—Sarvasri M. Pitchaiah (Payakaraopeta) and K. Sreeramamurthy (Kanithi)*:—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(a) the amount allotted for developing the Beach road in Visakhapatnam Town during 1963-64; and

(b) the amount spent so far therefrom?

The Minister for Municipal Administration (Sri N. Chenchurama Naidu): (a) Rs. 2,21,000 was allotted for developing the beach road in Visakhapatnam town in the revised budget estimates for 1963-64.

(b) The entire amount allotted was spent during 1963-64.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఈ beach road, ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుందండి.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామానాయుడు:—అది చెప్పడానికి సాధ్యంకాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అధ్యక్షా, ఈ విశాఖపట్నం beach road. ... harbour చాలాభాగము erode అయిపోయినది. road కూడా కొట్టుకుపోయినది ఆ ... భాగంలో. దానితరువాత, East coast Battery వాళ్లు అడ్డంగావచ్చారు. ...

మళ్లీ మునిసిపాలిటీకి ఇవ్వవలసిందని 10, 15 ఏళ్ళనుంచి ప్రార్థిస్తున్నాము. గవర్నమెంటుకుకూడా applications ఉన్నాయి. అది అయినతరువాత తిరిగి Waltair Beach వెళ్ళేవరకు, కొంతవరకు erosion జరుగుతూఉన్నది. ముఖ్యంగా దక్షిణ భాగంలో erosion, ఆరోడ్డుఅంతా గట్టిపరచడానికి grants ఏమైనా గవర్నమెంటు ఇస్తుందా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది చాలా technical matter అండి, sea erosion కాము చెప్పేది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అది పోతున్నది. ఏమైనా special grant ఇస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—Special grant ఇవ్వడం అంత సులభమైన విషయం కాదండి. అది ఇదివరకు ఒకసారి, డాక్టర్ కె.ఎల్. రావుగారు వెళ్ళి తనిఖీ కూడా చేసినారు. కొంత erosion జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు ఉన్న Beach road కు కాదండి. ఇదివరకు ఉన్నటువంటి road కే జరుగుతున్నది. అది technical వాళ్ళు చూడాలి. సరియైనటువంటిది వాళ్ళు చేయాలి. కేంద్రప్రభుత్వముకూడా సహాయముచేయాలి, లేకపోతే ఒక్క రాష్ట్ర ప్రభుత్వముతో అయ్యేదికాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పింది అంతా ఒప్పుకొన్నాము. కాని అవిధమైన యత్నం ఏమైనా ఈవిషయమై చేస్తున్నారా, అని? లేకపోతే చాలా buildings కే నష్టంవచ్చేటటువంటి స్థితిలో ఉన్నాము.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది చేయవలసిన విషయమేనండి.

శ్రీ బి. లచ్చన్న:—ఈమధ్య పత్రికలలో, పార్లమెంటుతో ఈ erosion నివారించడానికి గోడను కట్టడానికి ఆలోచిస్తున్నట్లు ఒక వార్తాపత్రికలో చదివాను. అది ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—రాలేదండి. వట్టి గోడకట్టినా ప్రయోజనంలేదండి. ఇదివరకు వేసిన రోడ్డు చాలాగట్టిగా వేసినటువంటిదే అని కొంతమంది చెప్పుతున్నారు. ఏదో పెద్దపెద్ద buildings కొన్నిచోట్ల లేస్తే అదికొంత prevention ఉంటుందని అదికూడా సాధ్యంకాదు. అది highly technical matter, Sir., ఈమధ్య ఒక foreign expert చూచిపోయినాడు. దానిని later pursue చేస్తామండి.

SHIFTING OF BUS STAND FROM POLICE STATION.

274—

*391 (5075) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya*:—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(a) whether the Special Officer, Srikakulam Municipality is taking steps to shift the Bus-stand from Police Statin to Market place, instead of Murali Thana area as against the wishes of the Public and Municipal Council; and

(b) if so, the reasons therefor?

Sri N. Chenchurama Naidu:—(a) & (b) Taking into consideration the suggestion made by the Collector, Srikakulam, the Municipal Council in its resolution dated 9-2-1965 resolved to shift the bus stand to relieve congestion prevailing at the present bus stand with minimum expenditure and also keeping in view the suggestion made by the Director of Town Planning that an improvement made to the site may be utilised as civic amenity. The shifting of the bus stand was made on 24-7-65 It is not a fact that the entire public was against the shifting of the bus stand. Representations have also been made to Government requesting them to see that the bus stand is shifted to Market area

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా ! మునిసిపాలిటీ అంటే అప్పుడు మునిసిపాలిటీ లేదు. అప్పుడు ఏమైనా Executive Officer, Special Commissioner ఎవరో ఉన్నారు. అదేమైనా ప్రజలు అంతా వద్దు అన్నప్పటికీ ఆయన కొద్దిమంది interest కోసం తీసుకుపోయి అక్కడ పెట్టడం జరిగింది. అప్పుడు అసెంబ్లీలో వేసిన ప్రశ్న ఇది. (Q, No. 575) అందువల్ల ఇప్పుడు అక్కడ ఉంచారు అది. ఇది మూర్తి టాకీస్ అని ఉండవలసింది, ఏమైనా పొరబాటుగాపడింది అనుకొంటాను. అక్కడ ఏమైనా పెద్ద area ఉంది, ఊరికి మధ్యలో. అది దానికి కావాలనే వాళ్ళు కోరారు. ఏదో చిన్నరకపు వ్యాపారం చేసేటటువంటి markets కు తీసుకొనిరావడానికి ప్రయత్నించడంవల్ల markets కు ఇరకాటం అవుతున్నది, జనానికి ఇరకాటం అవుతున్నది. దానిని ఏమిచేశారు, final గా.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు:—మళ్లీ చెప్పండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—వారి అనుమతితో నేను చెప్పుతున్నాను. మంత్రిగారు వారి సమాధానములోనే చెప్పినారు. Shift అయిపోయింది 24-7-65 తేదీన అని. ఈ ప్రశ్న ఏమో చాల పాతది. Market లోకి shift చేయడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నదా అని వేసిన ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం వచ్చేసరికి అది shift అయిపోయింది జూలై నెలలోనే. కాని మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలోనే ఒక విషయం ఉన్నది. అక్కడ వర్తకులందరు ప్రతిఘటిస్తున్నారని, ప్రజలందరు ప్రతిఘటిస్తున్నారని, యీ మూర్తి టాకీస్ దగ్గరకు shift చేయాలని మునిసిపాలిటీ తీర్మానించినా ఉన్నారని మంత్రిగారి సమాధానములోనే తెలిపినారు. ఈ సమాధానందృష్ట్యా తిరిగి దాన్నిగురించి ఏమైనా పునరాలోచించడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు:—ఒకసారి shift చేసిన తరువాత ఆలోచించేది ఏమీ ఉండదండి.

MACHANISED PLANT FOR HANDLING COMPOST IN MUNICIPAL AREAS

275—

*548 (6994) Q.—*Sri S. Vemayya*:—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether there are proposals with the Government to start a Machanised plant for handling the compost in Municipal Areas in the State now ; and

(b) The place at which the plant will be installed ?

Sri N. Chenchu Rama Naidu:—(a) & (b) The proposal of the State Government to set up at Hyderabad one of the three Mechanical composting plants proposed to be installed by the Centre during the Third Five Year Plan has not been accepted by the Government of India.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ఇప్పుడు దానికి ఎంతెంత ఖర్చు అవుతుంది? దానివల్ల ఎంత లాభము వస్తుంది? ఇప్పుడు దానిని establish చేయడానికి ఎంతెంత ఖర్చు అవుతుంది?

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు:—14 లక్షలు ఏమో అవుతుంది.

CEMENT FACTORY AT BONAKALLU

257—

*690 (1099) *Q.—Sarvasri P. Rajagopal Naidu (Tavanampalle) and C. D. Naidu (Chittoor)*: Will the hon. Minister for Finance be pleased to refer to question No. 4515 answered on 29-7-1963 and state;

(a) whether the Government of India have issued the licence to the Andhra Pradesh Mining Corporation for starting the Cement Factory at Bonakallu;

(b) if so, the progress made so far in this regard; and

(c) the capacity of the factory?

***The Minister for Finance** (Dr. M. Chenna Reddy)*: (a) The Government of India have issued a letter of intent to the Andhra Pradesh Mining Corporation for establishing a cement factory at Jaggayyapet. A formal licence under the Industrieal (Development and Reglation) Act, 1951 has not been issued by the Government of India.

(b) All preliminary arrangements such as finalising collaboration arrangements, selection of the site, obtaining clearance from the Electricity Board for power, supply of machinery and Engineering Services etc. have been completed.

(c) The capacity of the proposed Cement Factory is 600 tons per day (1,98,000 tons per year).

Sri C. D. Naidu:—Which is the site that is selected by this factory please? Was there any dispute with regard to the site selected for the factory?

Dr. M. Chenna Reddy:—Yes, Sir. There has been some dispute-dispute in the sense the hon. Leader of the Opposition raised certain points and wrote to the hon. Chief Minister, and the hon. Chief Minister in turn got it examined. Except that there is nothing like what could be called as dispute. And the site is near Jaggayyapeta.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ): —Dispute అంటే అక్కడ ఏదో పెద్ద యుద్ధముచేస్తున్నట్లు కాదు. ఇప్పుడు ఈ corporation, company కలిసి ఒక particular land, రైతుల land కావాలని అన్నారు. రైతులు ఏమైనా మేము ఆ భూమి ఇవ్వము, అది మాగాణిభూమి పల్లపుభూమి, ఎందుకుతీసుకొంటారు, పైన ఉన్నటువంటి మెరకభూమి తీసుకోండి అని వారు చెప్పుతున్నారు. కాదు మాకు పల్లపుభూమి కావాలని పేచీపెడుతున్నారు. ప్రక్కనే Government land, forest land ఉన్నది. ఇక్కడనుంచి Railway line ఒకటి వస్తుంది, ఆ bridge river ను cross చేస్తుంది. ఆ bridge కు అనుకొని Government forest land ఉన్నది. అది తీసుకొనేటట్లయితే తక్కువధరకు వస్తుంది, రైతులకుకూడా ఇబ్బంది కలగదు అని ఆ రకమైన సూచన ఉన్నప్పటికీకూడా దాంట్లో గుట్టలు కొండలు ఎత్తుగాఉన్నాయి, చదునుచేయడానికి ఇబ్బంది అవుతుందని చెప్పి దానిని కంపెనీ, కార్పొరేషను కలిసి ఆ proposal ను నిరాకరిస్తున్నారు. కలెక్టరును పట్టుకొని land acquisition proceedings కూడా సాగిపోతున్నాయి. అందువల్ల యీ stage లో ఉన్నది. అక్కడ రైతులు ఇబ్బందిపడుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారినికూడా కలుసుకొన్నారు. మీ దగ్గరకుకూడా వచ్చినట్లు చెప్పినారు. అలాంటప్పుడు దానిని కంపెనీ, కార్పొరేషన్ లెవల్‌లో పరిశీలనచేస్తే ప్రయోజనంలేదు. Government level లో పోయి పరిశీలనచేసి అసలువారికిని అక్కడ ఎందువల్ల పెట్టడంలేదు? ఆ Railway bridge వచ్చినచోట అతిదగ్గరగా Railway extension వేసుకోకుండానే, మనకు చోటు ఉన్నప్పుడు, Government land ఉన్నప్పుడు తక్కువధరకు వచ్చేదానికి అవకాశం ఉన్నప్పుడు, దానిని తీసుకోకుండా రైతులు మేము ఇవ్వము కుయ్యోమొర్రో అంటూ ఉంటే, ఆ భూమే కావాలని ఎందువల్ల కోరుతున్నారు?

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:—అది గవర్నమెంటు level లోనే పరిశీలించబడింది. Collector report కొరకు వ్రాయబడింది. Collector report పంపించిన తరువాత, ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు అది forest area అనో ఆ వివరాలు ఇప్పుడు నా దగ్గర లేవండి. ఏ కారణంవల్లనో కలెక్టరు రిపోర్టును గవర్నమెంటు పరిశీలన చేసిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు:—Acquisition proceedings జరుగుతున్నవా? అది ఏ stage లో ఉన్నది? దానికి రైతులయొక్క objections ఏమిటి?

Dr. M. Chenna Reddy:—Sir, the details are not available,

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—కలెక్టరు రిపోర్టు వచ్చిందని అన్నారు. ఆ రిపోర్టులో ఏమి ఉన్నదో కొంచెము చదవండి.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:— అధ్యక్షా. Function లో factory యొక్క progress, ఆ details తెలిసినందుకు ఆ Collector report యొక్క details ఇప్పుడు నా దగ్గర లేవండి. I will get them later on.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—Acquisition proceedings మాత్రం జరిగి పోతున్నాయి. అక్కడ ఉన్నటువంటి రైతులు మేధావులు కారు. వారికి ఈ Court వ్యవహారాలు ఏమీ తెలియవు. అందువల్ల వారు చాలా ఆందోళన పడు

తున్నారు. కనీసం గవర్నమెంటు finalise చేసేంతవరకు stop చేస్తారా ఆ acquisition proceedings?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—Leader of the Opposition నాకు mention చేసినారు. రైతులుకూడా కలిసినారు దాని తరువాత నేను plans వగైరా మన Industrial Development Corporation Director నుంచి తెప్పించి వారితో క్షుణ్ణంగా చర్చించినాను. ఎందుకు ఈ రైతుల భూమి తీసుకోవడం. ప్రక్కన forest land ఉన్నప్పుడు అది తీసుకోనవచ్చుకదానని అడిగానండి. వారు నాకు సరి అయిననటువంటి సమాధానం ఇచ్చినారు. ఇది మనము తీసుకోక తప్పదండి అని చెప్పినారు. చెప్పిన తరువాత, మనకు ఇంకేమీ చేసేటటువంటి పరిస్థితిలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అధ్యక్షా, సరైన సమాధానమే యిచ్చారని చెప్పారు. మంత్రిగారు వ్రాసిన letter యొక్క copy కూడా నా దగ్గర వుంది. దానిలో వ్రాసిందేమంటే దూరంగా వుందని రాళ్ల చదునుకు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు అవుతుందని యీ రకంగా వ్రాశారు నేను ఆ site కు personal గా పోయిచూశాను. ఒకరాయిపై యింకొక రాయివేసి కొట్టితే ఆ రాళ్లు పగిలేస్థితిలో ఉన్నాయి. అందుచేత ప్లానులో కాగితాలు చూడకుండా ప్రత్యేకంగా Department (I am not speaking of the Mining Corporation) వారు దానిని Director of Industries చేత survey చేయించి. యీ నిర్ణయాన్ని మార్చుకుంటారా? లేకపోతే అక్కడి రైతులు చాలా ఆందోళన పడుతున్నారు. Land వున్నది. ప్రభుత్వాని కాడబ్బు అక్కరలేదు. దానిమీదకు అది beautiful site. దీనిలో ప్రత్యేకంగా కొన్ని సౌకర్యాలున్నాయి. అనేకంటే ఎవరో personal influence చేయడంవల్ల జరుగుతున్నది అంటె బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఇందులో personal influence ఏమి వుంటుం దండి? పోనీ ఎవరి భూమో తీసుకుంటామంటె personal influence చేశారేమో అని అనుమానించడానికి అవకాశం వుంది. మీరు చెప్పిన forest land అంటె అది తీసుకోనట్లు అనుకోండి. Forest land యివ్వడానికి ఎవ్వరికి ఆక్షేపణ లేదు. ఇది తప్ప మరొక Land and siding వేయడానికి పనికిరాదని ఖర్చులు వగైరా అంటె లెక్కలు వేసిన తరువాతనే యీ decision తీసుకున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అధ్యక్షా, siding వేయించ నక్కరలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—తాను పట్టినదానికి మూడే కాళ్లంటే ఎట్లా? నేను మనవిచేసేది, కావాలంటే మళ్లీ వారితో కలవండి. Director of Industries, Managing Director, Development Corporation కూర్చొని యీ site ఎందుకు తీసుకున్నారు? దాని ఖర్చు అంతా యీ విషయాలన్నీ చూశారు మీకు తెలిసిపోతుంది. ఆ land కాస్త ఎంత యీ land అయితే ఎంత అన్న విషయాలు మీకు తెలిసి పోతుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అధ్యక్షా, కొంచెం Industries Ministerగారు ఆ site దగ్గరకు పోయి చూచినట్లయితే ఎవరితోను మేము discuss చేయనక్కరలేదు I can abide by his decision.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—Site దగ్గరకు పోతే ఏమి తెలుస్తుంది? ఇక్కడ point ఏమంటె పెద్ద Cement factory కట్టుతుంటే దానికి, Costs వున్నదా? Economist వున్నవా? facilities ఉన్నాయా? ఇవన్నీ ఆలోచించాలి ఆ site కు పోయి చూస్తె ఏమి తెలుస్తుంది? అందుకని నేను మనవి చేసేది Certainly the hon. Finance Minister can invite you and any other hon. friend who is interested and call the Industrial Development Corporation Managing Director He will show the plans. He will explain the details why this is being done.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అధ్యక్షా, అక్కడకు పోయి Managing Director గారితో మాట్లాడితే అంతా బాగానేవుంది అంటారు. కాని మేము వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఇంకొకటి వ్రాస్తాడు. That is the whole trouble with that Managing Director.

(No Ansmer)

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:—Managing Director యొక్క opinion పై చేస్తున్నామని చెప్పారు ముఖ్యమంత్రిగారు. అతను స్పెషల్ ఎక్స్పర్టా?

Sri K. Brahmananda Reddy.—He is dealing with that subject in a very close and minute way and he is a very competent man.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:—అధ్యక్షా. యీ Last sentence వల్లనే మాకు defficulty అంతా వస్తోంది. ఇది అందరికి తెలిసినవిషయమే. ముఖ్యమంత్రిగారు మరొకమారు interest తీసుకుంటే బాగుంటుంది. అసలు మరొక ప్రశ్న వేశాను. over head దగ్గర నుంచి ఇక్కడకు ఎందుకు తీసుకొచ్చారని అడిగాను. దీని Economics ఏమిటి? ఇది చవుకా అది చవుకా యీ question వచ్చినప్పుడు చెప్పుతామన్నారు. ఇప్పుడు Finance Minister గారు చెప్పగలిగే స్థితిలో ఉన్నారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అదికూడా మీరు discuss చేయవచ్చును. అక్కడ నుంచి కోనకల్లునుంచి ఎందుకు మార్చవలసి వచ్చిందో ఆ land సంగతి ఏమిటో దాని Economics, అన్ని అన్నీ discuss చేయవచ్చును. Certainly Sir, I would request the hon. Minister for Finance to give an opportunity to meet him and discuss with him with plans, the estimates and the entire thing regarding the cement factory.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—He brought the question of the Managing Director. That is why we want to know who is the Managing Director; whether it was recommended by the Estimates Committee to remove him or not?

Sri K. Brahmanauda Reddy:—No, Sir. I again repeat he is a competent officer. And Government are not going to be bullied that way.

GUARANTEE TO STATE FINANCE CORPORATION

258—

*717 (3759) Q.—*Sri V. Visweswara Rao*:—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether the Government has given any guarantee to the State Finance Corporation in 1963-64 and 1964-65; and

(b) if so, for how much amount?

Dr. M. Chenna Reddy:—(a) Yes Sir.

(b) Rs. 50 lakhs.

శ్రీ ఏ. విశ్వేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, 1963–64, 1964–65 ఎంత అప్పులు యిచ్చారు ? దానిమీద ఎంత లాభం వచ్చింది ?

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి :—ఈ question సరిగ్గా చూడనట్లుగా వున్నది. మేము గ్యారంటీ యిచ్చాం. మీరు దానిని ఉపయోగించుకొంటున్నారు. Loan, Bonds విషయం Finance Corporation వేరే చూచుకుంటున్నారు. It is a question of giving any guarantee. It is not a question of any loan.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, యీ Financial Corporation యొక్క functions ఏమిటి ?

Dr. M. Chenna Reddy:—To provide the financial assistance to the Industrial concerns, coming in this part of the country; by mobilising finances from its own resources, by floating bonds, by raising share capital and also by obtaining loans from the Reserve Bank or the Industrial Development Bank or making some kind of arrangements.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, ఎంత Share Capital mobilise చేయగలిగాము ఎంత Loan float చేశారు ఈ రెండు సంవత్సరాలలో ?

Dr. M. Chenna Reddy:—This question would not arise because this was only asked as far as guarantee is concerned. I am sorry, Sir. otherwise I would have certainly been very happy to give the information.

శ్రీ ఏ. సర్వేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, కొన్ని సంధర్భాలలో Financial Corporation యొక్క పనులు, Industrial Corporation పనులు over lap అవుతున్నాయి ప్రభుత్వం గుర్తించినట్లు కొన్ని రిపోర్టులు ఉన్నాయి. అని ఆ విధంగా over lap కాకుండా ఏం చేస్తారు ?

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి :—ఇప్పటికి overlap కాదు అధ్యక్షా, Financial Corporation వారు Loans యిస్తున్నారు. Industrial Corporation వారు underwrite చేస్తున్నారు. ఇది తప్ప ఇంకొకటి కాదు. In addition Industrial Development Corporation కు equity participation కూడా వుంది. ఇదంతా Financial Corporation వారు చేయడం లేదు. Small scale Industrial Corporation వారు loan యిస్తున్నప్పటికిని, దీనిని తీసి వేరే విషయం ఆలోచన చేస్తున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మనం guarantee యిస్తున్నప్పుడు వారు యిచ్చిన అప్పులు సరిగా రాబట్టగలుగుతున్నారా ? ఇవన్నీ తెలుసుకోవడం అవసరం. మనకు కొన్ని అనుమానాలు వచ్చాయి. ఇంతవరకు వారు యిచ్చిన డబ్బు return అయిందా ? యీ guarantee యిచ్చినందుకు అవి సక్రమంగా పనిచేస్తున్నాయా లేక ఆ కంపెనీలు తలక్రిందులౌతున్నాయో తెలుసుకోవటం అవసరం.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి :— గౌరవసభ్యులు యిందులో పొరపాటు పడుతున్నారు. ఈ Financial Corporation బాగా పనిచేయడం లేదనే సూచన ఏమీ రాలేదు. బాగానే పని చేస్తోంది. It is one of our good organizations on which we can depend for assisting industrialization programme in the State. Reserve Bank నుండి State Bank నుండి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు assistance తీసుకున్నారు. సుమారు 11.12 కోట్ల రూపాయలవరకు Finances mobilise చేయడం జరిగింది. దివాలా తీసే పరిస్థితులుగాని నష్టపడే పరిస్థితులుగాని గవర్నమెంటు దృష్టికి రాలేదు. మేము guarantee యిచ్చాము. ½% guarantee యిస్తే ½% discount తీసుకొనవలసిన అవసరం లేదని గవర్నమెంటు నిర్ణయం తీసుకున్నది.

ONE MAN BANKS IN RURAL AREAS.

†448—

*1485 Q.—*Sarvasri A. Sarweswara Rao & V. Satyanarayana* (Penugonda):—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state

(*a*) Whether the State Government have requested the Centre or the State Bank of India to open one Man Banks in rural areas where banking facilities were not available; and

(*b*) If so, the reply or the response received for the same ?.

Dr. M. Chenna Reddy · (*a*) No, Sir.

(*b*) Does not arise.

శ్రీ ఏ. సర్వేశ్వరరావు :— కొన్ని కొన్ని రాష్ట్రాలలో యిన్ఫుడు కొత్తగా ఏర్పాటు అవుతున్నాయి. ఈ మధ్యనే మద్రాసు వాళ్లు కూడా ప్రారంభించారు. ఒకే మనిషితోనే ఆ బ్యాంకు వున్నట్లయితే [illegible] expenses [illegible]

[illegible] :— State Bank of India వారు [illegible] open చేస్తే కొన్ని facilities [illegible] State Bank of India వారి మధ్య agreement [illegible] యిస్తున్నాం కాని one man bank rural areas లో [illegible] జరగలేదు. వాళ్ల Volume of business ను బట్టి, వాళ్ల expansion programme ప్రకారం వాళ్లు చేస్తూనే వుంటారు. State Government initiative తీసుకోలేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— మీరు కోరుతుంటే [illegible] వల్ల advantages వున్నాయని మద్రాసు స్టేటులో ఆ గవర్నమెంటువారు [illegible] దానివల్ల గ్రామాల్లో వున్న రైతాంగానికి credit facilities [illegible] మొన్న బ్యాంకుల మీద debate జరిగినప్పుడు కూడా [illegible] rural [illegible]

†Answers to Questions 446 & 447 under written Answers to Questions.

అక్రమంగా వుందని మీ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. Grow more food దృష్ట్యా రైతాంగం పడుతున్న యిబ్బందుల దృష్ట్యా గ్రామాలలో one man bank పెట్టడంకోసం ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించి ఆ agreement లో భాగంగా చేరుస్తారాండి?

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి :— మద్రాసు గవర్నమెంటువారు కోరినందున పెట్టారన్నమాట నాకు తెలియదు. Unless there is some evidence, I do not know, Sir, how far it is correct. నిజానికి volume of economic prosperity యొక్క assessment ను బట్టి State Bank of India వారు చేస్తున్నారు. మనం Sub Treasuries పెట్టిన చోట్లలో కూడా State Bank of India వారు b anches పెట్టారు. So we are little backward in that respect. ఆ Sub-Treasuries పెట్టిన చోట్లలో Branches పెట్టుకొని పని జరుపుకుంటూ పోతే, ఆ తరువాత Stage లో మిగతా అవకాశాల గురించి ఆలోచించుకోవచ్చు.

Sri R. R. Deshpande (Narayankhed) :—We are unable to understand what exactly is meant by one-man bank. Will the Hon'ble Minister be able to say what it is ?

Dr. M. Chenna Reddy :— There is nothing particular like any specific category. It is a small bank with one member of the staff in a rural area for providing banking facilities; except that, there is nothing like a particular category; that is a very good thing. I have no doubt about that, but my own feeling is that as yet, in view of the general economic conditions in our State in the rural area, they have not yet reached the stage of completely covering the Sub-Treasury areas; this might be possible later on in the few years to come.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— మన రాష్ట్రంలో ఈ State Bank of India ఆఫీసులు Taluk Headquarters అన్నింటిలోనూ వున్నాయా ?

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి :— వున్నాయండి. Taluk Head quarters లోనే కాకుండా యింకా కొన్నిచోట్ల, Sub-Treasuries వున్నచోట్ల కూడా వున్నాయి. ఉదాహరణకు రామచంద్రాపురంలో యిప్పుడు మూడు Sub-Treasuries వున్నాయి. అక్కడ రెండింట్లో State Bank of India Branches వున్నాయి. Sub-Treasuries లేనటువంటి కొన్నిచోట్ల కూడా Volume of business ను బట్టి వున్నాయి. ఉదాహరణకు East Godavary లో పామర్లకోట వుంది. It is not a Taluk Headquarters or Sub-Treasury place but there is a State Bank of India. Like this the State Bank of India has covered all the Taluk Headquarters and some big places also.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—State Bank of India వారికి Rural Areas లో Banking facilities create చేయడానికి కావలసిన పరిస్థితుల గురించి ఆలోచించాలనే ధోరణిలో వారు సమాధానం చెప్పారు. ఆ సందర్భంలో ఏమేమి వారికి సూచించారు. లేకపోతే State Bank వారితో మనకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలలో తేలిన విషయాలు ఏమైనా తెలుపుతారా ?

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి :— One man bank గురించి మేము సూచించలేదు అన్నారుగాని, మిగతా విషయాలలో, State Bank of India వారి branches

పెట్టడానికి కావలసిన facilities కల్పిస్తున్నాం. Private building వుంటే దానిని మేము acquire చేసి, వారికి యిప్పించడం, కొన్నాళ్లవరకూ వారి బ్రాంచిలలో Police Guard యివ్వడం, ఈ సౌకర్యాలు కలిగించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం State Bank of India కు State Bank of Hyderabad కు complete co-operation యివ్వగలమని వారికి స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. అది అమలు జరుగుతోంది. Rural arears లో, ఇంకా లోయర్ లెవల్ లో One Man Bank పెట్టడానికి తగిన stage రాలేదనే ఉద్దేశ్యంతో State Government వ్రాయలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఇంకా ఆ స్టేజీ రాలేదంటున్నారు మంత్రిగారు. కాని దేశంలో 20, 30 ఏళ్ళనుంచి దాని అవసరం వుంది. అది మంత్రిగారు గమనించారా? పల్లెటూళ్ళలో రైతుల దగ్గరకు private money lenders పొలాలలోకి కూడా వెళ్ళి డబ్బు యిస్తున్నారు. రైతులు తీసుకుంటున్నారు. High rates of interest తో రైతులు బాధపడుతున్నారు. అందుకని అవసరాలేమో చాలా వుంది. ఇవ్వాళ State Bank వారితో ఈ విషయమై సంప్రదించి ఏమైనా ఉపకారం జరిగేటట్లుగా చూస్తారా?

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:— అవసరంలేదని నేను అనలేదు. అవసరం లేనిచోట్లకూడా State Bank of India, private banks కన్నా ఎంతో మెరుగా పని చేస్తున్నాయి. Private Scheduled Banks కేవలం profit motive తో వుంటాయి. కాని State Bank of India గాని, State Bank of Hyderabad గాని expansion కు, facilities కలిగించే ఉద్దేశ్యంతో పని చేస్తున్నాయేకాని, ఆ చేయడంలోకూడా కొన్ని ప్రమాదాలు వున్నాయి. ఇప్పుడు పెద్దపెద్ద కేంద్రాలలో చేయడం జరుగుతోంది. We are in the process. ఆ process పూర్తి అయితే next stage లో villages కు రావచ్చునని నేను అన్నాను.

Requests of the First District Conferance of Ayurvedic Compounders held at Guntur.

454—

*1500 Q.—*Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanarayana*:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) Whether the first district conference of Ayurvedic Compounders held at Guntur in the last week of August, 1965 requested the Government that the scales of pay etc. of the employees working in local bodies should be on a par with that of men working in the Government service; and

(b) if so, whether their demands were conceded by the Government?

Sri N. Ramachandra Reddy:—(a) Yes, Sir.

(b) No Sir.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

HINDI LANGUAGE TEST.

S. No. 455 A.—

S. N. Q. No. 1779 - D.—*Smt. A. Kamala devi* (*Alair*) :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state .

(*a*) whether it is a fact that the Government issued an order imposing a condition that the Government employees should pass the Hindi Language Test conducted by the Public Service Commission otherwise their increments would be stopped untill they passed the Test,

(*b*) whether it is also a fact that the Central Government is giving encouragement to its employees to whom the knowledge of Hindi language is essential by way of cash grants and increments to those who have passed the Hindi Test, besides providing Books, tutor, and allowing them to attend the classes during the office hours ; and

(*c*) if so, whether the Government consider to scrap this order since Hindi knowledge is not so essential to its employees when Telugu becomes the Official Language of the State or atleast give the encourgement as is done by the Central Government instead of penalty to propagate Hindi ?

Sri K. Brahmananda Reddy:— (*a*) Yes, Sir.

(*b*) No information is available.

(*c*) No, Sir.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి:—"B" కి సమాధానం "No information" అని అన్నారండి. ఒకవేళ Central Government ఇందులో వున్న increments గాని, tutor fees గాని యిస్తున్నట్లయితే అప్పుడు దాన్నిగురించి మీరుకూడా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—వాళ్లు డబ్బు యిస్తే మేము సహాయం చేస్తామండి.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి:—డబ్బు ఎవరు యివ్వాలండి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు.

శ్రీ ఎం. రాంగోపాల్ రెడ్డి (మేదారం):—Increment అంటే financial increment కాకపోయినా, అక్కడక్కడ పెద్దపెద్ద ఆఫీసులలో, ఎవరైనా Hindi teacher ను పెట్టి after office hours—నేర్పించే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—మేము Government of India కు వ్రాశామండి. "మీరు increment యివ్వడానికి ఏమైనా చేస్తున్నారా? చేస్తే ఏమి చేస్తున్నారు? దాని సందర్భంలో మాకు ఏమి చెబుతారు" అని వ్రాశామండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—రాంగోపాల్‌రెడ్డిగారు "office hours అయిన తరవాత హిందీ నేర్పించడానికి ఏమైనా సదుపాయాలు కల్పిస్తారా" అని అడిగారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఇప్పుడు ఏమవుతున్నదో నాకు తెలియదు. కనుక్కుంటాను.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి :— తెలుగు official language చేయాలని అను కుంటున్నాం. ఆ సందర్భంలో హింది నేర్చుకోకపోతే punishments, increments ఆపడంలాంటివైనా అపుచేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఆ మాట లేకపోతే వారు చదువుకోరండి. ఉద్యోగంలో ప్రవేశించిన తరువాత నాలుగు సంవత్సరాలలోపుగా హింది చదువుకోవాలి అని చెప్పాం. అది మీకు దేశానికికూడ ఉపయోగం. All India context లో మనం fit in అయిపోతాం. అంచేత అది నేర్చుతుంటే మంచిది. మీకే మంచిది అని చెబుతున్నాం.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—హిందీని ప్రోత్సహించి అందరూ చదువుకోవాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహం చేస్తూంటే ఏదోరకంగా హిందీని నేర్చుకోవాలంటే incentive కలిపిస్తోంది. అదేవిధంగా తెలుగును నేర్చుకోవాలన్న భావంతో తెలుగును ప్రోత్సాహంచేస్తే బాగుంటుంది తప్ప మేము శిక్షిస్తాము అంటేమాత్రం ఈ problem ను tackle చేసేటప్పుడు మన వైఖరికి కేంద్ర ప్రభుత్వ వైఖరికి conflict వస్తోంది. So far I know the policy adopted by the Centre is quite alright. Will the Government please adopt the same thing Sir.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—Central policy alright అంటే policy ఏమిటో చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—దండించకుండా వుండడం అలాగా కనిపిస్తోంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—"Point [illegible]" అంటే మేము ఒక time limit పెట్టి మీరు చదువుకోకపోతే చాలా ఇబ్బందులు వస్తాయని చెప్పడం దండించడం కాదు. The idea is not to punish, the idea is to encourage him to learn. అది కొంత fear వుంటే అది బాగా జరుగుతుంది. లేకపోతే జరుగదు.

శ్రీ [illegible]:— [illegible] శిక్షించడం లేదు. అది కఠినంగా [illegible]

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—Central Government వారు Parliament లో Act pass చేసినప్పుడు non-Hindi areas లో ఇబ్బంది వస్తోంది కాబట్టి non-Hindi areas నుంచి consent వచ్చేవరకు దీని force చేయమని చెప్పారు. [illegible] యింకా హిందీ రాకపోయినట్లయితే promotions ఆపటానికి, increments [illegible] వైరుధ్యం ఏమైనా కన్పిస్తోందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—వైరుధ్యం ఏమీ లేదండి. మన [illegible] policy కూడా as far as possible హిందీని నేర్చుకోవడం శ్రమగాని [illegible]

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—[illegible] views [illegible] non-Hindi-speaking areas [illegible] హిందీని force [illegible]

చెపుతున్నప్పుడు యిక్కడ మనకు increments stop చేస్తే బాగుంటుందా ? అది ఆలోచించండి.

ANOMALIES IN PAY SCALES

S. No. 455-B.

S.N.Q. No. 1780—P. Sarvasri B. Dharmabhiksham (Nalgonda) and A. Sarveswara Rao:—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state :

(a) whether it is a fact a G.O. Ms. No, 216 Dated 16-8-1965 was issued by the Finanace (P.C.) Department in respect of some anomalies in pay scales of some Government employees;

(b) if so, whether all Departments of Secretariat including the Legislature Department have implemented the same; and

(c) if not, the reasons for the delays ?

Dr. M. Chenna Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) All Departments of the Secretariat except Food and Agriculture Department and Legislature Department have implemented the orders.

(c) (i) Food and agriculture Department are collecting some particulars regarding the eligibility of the candidates concerned for the benefit of the orders in question.

(ii) The Legislature Secretariat have sought for clarification regarding the eligibility of 14 employees of their Department for the benefit contemplated in G.O. Ms. No. 216, Finance (P.C.) Department dated 16-8-65. Necessary clarification has been given to them.

Subsequent to sending the answer, I have to inform the House that both the departments have taken necessary action.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:— యిక్కడ Legislature Department కు clarification వ్రాశామన్నారు. 261 చూసినట్లయితే 58–61 మధ్య వున్నవాళ్ళకు కూడా ఒక 15 రూపాయలు L. D. C's కు గాని typists గాని అదనంగా వచ్చే అవకాశం వున్నది. అవకాశం ఏమిటో G. O. లో కన్పిస్తోంది. Further clarification Legislature Department కు వ్రాశామన్నారు. వ్రాసినదానికి సమాధానం ఎప్పుడు వస్తుంది అని అనుకుంటున్నారు? దాన్ని కొంత expedite చేస్తారని అనుకుంటున్నాము.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:— నేను చివర చెప్పింది వారు వినలేదు. And subsequent to submitting this answer, I have also informed the House that action has been taken by both the departments.

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం): అసెంబ్లీ హాస్టల్లో Estate Officer వుంటున్నారు. అదేరకంగా G.A.D. లో Care Taker వుంటున్నారు. వాళ్ళు ఇద్దరి జీతాలు జూబిలీహాలులో వున్నటువంటి Care Taker జీతాలతో equate చేస్తూ

64 January లో ఒక recommendation వెళ్ళింది. అందువేత 64 January లో జూబిలీ Hall లో వున్నటువంటి care taker కు యిస్తున్నటువంటి జీతమే వారికి యివ్వాలి. Equate చేసేటప్పుడు Jubilee Hall లో వున్న Care Taker కు 64 లో కాకుండా 62లో వున్నటువంటి జీతంమాత్రమే యిచ్చేయేర్పాట్లు చేశారు. అందువేత recommendation వచ్చేనాటికి వారికి వున్నటువంటి జీతాలు మాత్రమే equate చేస్తే బాగుంటుందని ఆ రకంగా చేయడానికి ప్రభుత్వంవారు ఏమైనా ఆలోచన చేస్తారా?

Dr. *M Chenna Reddy*:—I could not say off-hand; what he has suggested can be examined.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS.

MECHANISATION OF MINES BY THE SINGARENI COLLIERIES COMPANY.

254—

* 827 (6396) Q.—*Sri K. Rajamallu (Chinnur)*:—Will hon. the Chie Minister be pleased to state:

(*a*) what is the progress made for mechanisation of mines by Singareni Collieries Company Ltd.;

(*b*) how much worth of mechinery has been purchased from 1958 to 1964 and from which countries this mechinery was purchased;

(*c*) whether all the machinery is being utilised fully; and

(*d*) what is the cost of equipment lying idle in the stores of the Company from 1962-63?

A.—

(*a*) Three mines have been partially mechanised so far. Mechanisation of a part of one more mine is in progress.

(*b*) Machinery worth Rs. 111.07 lakhs has been purchased from U.S.A. and U.K.

(*c*) Yes, Sir.

(*d*) The cost of machinery in the stores awaiting erection is about Rs. 16.83 lakhs. This machinery could not be installed for want of some corresponding machines.

KHANDASARI SUGAR MILLS IN NIZAMABAD DISTRICT

259—

* 812 (6153)Q.—*Sri M. Ramagopala Reddy*:—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(*a*) how many Khandasari Sugar Mills worked in Nizamabad district during 1964-65 season;

(b) whether they started crushing even before they were permitted to crush by the Cane Commissioner, if so, the reasons therefor,

(c) whether any irregularities were committed by them in purchasing the cane from the growers; and

(d) if so, the action taken thereon?

A.—

(a) Nine Khandasari Units worked in Nizamabad district during 1964-65 season.

(b) All these nine units were in existence prior to the enforcement of Andhra Pradesh Khandasari Manufacturers' Licensing Order, 1963 (i.e., prior to 1st March 1964) Four units started crushing before obtaining licence but five units started crushing after obtaining licence.

(c) The four units, which started crushing without obtaining the licence, committed an irregularity in purchasing cane from registered and contracted growers in the factory zones.

(d) These Khandasari units were warned to guard against such violations. Periodical check and vigilance have been exercised by the Departmental staff.

DISCONTINUANCE OF REBATE SYSTEM.

280—

*791 (5722) Q.—*Sarvasri A. Sarveswara Rao, V. Satyanarayana and S. Vemayya*:—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether the Government have decided to replace the rebate system in the handloom sector by an alternative aid schemes of more attractive nature, since the rebate system is leading to abuses and malpractices;

(b) if so, what are those schemes; and

(c) year-wise amount of rebate given for the last three years?

A.—

(a) and (b) The question of taking up alternative schemes in place of rebate scheme is however being considered in consultation with the Government of India.

(c)	1962-63 ..	.. Rs. 33,67,415.00
	1963-64 ..	.. Rs. 51,50,000.00
	1964-65 ..	.. Rs. 59,23,000.00

HOUSES FOR WEAVERS AT JANGAON.

261—

* 686 (1696) Q.—*Sri K. Raghavulu (Jangaon)*:—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that some houses out of the hundred built at an expenditure of four lakhs of rupees for the weavers in Jangaon taluk, Warangal district have been washed away recently;

(*b*) whether it is also a fact that the weavers are at present residing only in forty houses; and

(*c*) the reason why the weavers are not coming forward to reside in other houses?

A.—

(*a*) Due to heavy rain, winds and furious gale in the month of July 1962, 29 out of 100 houses were damaged. The damages caused were estimated at Rs. 8,000.

(*b*) and (*c*) No, Sir. Out of a total of 100 houses, 96 houses have already been occupied. The remaining four houses are being used by the Society as godown, dye houses, etc. Due to the outbreak of cholera in the locality, 29 members left the colony on 6th August 1964; 7th August 1964 and 8th August 1964, but the houses are in their possession only. They have however applied for the cancellation of allotment of houses due to the fact that the colony isolated since it is built somewhat away from the Jangaon town and facilities like market, school for children are also not available at present. Another vital reason is the lack of electricity.

Once these facilities, viz., electricity and school for children etc., are provided it is expected that there will be demand for colony houses.

ACCIDENT AT PALAVANCHA THERMAL PLANT.

446—

* 561 (6584) Q.—*Shri P. Satyanarayana (Palvancha)*:— Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that four workers including three women died while digging foundations for a tower post at Palavancha Thermal Plant;

(*b*) whether it is a fact that no supervisor is posted at the work spot where the work is being carried out by a contractor and that has resulted in the said accident; and

(*c*) whether compensation amount is deposited with the Commissioner for payment to the dependents of the deceased?

A.—

The matter relates to Andhra Pradesh State Electricity Board. As ascertained from them the reply is as follows :—

(a) Yes, Sir.

(b) The contractor, who is mainly responsible for supervision of his labour, had provided supervisory staff but it was not adequate.

(c) It is understood that the employee, who is responsible to pay compensation has addressed the Commissioner for extension of time to finalise payment of compensation.

Thefts of Electrical Articles

447—

* 249 (1702) Q.—*Sri M. Pitchaiah* :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the number of persons arrested and prosecuted for the offence of committing theft of the eletrical articles in the State during 1963 ;

(b) the total value of the articles stolen ; and

(c) the value of articles recovered therefrom ?

A.—

(a) 41 persons.

(b) Rs. 88,181.44.

(c) Rs. 8,914.00.

Misuse of Funds by the President and Secretary of Kapavaram Industrial Society

449—

* 741 (4809) Q.—*Sarvasri V. Satyanarayana and P. Shyamsunder Rao (Achanta)* :—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the President and Secretary of the Co-operative Cottage and Industrial Society Ltd., Kapavaram in Tanuku taluk, have misused the funds granted by the All-India Khadi and Village Industries Commission for installing a Khandasari and Gur Plant at Kapavaram ;

(b) whether the Government received a complaint from one Sri Marla Venkataswamy of Kapavaram, dated 16th January 1965 in connection with the mismanagement of the above society ; and

(c) if so, what action has been taken by the Government ?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Even prior to the receipt of the complaint action has been initiated against the Society to recover the amount due to Government. The President of the Society has been asked to repay the amounts. The Society has so far repaid a sum of Rs. 15,400 leaving a balance of Rs. 11,600. The President of the society has promised to repay the overdue instalments shortly.

Dr. Modi's Eye Camp at Tirupathi.

450—

* 402 (5152) Q.—*Sri K. Mara Reddy (Rajampet)*:—Will the hon. Minister for Health be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Dr. Modi's Eye Camp was conducted at Tirupathi recently;

(b) who is bearing the cost of the said Eye Camp; and

(c) what is the nature of assistance given by the Government in this regard?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The T.T. Devasthanam authorities have arranged for the Eye Camp at Tirupathi.

(c) No assistance was given by the Government.

Orthopaedic Clinics.

451—

* 1580 Q.—*Sri P. O. Satyanarayana Raju*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state;

(a) whether there are proposals with the Government to improve the Orthopaedic Clinics in the General Hospitals in the State;

(b) if so, what are improvements proposed;

(c) what would be the total expenditure for effecting these improvements; and

(d) the time required for completion of the improvements?

A.—

(a) No, Sir.

(b), (c) and (d) Do not arise.

Blood Bank at the Government Headquarters Hospital, Rajahmundry.

452—

*1276 Q.—*Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanarayana*: Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the Government sanctioned the establishment of a Blood Bank at the Government Headquarters Hospital at Rajahmundry and staff was appointed, equipment purchased in 1960;

(b) whether it is a fact that the blood bank has not started functioning so far; and

(c) the expenditure incurred on it so far?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The Blood Bank has started functioning from last year.

(c) The expenditure incured on it up to March 1965 is about Rs. 27,000.

GOVERNMENT HOSPITAL, REPALLE.

453—

*1524 Q.—*Sri K. Satyanarayana (Repalle)*: Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) what is the bed strength of the Repalle Government Hospital at present;

(b) whether the Government propose to increase the bed strength; and

(c) if so, the number of beds to be added?

A.—

(a) 14.

(b) There will be no increase in bed strength of the Repalle Government Hospital during 1965-66.

(c) Does not arise.

REQUESTS FOR ADDITIONAL FUNDS BY THE Z.P. NELLORE

455—

*425 (5824) Q. *Sri S. Vemayya*:—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state

(a) whether the Government are in receipt of the resolution dated, 5th April, 1965 from the Zilla Parishad, Nellore, requesting to release Rs. 2,29,904 due from the Government for the previous year towards the Boarding grants and residantial scholarships and book allowances for R. S. S. holders;

(b) if so, the action taken thereon;

(c) whether the Govt. also are in receipt of another resolution regarding the recognition of 21 new Boys Hostels; and

(d) if so, the action taken thereon?

A.—

(a) and (c) Yes, Sir.

(b) and (d) The Secretary, Zilla Parishad, Nellore has already been informed by Government that the requests for sanction of additional funds to the tune of Rs. 2,29,904 towards boarding grants and scholarship and recognition of remaining 21 hostels cannot be complied with.

POINT OF INFORMATION

re: SATYAGRAHA BY SWATANTRA PARTY WORKERS.

Sri Tenneti Viswanatham:—Sir, before you pass on to the next question మన gate దగ్గర స్వతంత్రపార్టీవాళ్ళు గలాభాచేస్తున్నారు. అది ఏమిటి? అది ముఖ్యమంత్రిగారు, లచ్చన్నగారు సంప్రతింపులు జరుపుకుంటున్నారా?

Mr. Deputy Speaker:—Unless the hon. member tells the House they do not know.

Sri Tenneti Viswanatham:—No Sir, the leader of the Party is here.

Mr. Deputy Speaker—How can I know?

Sri Tenneti Viswanatham:- There is a flag and there is a Leader.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):—గవర్నమెంటుకు deputations చేశాం. గవర్నమెంటు పట్టించుకోలేదు. అందుచేత యిక శాసనసభ్యులకు మొరపెట్టుకోడానికి gate దగ్గర వుండి యివిగో నిర్బంధాలు వున్నవి. అదనపు భూమిశిస్తు అక్రమమని ఈ బాధలనుండి రైతులను రక్షించడానికి దయచేసి కృషిచేయండి అని శాసనసభ్యులకు విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (కొత్తూరు):—అధ్యక్షా, నావిషయం వుండిపోయింది. పూజ్యులు మన opposition leaders తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు, వెంకటేశ్వర్లుగారు మొదలగువారు తెలుగును మరిచిపోతున్నారు అధ్యక్షా! అందుచేత ప్రభుత్వంవారు పెద్దబాలశిక్షను కొనిపించి ప్రతి secretary దగ్గర, M.L.A.'s Chambers లోను పెట్టిస్తే తెలుగును మరచిపోకుండా వుంటారు అధ్యక్షా. అందువల్ల పూజ్యులు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు దాన్ని implement చేస్తారని తమద్వారా కోరుతున్నాను అధ్యక్షా.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—పెద్దబాలశిక్ష అంటే సుబ్బయ్యగారు అంది. అతను తెలుగు అని implement అని అంటున్నారు. తెలుగు చెప్పుమనండి కొత్త.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: RETRENCHMENT OF WORKERS IN HEALTH DEPARTMENT

Mr. Deputy Speaker: There is a call attention matter given notice of by Sri G. Ramaswamy Reddy and Sri G. Sanjiva Reddy to call the attention of the Minister for Health and Medical regarding retrenchment of workers in the Health Department.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి (పరిగి):—ఈ Public Health Hospitals లో కనీసం 80 వేలమంది పనిచేస్తున్నారు. యూనియన్, వారియొక్క ఉద్యోగులకు మంత్రిగారికి representation చేశారు కాని అమలులోనికి రాలేదు. National Malaria Eradication Project వుంది. అందులో వేలమంది పనిచేస్తున్నారు. ఈ మధ్య నల్లగొండ, సంగారెడ్డి, కరీంనగర్‌లలో కొంతమందిని ప్రభుత్వం రిట్రెంచి చేసినది.

పూర్వం తెలంగాణాలో 200 దాకా రిట్రెంచ్ చేశారు. ఆంధ్రసంగతి తెలియదు. ఈవిషయంలో యూనియన్‌కు, ప్రభుత్వానికి Labour Department ద్వారా conciliation agreement జరిగింది. అందరికీ alternative గా పని కల్పిస్తామని agreement పూర్వకంగా చెప్పారు. అది 7-5-1964 న జరిగింది. ఈ రోజు ప్రభుత్వం కొంతమందిని తీసివేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నది. Strike చేయవద్దు ఎవరినికూడా తీసివేయమని ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఈరోజు Labour Minister' Labour Department ప్రయత్నంచేసినా వినకుండా యిలాచేస్తున్నారు. Sec 25 (F) of Industrial Dispute Act ప్రకారం notice యివ్వాలి. Compensation యివ్వాలి. ఇవికూడా యివ్వడం జరుగుటలేదు. ఇదంతా agreement కు విరుద్ధంగా చేస్తున్నారు. యూనిఫారం, 8 గంటలపని చేస్తామని 12-5-1960 సం.లో జి.ఓ. జారీచేశారు. దానినింతవరకు అమలులో పెట్టలేదు. Labour Department దగ్గరకు పోయినచో, వారు helpless అని చెప్పడం జరుగుతున్నది. Workers యిందులో నలిగిపోతున్నారు. ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారికి అనేకసార్లు చెప్పుకొన్నాం. కలుపుతారు అధ్యక్షా. మరి యేమిచెప్పాలో అర్థంకావడంలేదు. యూనియన్ లీడర్సును transfer చేయమని వ్రాసియిచ్చారు. Transfer చేస్తున్నారు. Risk allowance గురించి 23-9-64 న agreement చేసుకొన్నాం. కాని దానినికూడా అమలుపర్చుటలేదు. ఇది conciliation agreement కాకుండా legal గాకూడా విరుద్ధంగావుంది. ఇదేపనిక private employees చేస్తే prosecute చేసేవారు. ప్రభుత్వం యిలాచేస్తే యెందుకు చేయకూడదు? ఈ విషయం చాలా శోచనీయమని మనవిచేస్తున్నాను. మాకు యీ రిట్రెంచ్‌మెంటు ఈ విషయంలో యిచ్చిన వాగ్దానాలను అమలులో పెడతారా? లేదా? అనేది తెలుపమని మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, the National Malaria Eradication Programme is being implemented in Andhra Pradesh since the year 1958 with an annual expenditure of 120 lakhs of rupees. The Government of India has been paying the subsidy towards this to the extent of 50% of the expenditure incurred. Under the Plan operations of this programme an appraisal team appointed by the Government of India inspects the progress of the scheme every year and recommends that the particular area is free from malaria. Thereupon the State Government has to watch for consolidation and the maintenance phase in that area. The programme under this phase is to watch that malaria does not spread again. Therefore, it will not be necessary to continue the entire staff which was appointed temporarily under the previous stage and only the skeleton staff is required for attending to this work. Since the Government of India will not pay any subsidy for continuing the consolidated phase, after the recommendation of the Appraisal team, the State Governments are compelled to reduce a major portion of the temporary staff appointed in the previous phase. This has become unavoidable. Necessary steps are being taken to absorb the surplus staff if they are fully qualified in a newly created family planning scheme without resorting to recruitment of outsiders. As far as possible, all qualified persons will be absorbed. If there are any specific cases, where extreme hardship is noticed, they

will be considered when they are brought to the notice of the Government. The Government have received certain representations from the employees of the Public Health Department in the beginning of this year and some of the requests made are vague and general in nature. Wherever specific requests are made, steps are taken to redress the grievances as quickly as possible. Most of the cases brought to the notice of the Government in the previous years also have been looked into carefully and disposed of. The cases mentioned in the call attention motion are of a general nature If specific cases are brought to the notice of the Government, they will be looked into.

The appointment of a Labour Officer: This is under the consideration of the Government. Most of the recommendations made at the general meeting were already implemented. If there are any left over, they will be also attended to.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :—కేంద్ర ప్రభుత్వం funds కమక చేస్తున్నామన్నారు. Law ను అమలు పరచాలా? లేదా? Section 2, (f) of the Industrial Disputes Act ప్రకారం notice యివ్వాలి. 240 రోజులు వారు పనిచేస్తుంటే వారు మొదటైనా కావచ్చు. అలా తీసివేసే అధికారం ప్రభుత్వానికిలేదు. అలాంటప్పుడు Compensation యెందుకు యివ్వలేదు? అవసరమయినప్పుడు అమలు పరచుతామని చెప్తున్నారు. మాకు 7–5–64లో definite వ్రాసి యిచ్చారు. కాని దానిప్రకారం ఒకరినైనా absorb చేశారా అని అడుగుతున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy—It is only a repetition, Sir, of what has been said before and I have already answered that as and when vacancies arise they will be absorbed.

BUSINESS OF THE HOUSE.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—Inter-University Board వారు తీసుకొన్న నిర్ణయంపై [illegible] adjournment motion [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] దృష్టికి ఆ నిర్ణయాన్ని తెచ్చారు. దాని ప్రభుత్వ దృష్టికి [illegible]. [illegible] serious matter. [illegible] ఎలా?

Mr. Deputy Speaker:—The hon. Member came and asked me. I think there is no such adjournment motion here. Now I will ask the Office as to when it is coming up. Otherwise I will find out.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—వారు మరచిపోగలరేమో అని మీ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. చాలా grave situation arise అయినది. యావద్భారత దేశంలో మన పరువు ప్రతిష్ఠలు అన్నీ [illegible].

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఆంధ్రదేశం యొక్క పరువు ప్రతిష్ఠలు involve [illegible], [illegible]

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఏమీ లేదు. అదివచ్చినప్పుడు discuss చేద్దాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—మనం చేసినటువంటి విశ్వవిద్యాలయ బిల్లుపై, వారు తీసుకోబోతున్న నిర్ణయం భారతదేశంలో ప్రచారమవడం, ఆ సందర్భంలో ...

Mr. Deputy Speaker:—It has been disallowed.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Rules made under the Andhra pradesh (Telangana Area) Forest, Act. 1335 *Fasli*

Sri N Chenchurama Naidu :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of the rules issued in G.O. Ms No. 2352, Food and Agriculture dated 13th September 1965 made in exercise of the powers conferred by causes (*a*) and (*c*) of section 32 and sub-section (1) and clause (*h*) of sub-section (2) of section 44 read with section 45 of the Andhra Pradesh (Telangana Area) Forest Act, 1355 fasli for regulating the transit of timber to Saw Mills and its conversion at Saw Mills and published at pages 266-269 of Rules Supplement to Part I of the *Andhra pradesh Gazette* . dated 23rd September 1965.

Mr. Deputy Speaker :—Paper laid on the Table of the House.

PRESENTATION OF THE REPORTS OF THE REGIONAL COMMITTEE

re : The Andhra Pradesh Municipalities (Postponement of Elections) Bill, 1965.

re : The Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill 1965.

Sri T. Hyagrivachary (Chairman, Andhra pradesh Regional Committee) : Sir, I beg to present under rule 164-K of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules the report of the Andhra Pradesh Regional Committee on the Andhra Pradesh Municipalities (Postponement of Elections) Bill, 1965.

Sir, I also beg to present under rule 164-K of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules the Report of the Andhra Pradesh Regional Committee on the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1965.

Mr. Deputy Speaker · Reports presented.

MOTION

re : EXTENSION OF TIME FOR THE PRESENTATION OF THE REPORT OF THE JOINT SELECT COMMITTEE ON THE ANDHRA PRADESH SHOPS AND ESTABLISHMENTS BILL, 1964.

The Minister for Labour and Transport (Sri B. V. Gurumoorthy) : Sir, I beg to move that the time for the presentation of the report of the Joint select committee on the Andhra Pradesh Shops and Establishments Bill, 1964 be further extended up to 28th February 1966.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:— ఎందుకండి ? Reasons చెప్పమనండి.

Sri B. V. Gurumoorthy. Sir, the House is aware that the Joint Select Committee had met several times and at several places and have collected volume of data in this regard. They sat in Hyderabad for the ultimate meeting and came to unanimous conclusions on almost all the provisions of the Bill But this has taken place on the 10th of this month After that the office took about 12 to 14 days to process all the proceedings and sent the file to me on or about 23rd I looked into the proceedings and passed it on to the Department on the 24th that is the next day. On 24th it was referred to the Law Department. The Law Department has to scrutinise and since we have suggested a number of amendments which are of a very serious nature and requires careful scrutiny of the Law Department, they have not sent back the file to me uptil now Yesterday I have asked them to expedite and they said they were busy with other Bills and since the Assembly was in Session they were also present in the Assembly to assist the Assembly, and therefore they have not sent. But it is my earnest desire to present it as early as possible and for bonafide and genuine reasons and for unavoidable reasons it has been delayed and nothing else. Nobody need have any misgivings on that.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: How can the Committee send it to the Law Department ?

Mr. Deputy Speaker : Select Committee has not sent it. He said that has been given to the Secretariat and the Secretariat has sent it to the Law Department.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I am depending upon his statement. The Report was sent to the Law Department How can it be sent to the Law Department ?

Sri B. V. Gurumoorthy : Not Report Sir, the proceedings. I think, the report will be prepared after the proceedings are sent back from the Department and the Home Department will prepare a report and submit.

Mr. Deputy Speaker : The fact is that they must send the Bill as amended to the Law Department for scrutiny and return.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya · No, Sir. అది Internal arrangement అండి. He cannot announce that it is being sent to the Law Depart Law Department or any other department has nothing to do with the Assembly as well as the Estimates Committee or Select Committee. How can they send it ?

Sri B. V. Gurumurthy:—Sir, it has to be scrutinised. We are not Legal people. We are lay people and therefore, we requisitioned their services.

Mr. Deputy Speaker : He has sent the Bill as amended to be scrutinised by the Law Department.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—That is what I say. That is the very point I am raising that they cannot send it.

Sri B. V. Gurumoorthy :—So, as he puts it, perhaps, for internal reasons—may be. I do not know. I am not an expert on the procedure to be followed in respect of these bills but we have requisitioned their services. If it pleases him I will say that it is the internal arrangement and I will present it as early as possible.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అదేమైనా Confidential, Department కు పోవడానికి వీలులేదు. వారి సలహాలు చెప్పితే చెప్పవచ్చు. కాని ఆ Department కు పంపించినాము. వారి నుంచి రాలేదు, time అడుగుతున్నారు అని అంటె is it not a question of point of order and a privilege ?

Sri B. V. Gurumoorthy :—The reasons I have said. I have not made it a plea.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— అంటె amendments regular గా ఉన్నాయా లేవా, దాని language ఇది...... .

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అదంతా వేరే నండి. అన్నీ ఉండవచ్చు. తప్పులు వ్రాయవచ్చు, ఏమైనా చేయవచ్చు. Why are they attending the meetings ? Because they have to advise. But it cannot be referred to the Department. It is a question of privilege.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—Select Committee report తయారైంది. అది తయారైన తరువాత దానిని ఏదైనా ఒక Department మార్చడానికి వీలున్నదా, ఏదైనా మార్చిందా, అది మనము ప్రధానంగా ఆలోచించాలి, Report ఏదైతే తయారైందో అదే శాసనసభ దగ్గరకు వస్తుంది. ఏ డిపార్టుమెంటు చూసింది అనేది వేరే విషయము. కాని ఏ Department చూసినప్పటికీ Select Committee report మార్పులేకుండా మొత్తము యథాతథంగా శాసనసభకు వస్తుంది. అలాంటప్పుడు, point of order ఏమీ arise కావలసినటువంటి అవసరంలేదు. పోతే కొత్తగా ఆలోచించవలసిన విషయం గోపాలకృష్ణయ్యగారు raise చేసినారు. రెండవ వాళ్లు చూడవచ్చునాఅని. అంటె Law Secretary ఆ Select Committee meeting లో అంటారు. ఆ రిపోర్టు తయారుచేసేటప్పుడు కూడా Law Department తరపున ఒక మనిషికూడా ఉంటారు. అంచేతను, శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టేముందు దానిని thoroughgastudy చేసి అవసరమైనటువంటి issues వచ్చినప్పుడు దానికిసమాధానము. చెప్పడానికీ సర్వసిద్ధంగా ఆ Department ఉండవలసిన అవసరం ఉంటుంది.

ఆ మాత్రం ఆయత్తం కావడానికి జరిగినటువంటి పనేకాని point of order ఇక్కడ arise కాదండి. Select Committee report మాత్రమే శాసనసభ దగ్గరకు వచ్చేటప్పుడు దాన్ని గురించి ఏమాత్రం ఆక్షేపణ ఉండవలసిన అవసరంలేదు. ఆ రకంగా మార్పు జరుగుతుందని ఊహించవలసిన అవసరంలేదు. జరగదుకూడా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఊహించేది కాదు. ఊహాగానం అక్కర లేదు. ఒకచే point చదువుకొనడానికి అవకాశము ఉన్నదా? ఉంది. దిద్దుకోడానికి అవకాశం ఉన్నదా ? ఉంది.

Mr. Deputy Speaker.—His point is that it cannot be sent to the Law Department.

Sri Vavilala Gopala Krishnaiah:—Yes, Law Secretary ఉన్నాడు అనుకోండి. ఆయన personal గా తీసుకొనిపోయినా, it is not concerned to anybody నాకు కాగితము ఇస్తాడు. నేను మాయింటిలో పెట్టుకొని చూచుకొంటాను. కాని personal గా మాయింటికి పంపించానని వ్రాస్తారామీరు ? తరువాత ఇంకొక point raise చేస్తున్నారు. వాళ్లు ఏదైనా మార్పుచేస్తే question లేదు. వాళ్లు మార్పుచేస్తే, క్రిందటి తడవ కావలసినంత అయింది యూనివర్సిటీ బిల్లులో, చాలు అటేమీ question లేదు. Question అసలు మీరు పంపించవచ్చునా లేదా? Law Department కు [illegible] లేదు.

Mr. Deputy Speaker:—Can they not take the assistance of the Law Department in finalising it?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—No, they can take assistance only in the Committee but not in this.

Mr. Deputy Speaker:—So it is in the Committee or in the Minister's Chamber.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—It cannot be so Law Secretary మనకు ఏమైనా Member గా వచ్చి కూర్చొంటాడు. అక్కడ ఏమైనా ఇంకొక clerk ఉంటాడు. ఆ clerk నుంచి బయట ఆ కాగితము slip అవుతుంది, అది slip అయితే దానికి question వస్తే ఎవరు బాధ్యత వహిస్తారు ? గుమస్తా వహిస్తాడా, ఆయన వహిస్తాడా?

Mr. Deputy Speaker:—It is a question of Convenience.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—It is not on question of convenience. It is a question of privilege.

Mr. Deputy Speaker :—I will find out and decide.

Sri K. Govinda Rao:—The proceedings of the Select Committee are strictly confidential కాబట్టి Select Committee కి సంబంధించినంతవరకు ఎవరైనా కూర్చొని assist చేయవచ్చు. కాని దానిని ఇంకొక Department కు

పంపించకూడదు అనేది ఒకటే point. మన Assembly Procedure, Rules తో నేను అంత conversant గా లేను. అది పొరపాటు అయితే కావచ్చు, కాని, వారు ఒప్పుకొంటున్నప్పుడు ఇకదాన్నిగురించి ఇంకొకరు defend చేయవలసిన అవసరంలేదు. The matter may be dropped.

Sri P. Ramachandra Reddy (Sangareddy) :—I agree that the Joint Select Committee Reports are confidential but it is a practice that the Secretary or the Deputy Secretary of the Law Department would always be present in all the Committees.

Mr Deputy Speaker :—Their objection is about sending these Bills for scrutiny of the Law Department.

Sri P. Ramachandra Reddy .—I agree with that point Sir. Let me clarify my position. So the Deputy Secretary when he is a Member. always assists the Committee in putting the word in a proper way. But the Deputy Secretary will always carry the Bill with all the amendments and modifications which the Committee has suggested. He will put the spirit of the Members of the Committee in a well established manner and legalised manner. Therefore, the question of scrutiny by the Department does not arise. Sending to the Law Department means, that the Deputy Secretary who has attended the meeting will carry out the spirit of the members in assisting the Committee.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, ఈ సమస్య తమకు తెలిసిన విషయమే.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— తెలుసు; అసిస్టెన్సు ఎక్కడ తీసుకోవాలని ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మంత్రిగారు, ఆలస్యానికి కారణం చెబుతూ యీ ప్రొసీడింగ్స్ Law Department కు, legal advice కొరకు refer చేశారంటే ఈ సమస్య వచ్చింది. సెలెక్టు కమిటీ ప్రొసీడింగ్స్ లీగల్ డిపార్టుమెంటుకుగాని, ఏ డిపార్టుమెంటుకైనా refer చేయడం అనేది out of order అవుతుందా, లేదా, అనే ప్రశ్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు raise చేశారు; దానిమీద point of order raise చేశారు. దానికి జవాబు యిస్తే సరిపోతుంది.

Dr. M. Chenna Reddy :—This is a very simple thing. It is not really the proceedings or the report to be prepared by the Assembly Secretariat. It is the privilege of the Assembly Secretariat. The Bill as it emanated from the Select Committee proceedings should be given a legal form. The report and the proceedings are the property of the Assembly till it is presented to the House. The Legal Department is only doing its job taking into consideration the decisions taken by the Select Committee. They are putting them in the proper legal form. The proceedings is one and the report is one and is handled by the Assembly Secretariat.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ (చినకొండూర్) :— అధ్యక్షా, ఈ సమస్య ముఖ్యమైనటువంటిదే. Extension కొరకు motion వచ్చినప్పుడు extension ఒక

వైపు అంగీకరిస్తూ ఆ మోషన్‌కు వేరే objection raise చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఆర్థిక మంత్రిగారు అన్నట్లు, రామచంద్రారెడ్డిగారు అన్నట్లు legalise చేయడానికి మాత్రమే లీగల్ డిపార్టుమెంటువారి సహాయం తీసుకొంటారేమోగాని, మెంబర్సు చేసిన observations ఎంతవరకు లీగల్ డిపార్టుమెంటువారి దృష్టిలో ఉంటాయనే దాన్ని గురించి objection రావచ్చును. జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో లీగల్ డిపార్టుమెంటువారుండి నోట్సు తీసుకొని ఆ కమిటీ మెంబర్సును సరిగా అర్థం చేసుకొని దానికి సరిపోయే legal words సృష్టించే కొరకు అవకాశం ఉంటుంది. అక్కడ సెలెక్టు కమిటీ అనుమతి తీసుకొని చేయడానికి వీలుంటుంది. మళ్లీ ఇప్పుడు వేరే అవకాశం ఎందుకు తీసుకున్నారు ? ఇప్పుడు డిపార్టుమెంటల్ బేసిస్ పైన గవర్నమెంటు ప్రాపర్టీ మాదిరిగా దీనిని ట్రీట్ చేయడం జరిగిందని objection రావచ్చు, అది సీరియస్‌గా ఆలోచించవలసిన సమస్య ఉంటుంది. అయితే అది ఇప్పుడు subject matter కాదు, ఎందుకు ఆలోచించాలి. దీనిని extend చేయడానికి యీ మోషన్ వప్పుకోండి. తరువాత దానికి వేరే నోటీసు యిస్తే అప్పుడు గమనిస్తాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— కొండా లక్ష్మణ్‌గారు మా ఆర్గ్యుమెంట్స్ uphold చేస్తూ చెప్పారు. కాని అది ఇప్పుడే ఎందుకు అన్నారు. ఇప్పుడే తేల్చాలి— ఈ విషయం యిప్పుడు బయట పడిందిగనుక.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— వారు చెప్పింది—ప్రొసీడింగ్సు, రిపోర్టు— Confidential గాని, బిల్లు consider చేస్తారన్నారు. But the bill is a part of the report బిల్లు లేకపోతే రిపోర్టులేదు. The bill is part and parcel of the report. వారు అన్నది— consult చేస్తున్నారుగదా అని, consultation కు అభ్యంతరంలేదు. మేము చెప్పింది—అది డిపార్టుమెంటుకు పంపాము అంటే మా అభ్యంతరం. కాని వారిని consult చేయకుండా వద్దమట లేదు. Consult చేసి draft చేయమనండి. అందువల్ల అది Department కు పంపడం అనేది— it is a question of privilege. That point of order is there. అది చెప్పాలి.

Mr. Deputy Speaker:—The reports are confidential. They should not be sent to the department. The Government can seek their assistance at the committee's level.

Sri B. Sreeramamurty:—Point of order, Sir.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఇప్పుడేమీ లేదు.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— నేను చెప్పింది వినిన తరువాత నిర్ణయం చేయండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— దేనిమీద point of order ? ఒక సమస్య పూర్తి అయిన తరువాత point of order అనడం ఏమిటి ?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— Confidential అంటే ఏమిటి ? అది మీరు డిపైడ్ చేయాలి ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఏ సబ్జెక్ట్ మీద మాట్లాడుతున్నారు ?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు రెండు మూడు సార్లు లేచినా మీరు అంగీకరించారు. నేను లేచేటప్పటికి కాదంటున్నారు. అది— point of order.........

Mr. Deputy Speaker :—The hon-member cannot question that.

The question is :

"That the time for presentation of the report of the Joint Select Committee on the Andhra Pradesh Shops and Establishments Bill, 1964 be further extended up to 28th February 1966."

The motion was adopted.

GOVERNMENT BILLS.

THE ANDHRA PRADESH APPROPRIATION (No. 3) BILL, 1965.

THE ANDHRA PRADESH APPROPRIATION (No. 4) BILL, 1965.

THE ANDHRA PRADESH APPROPRIATION (No. 5) BILL, 1965.

Dr. M. Chenna Reddy : Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Appropriaton (No. 3) Bill, 1965 be read a first time."

I also beg to move :

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965 be read a first time."

I also beg to move :

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965 be read a first time."

Mr. Deputy Speaker :—Motions moved.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎఱ్ఱగొండిపాలెం) :— అధ్యక్షా, ఈ అప్రోప్రియేషన్ బిల్సు ద్వారా 14, 77 లక్షల 54 వేలు మనం consolidated fund కు contigency fund లో నుంచి draw చేసిన మనీ ఖర్తి పెట్టడానికి కోరుతున్నారు. కాని ఈ కోరే డబ్బు యీ సంవత్సరానికి బాగానే ఉన్నది. బిల్ నెం. 3 చూస్తే Statement of objects and reasons లో "The Grant made by the Legislative Assembly to cover the excess expenditure incurred during the year which commenced on the 1st April 1959 and the excess expenditure charged on the said Fund for that year." అంటే 1959 ఏప్రిల్ నుంచి ఉన్నటువంటి యీ excess expenditure legalise చేయడానికి యీ Appropriation Bill ఉద్దేశం అయితే యిది సక్రమమైన క్రైమూలో న్యాయంగా తీసుకురాబడిందా—

అని అడుగుతున్నాను. అప్పుడు అయిన ఖర్చుల మీద డిబేటు లేకుండ ఎట్లా ఖర్చు పెట్టారో తెలియకుండ 65 లో Appropriation Bill తీసుకురావడం సక్రమమైన పద్ధతి కాదని చెబుతున్నాను.

2) "The grants made by the Legislative Assembly where by the excess expenditure incurred during the year which commenced on the 1st April 1960 and the excess expenditure charged on the said Fund for that year." 60 సంవత్సరంలో ఖర్చుపెట్టిన పద్దులు, ఆ బడ్జెటులో చేర్చనివి ఇప్పుడు తెస్తున్నారు. నేను అడిగేది—ఆ తరువాత ఎన్నిసార్లు సప్లిమెంటరీ బడ్జెట్లు రాలేదు. వాటిల్లో ఎందుకు చేర్చలేదు? ఇప్పుడు 65 సం॥లో తీసుకురావడం సబబైనదికాదు, కరెక్టు ప్రొసీజరు కాదని నా వాదన. ఇప్పుడు ఒక్కసారిగా లెజిస్లేచరు దృష్టికి తీసుకురావడం చాల అన్యాయంగా ఉన్నది. ఈ బిల్ నెం. 5 ద్వారా రూ. 14,77,54,000; బిల్ నెం. 4 ద్వారా రూ. 3,27,35,484; బిల్ నెం. 3 ద్వారా రూ. 3,68,22,712 లు—మొత్తము 21 కోట్లకు పైగా ఈ మూడు బిల్లు ద్వారా మనం draw చేయడానికి పూనుకుంటున్నాము. అంత పెద్ద మొత్తం మన appropriation funds ద్వారా తీయాలనుకొన్నప్పుడు ప్రభుత్వంకూడ ఆ funds ప్రజా కార్యక్రమాలపైన, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపైన ఎంత ఖర్చు పెట్టారనేది చూడాలి. మనం రోజూ అసెంబ్లీలో వింటున్నాము. Misappropriation అనేది ఒక regular feature గా కనబడుతోంది. ఇక్కడ Question hour సందర్భంలో చూస్తున్నాం; వేలకు వేలు misappropriation కనబడుతోంది. నిన్ననే బి.డి.ఓ. విషయం పెద్దఎత్తున అసెంబ్లీలో తీసుకురావటం జరిగింది. అదే విధంగా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలలో పెద్దఎత్తున ఎమౌంట్స్ మిస్‌అప్రోప్రియేట్ అవుతున్నవి. హాస్టల్స్‌లో మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ అవుతున్నది. మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ చేసినవారిపై ప్రభుత్వం కఠినమైన చర్యలు తీసుకోకుండా, ఏదో ఎంక్వయిరీజరపటం, అది ఏండ్లతరబడి కొనసాగటం, ఆ విధంగా కాలం గడవటం, పదేళ్ళ తరువాత అక్కడ సాక్ష్యం లభించకపోవటం, సాక్ష్యం లభించని కారణాన మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ చేసిన పెద్దమనిషి ఎప్రోప్రియేట్ చేయబడటం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వ డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతుంది. కాని, మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ చేసినవారు శిక్షించబడరు. అతడు పెద్దమనిషితరహాగా, హుందాగా తిరగటానికి మనమే అవకాశం ఇచ్చినట్లు కనుపిస్తున్నది. మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ అయిన సంవత్సరంలోపల ఎంక్వయిరీ పూర్తి చేసి, ఆ మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ చేసినవారిపైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకొని వారినుండి డబ్బు రాబట్టి, వారిని శిక్షించాలి. అలా చేయకుండా ప్రతిసారి ఏవో చర్యలు తీసుకొంటామని చెప్పి కాలం వాయిదా వేయటం మన బడ్జెట్ విధానానికి, మన ప్రభుత్వ విధానానికి గొడ్డలిపెట్టు అని మనవిచేస్తున్నాము. ఈ విధంగా జరిగితే మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ అరికట్టలేము. మిస్‌అప్రోప్రియేషన్ చేసే పెద్దమనుషుల సంఖ్య పెరిగి మన రాష్ట్రానికే ప్రమాదకరమైన పరిస్థితికి దారితీస్తుంది. ప్రజల డబ్బును యీ ఎప్రోప్రియేషన్ బిల్ ద్వారా ప్రభుత్వం తీసుకుని వాడుతుంది. అటువంటప్పుడు ప్రజల డబ్బును సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టే పద్ధతులలో వ్యవహరించవలసి ఉంటుంది. గోల్డు స్మిత్స్‌కు లోన్స్ ఇవ్వాలంటే వయసు 45 సంవత్సరములకు పైబడి ఉండాలట. వారు

పంపే అప్లికేషన్స్‌వెంట అసిస్టెంట్ సర్జన్‌యొక్క సర్టిఫికేట్ ఉండాలట. ఈ 45 సంవత్సరాల వయసు అనేదానికి సాంక్టిటీ ఏమిటి? అతడు డిస్‌ప్లేస్‌డ్ గోల్డుస్మితా, కాదా అన్నది పాయింట్‌గాని అతనికి వయసు 30 సంవత్సరాలు ఉందా, 45 సంవత్సరాలు ఉందా, అన్న క్రియిటీరియా ఎందుకు వచ్చిందో నాకు అర్థంకావటంలేదు. అతడు డిస్‌ప్లేస్‌డ్ గోల్డుస్మిత్ అయితే లోన్ ఇవ్వాలనేది ఉండాలి. అప్లికేషన్ వెంట అసిస్టెంట్ సర్జన్ సర్టిఫికేట్ పంపాలంటే, ఆ సర్టిఫికేట్‌కు అతడు 5 రూ. లు ఖర్చుపెట్టాలి. గ్రామాలలో ఉన్నవారు 15, 20 రూ.లు ఖర్చుపెడితేగాని వారికి సర్టిఫికేట్ రాదు. అసలే నానావస్థలు పడుతున్న గోల్డుస్మిత్స్ పరిస్థితిబాగుచేయటానికి ఇదా పద్ధతని అడుగుతున్నాను. ఈ వయసు అన్నది తీసివేస్తే, సర్టిఫికేట్ అన్న ప్రశ్న ఉండదు. ఈ బిల్లుద్వారా ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్న మొత్తము డబ్బు కష్టపడుతున్నవారిపై సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టటముకూడ యీ ఎప్రోప్రియేషన్ బిల్లు ఉద్దేశ్యమని మనవిచేస్తున్నాను. బ్లాకుకు 20, 10 లక్షలు చొప్పున ఇస్తున్నారు. కాని అక్కడఉన్న డిస్‌ప్లేస్‌డ్ గోల్డుస్మిత్స్ సంఖ్య ఎంత ఉన్నదో దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. వారంతా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు పెట్టుకొని, తద్వారా రావాలని కోరుతున్నాము. కాని దానికి ప్రొసీజర్ ఎంతో ఉన్నది. అసలే గోల్డుస్మిత్స్ స్వేచ్ఛాజీవులు. వారందరు సమావేశము కావటము మహాకష్టము. అటువంటప్పుడు మీరంతా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలక్రింద రండి, మేము ఇస్తామంటే అది ఆచరణయోగ్యమైనది కాదు; వారి పరిస్థితి మనం సక్రమంగా అంచనావేసినవారం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. వృద్ధాప్యపు పెన్షన్ గురించి ఇదివరకు కాల్‌ఎటెన్షన్ నోటీసుకూడ ఇచ్చాము. దానికి సక్రమంగా ఆన్సర్ రాలేదు. వేలకువేలు అర్జీలు పెడుతున్నారు. అర్జీ పెట్టిన ఇన్ని మాసాల లోపల తప్పనిసరిగా గ్రాంట్ కావాలని ఒక నిబంధన ఏదైనా ఉంటే బాగుంటుంది. అర్జీ పెట్టినవారు చనిపోయినతర్వాత గ్రాంట్ అయితే దాని ఉద్దేశ్యము నెరవేరదు. ఆ ఎమౌంట్ డిస్‌బర్స్‌చేసే అధికారం ఆ బ్లాకులో ఉన్నటువంటి బి. డి. ఓ. కు ఇస్తే బాగుంటుంది. అట్లాకాకుండా జిల్లా ట్రెజరీ ఆఫీసర్‌కు ఇస్తున్నారు. వారు ప్రతి నెల కొన్నివేల దరఖాస్తులకు డబ్బు పంపించాలి. పోస్టల్‌వాళ్లు మేము వందకంటె ఎక్కువ తీసుకోమని అబ్‌జెక్షన్స్ చెబుతారు. జిల్లా ట్రెజరీ ఆఫీసర్ క్రింద ఒకరే క్లర్కు ఉంటారు. ఆయనకు సహాయంచేయటానికి ఇంకో క్లర్కు ఉండరు. అందుచేత వృద్ధాప్యపు పెన్షన్ శాంక్షన్ అయి వస్తున్నటువంటివారికికూడ రాకుండా మూడు, నాలుగు మాసాలు ఆపుదల అయినది. అన్ని స్కీములకంటె యీ వృద్ధాప్యపు పెన్షన్ స్కీము 80 పర్సెంట్ మందికి సక్రమంగా అందుతుందని నాయొక్క వాంఛ. ఇంటిగ్రేటెడ్ కోడ్స్‌కు మనం డబ్బు మన ఉద్యోగులపైన సక్రమంగా ఖర్చుపెడుతున్నామా, లేదా అనేది చూడాలి. మన ప్రింటింగ్ ప్రెస్‌లో కంపోజిటర్స్ ఉన్నారు. వారికి 1961 లో రెగ్యులరైజేషన్ జరిగింది. ఫిక్సేషన్ చేసినటువంటి ఆ ఇంటిగ్రేటెడ్ డిపార్టుమెంట్‌లో కొన్ని పద్ధతులు అవలంబించి చేయాలి అన్నారు. "Nature and responsibilities of a post, r sp nsibilities and powers of an officer holding the post and the salary of the pos.." ఇవన్నీ పరిగణనలోకి తీసుకొని ఇంటిగ్రేట్ చేయాలి, వారి సర్వీసెస్ కట్టి ఇవ్వాలి అన్నారు. కాని, అట్లాకాకుండా, సింపుల్ సీనియారిటీ ఇచ్చి, 61 మంది చేయవలసినదానికి, 56 మంచి

పరిగణనలోకి తీసుకొని, రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్ ఇచ్చి చేయటంద్వారా కర్నూలునుండి వచ్చిన కంపోజిటర్స్‌కు చాలా అన్యాయం జరిగింది. 1956 లో స్టేట్స్ ఇంటిగ్రేషన్ జరిగినప్పుడు ఉన్న రూల్సును పరిగణనలోకి తీసుకొని వారికి న్యాయం చేకూర్చాలి. ఇప్పుడు ఒక ప్రత్యేకమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. సీనియారిటీనిబట్టి ఇవ్వాలని ఆర్డర్ ఇష్యూ అవటం, అది చీఫ్ మినిస్టర్‌గారి దృష్టికి తీసుకుపోతే అది స్టే చేయమని వారు చెప్పినప్పటికీ—డైరెక్టర్‌గారు కొంతమందిని పోస్ట్ చేశారు. అదంతా ఒక పెద్ద మెస్‌గా తయారై, తీవ్ర పరిణామాలకు దారితీస్తున్నది. లేనిపోని, అవాంఛనీయమైన పరిస్థితులకు అక్కడ దారితీసి చాలా ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడే అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం దానిని నిర్ధారణ చేయాలి. లేకపోతే అది సీరియస్ ఎఫైర్‌గామారుతుంది. కొంతమంది హైకోర్టుకు పోదలచుకొన్నారు. మళ్లీ పరిణామాలు తీవ్రంగా వస్తాయి. కాబట్టి మన అసెంబ్లీ పాస్‌చేసినటువంటి యీ అప్రోప్రియేషన్ బిల్లుద్వారా ప్రభుత్వానికి వచ్చే మొత్తాలను సక్రమంగా, ప్రజాకార్యక్రమాలపైన, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపైన ప్రభుత్వ యంత్రాంగంపైన ఖర్చుపెట్టే పద్ధతులు అవలంబించి, ప్రజావసరాలను తీర్చటానికి కృషిచేయాలని, అది గమనించి ప్రభుత్వం యీ మొత్తము తీసుకొని ఖర్చు పెట్టాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—అధ్యక్షా! ఈ నాడు అత్యవసరపరిస్థితి దేశంలో ఉన్న సంగతి తమకు తెలిసినదే. ఈ సందర్భములో ప్రభుత్వం ఒకప్రక్క ప్రజలయొక్క సంపూర్ణ సహకారాన్ని అర్థిస్తూ, రెండవప్రక్కన ప్రజలు తీవ్రంగా ఆందోళనపడి ప్రతిఘటిస్తున్న వివాదగ్రస్థ విషయాలనుగురించి పునరాలోచన చేయటానికికూడ అంగీకరించకుండా, తాను పట్టిన కుందేలుకు మూడేకాళ్లు అన్నట్లుగా (ఇపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ సామెత చెప్పారు) ప్రభుత్వం కొనసాగించటం చాలా శోచనీయమైన విషయము. ఈ ఎడిషనల్ ఎసెస్‌మెంటు యాక్టుగురించి, హైకోర్టు తీర్పు ఫైనల్ అని, దానిపై అపీల్ చేయకూడదని నేను మనవిచేసేది. సుప్రీమ్‌కోర్టుకు అపీల్‌చేసే హక్కు ఉన్నది. కాని దీనిపైన దేశంలో జరిగిన ఆందోళన, ప్రజలు చేసిన ప్రతిఘటన నేను ప్రత్యేకంగా తమ దృష్టికి తేవలసిన అవసరంలేదు. దీని విషయంలో ప్రభుత్వం సుప్రీమ్‌కోర్టుకు అపీల్‌కు వెడితే, కోట్లకొలది రైతులుకూడా తమహక్కులు రక్షించుకోటానికై సుప్రీమ్‌కోర్టులో తమ వాదము బలపర్చుకోటానికై తాముకూడ వకాల్తా దాఖలుచేయించుకొని అవస్థపడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడేటప్పుడు—తీవ్రమైన వివాదగ్రస్థమైన యీ సందర్భంగురించి ప్రభుత్వం ఈ విధానం అవలంబించేదానికంటే, ప్రజలయొక్క ఆందోళన అవగాహనచేసుకోవటం అవసరము. మొన్న సేల్స్‌టాక్స్ బిల్లు అదనంగా పాస్‌చేసుకొన్నాము. దానివల్ల 5 కోట్ల రూపాయలు వస్తుందని అంచనా వేయబడింది. అది 5 కోట్లకే వెడుతుందో, 8 కోట్లకే వెడుతుందో, తరువాత తెలిసే విషయమది. పన్నులు వేయకపోతే డబ్బు ఎట్లా వస్తుంది, ప్లాన్స్ ఎట్లా ప్రభుత్వం నడపటం? మనకు డబ్బులేదు—అని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. అధ్యక్షా! తమకు తెలుసు. తీపికల్లు దుకాణాలు వేలంవేస్తేనే 8 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చింది. ఆ కల్లులో ఎంత తీపి ఉన్నదో ప్రభుత్వానికి బాగా తెలిసిన విషయమే; ఇటువంటి పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం ప్రతిష్ఠకొరకు ప్రాకులాడడం మాని, ప్రొహిబిషన్‌ను

రద్దు చేసి, తద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని పొందుతూ ప్రజలను యిటువంటి వాటి నుండి తప్పించాలని నేను చెబుతున్నాను. అటువంటి వాటి విషయం ఆలోచించకుండా ప్రజలను యింకా అదనంగా శిస్తును భరించమని అడగడం న్యాయం కాదని కూడా నేను యీ సందర్భంలో మనవిజేస్తున్నాను.

మొన్న ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, తమకు పాత శిస్తులు వసూలు చేసుకొనడానికి అవకాశం వున్నదని, ఆ విధంగా తమకు అడ్వొకేట్ జనరల్ సలహా యిచ్చారని చెప్పారు. పత్రికలలో మనం చదివాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వపు లా కమిషన్ చైర్మన్ అయిన శ్రీ పత్తిపాటి సత్యనారాయణ గారు యీ రెవిన్యూ వసూలు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి ఎటువంటి అధికారం లేదని చెప్పారు. హైకోర్టు దానిని రద్దుచేసినతరువాత, ప్రభుత్వానికి, దానిని వసూలుచేయడానికి ఎటువంటి అధికారమూలేదని వారు పత్రికావిలేఖరుల ప్రశ్నకు సమాధానంగా చెప్పినట్లు పత్రికలలో చూశాము. కాని, మన మంత్రిగారు మాత్రం తమకు అడ్వొకేట్ జనరల్ ఆ విధంగా సలహా యిచ్చినట్లుగా చెబుతున్నారు. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ప్రతిష్టకొరకు ప్రాకులాడకుండా దానిపై అపీలు అని మళ్లీ అనకుండా విరమించు కున్నట్లయితే ప్రజల సహకారం కూడా పొందడానికి అవకాశం వుంటుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

కంపల్సరీ లెవీ గురించి రేపు మనం చర్చను ప్రారంభిస్తాము. అందువలన యిప్పుడే దానిని గురించి నేను చర్చించదలచుకోలేదు.

వంశధార విషయమై కేంద్రమే దాని బాధ్యత తీసుకోవాలని మన ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రధాన మంత్రిగారికి చెప్పినట్లుగా పత్రికలలో వార్త ; దాని ప్రక్కనే ప్లానింగ్ కమిషన్, ఆర్థిక మంత్రిగారు కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క సూచనను నిరాకరించినట్లుగా మరొకవార్త కూడా పడినది. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. కేంద్ర ప్రభుత్వం దీనిసంపూర్ణమైన బాధ్యతను స్వీకరించేట్లు తప్పక చేయాలి. అందుకు అవసరమైతే మరొకమార్గమేదైనా చూడవలసి వుంది. అందుకు నాకుతోచిన మార్గం నేను చెబుతాను. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని 'మీరు యీ బాధ్యతను సంపూర్ణంగా స్వీకరిస్తే స్వీకరించండి, లేకపోతే మా ఆర్థిక పరిస్థితులదృష్ట్యా దీనిని మేము నిర్వహించ లేము' అని వీరు గనుక కలాలు క్రిందబెడితే కేంద్ర ప్రభుత్వమే తప్పకుండా దీని బాధ్యతను తీసుకొని తీరుతుందని చెబుతున్నాను. హిరాకుడ్‌ను తీసుకున్నప్పుడు, భాక్రానంగల్‌ను తీసుకున్నప్పుడు, అదేవిధంగా నాగార్జునసాగర్‌ను తీసుకొనడానికి ఎందువలన కేంద్రం నిరాకరించవలసివస్తున్నది? అందువలన, దీనిపై అదనమైన మన ప్రభుత్వం తీసుకోవలసి వున్నదని చెబుతున్నాను.

ఈ సందర్భంలోనే బాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్‌కు సంబంధించిన ఒక విషయం నేను చెప్పవలసి వున్నది. కాబినెట్ సబ్-కమిటీ వేశారని, వారు లిస్టుతయారుచేస్తున్నారని అన్నారు. అది నాలుగో ప్రణాళికా కాలంలోవస్తుందో, అయిదో ప్రణాళికా కాలంలో వస్తుందో మాకు తెలియడం లేదు. దయచేసి దానిని యీ ఎకడమిక్ యియర్‌లోనే (అలిస్టును) ప్రకటిస్తే వచ్చే ఏడాది నుండి ఆ విద్యార్థులు ప్రభుత్వం నుండి చట్టబద్ధమైన

సహకారాన్ని పొందడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఇంతవరకు యీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదు. ఎకనామికల్లీ బాక్‌వర్డ్ అనే ప్రాతిపదిక పై ప్రభుత్వం ఏమి చేసినదో తమకుతెలుసు. పదిహేనువందలకుపైన వచ్చేవారందరూ (సంవత్సరం ఆదాయం) భాగ్యవంతులన్నట్లుగా జి. ఒ. జారీ చేసినది యీ ప్రభుత్వం. తండ్రి ఎటెండర్‌గా వుంటాడు, తల్లి కూడా ఎక్కడో పనిచేస్తూ వుంటుంది; లేకపోతే భార్యాభర్తలిద్దరూ టీచర్సుగా పని చేస్తూ వుంటారు. వారికి వచ్చే ఆదాయం 1500 దాటినది కాబట్టి వారి పిల్లలకు యీ సౌకర్యాలు మేము కల్పించము; వారు భాగ్యవంతులే అని ప్రభుత్వం అంటే యింకేమనాలి? ఈ జి. ఒ. ను మార్పు చేయవలసి వున్నది. నిజంగా ఎకనామికల్‌గా బాక్‌వర్డ్‌గా వున్నవారికి ప్రభుత్వం కల్పించే సౌకర్యాలు అందేట్లుగా దీనిని మార్చడానికి పూనుకోవాలని మరొకసారి మనవిజేస్తూ యింతటితో సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు మూడు బిల్సు ప్రతిపాదించారు. మొదటి రెండు బిల్సు గూర్చి మనకు బాగా తెలుసు. ప్రతి సంవత్సరం ఆడిట్ రిపోర్టులో చెబుతూనే వున్నారువారు. దానినిబట్టి అసలు ప్రభుత్వం అనుసరించే పద్ధతిలోనే ఒక ప్రధానమైన లోపం వున్నదని అనిపిస్తుంది. పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు సరెండర్ చేయడం; ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటులో సంవత్సరం అంతా ఊరుకుని, చివరి నెలలో ఆదరాబాదరాగా ఖర్చుపెట్టడం, అది సక్రమంగా జరగకపోవడం [illegible] వున్నాం. ఈ విషయంలో నాకుగల అనుభవాన్ని తమముందు [illegible] డిపార్టుమెంట్సులో జరుగుతున్న వాటిని చెకప్ చేసి ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రయత్నించాలిగాని, సరెండర్ చేయడం, యింకొక డిపార్టుమెంటుకు కేటాయించడం, చివరికి మార్చి 31 లోగా ఖర్చుపెట్టాలని పరుగెత్తడం సర్వసాధారణంగా యీనాడు జరుగుతున్నది. అంతేగాక, మార్చి 31 లోగానే మనం బడ్జెట్ పాస్ చేసినా, ఏప్రిల్, మే, జూన్ నాటికిగాని ఆ ఎలాట్‌మెంట్సు జిల్లాలకు పంపడం జరగడం లేదు. ఈ విషయాన్ని మంత్రివర్గం గుర్తించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. కాగితాలపై ప్లాన్సువుంటాయి; వాటిపై ఎన్నోసార్లు చర్చలు మాత్రం జరుగుతూ వుంటాయి. సంవత్సరం పొడుగునా యిదే పరిస్థితి. చివరినెలలో మాత్రం ఖర్చుపెట్టాలని త్వరపడడం. ఇది చాలా శోచనీయమైన స్థితి. ఈ విధంగా అనేక స్కీములకు సంబంధించి జరుగుతున్నది. ఈ పద్ధతిని ముందు మార్చడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి. అప్పుడే కొంత ఎఫిసియన్సీని సాధించడానికి వీలవుతుంది. డిపార్టుమెంట్సులో రెడ్‌టేపిజం విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. మంత్రివర్గానికి యీ విషయం అనుభవంలో వున్నదే. మీటింగులు పెరిగిపోయినవి. సెక్రెటరీలు, యితర ఆఫీసర్సు ఎప్పుడూ మీటింగులకు అటెండ్ కావడంలోనే కాలం అంతా అయిపోతుంది. మీటింగులు వుండడంవలన పని బాగా జరుగుతుందనే అభిప్రాయం సరియైనది అయితే కావచ్చుగాని, మీటింగులవలన పని ఆలస్యం అయిపోకూడదు. పని కావడం అత్యంతముఖ్యమైన విషయం. మీటింగులు, వాటిపై నోట్సు, డ్రాఫ్టు యిందులోనే సమయం అంతా అయిపోయి రెడ్‌టేపిజం మిగలకూడదు. దీనిని గూర్చి ఆలోచించవలసిందిగా ప్రభుత్వానికి మనవిజేస్తున్నాను.

గవర్నమెంటులోని ఫైల్సు చూసినప్పుడు అసలు స్వరూపం మనకు బాగా కనబడుతుంది. గత సమావేశంలోకూడా మనం యీ రెడ్‌టేపిజం గూర్చి చర్చించాము. దీనిపై ప్రభుత్వం తగు చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని మరొకసారి మనవిజేస్తున్నాను.

ఈ డిమాండ్సును మనం పరిశీలిస్తే ప్రభుత్వం ఎంత ముందు ఆలోచన లేకుండా చేస్తున్నదీ తెలుస్తుంది. ముందుగా ఊహించలేకపోయిన ఖర్చులు అంటారు. ఈ ఖర్చు మొత్తం బడ్జెటుతో పోల్చిచూస్తే 4, 5 పర్సెంటుకంటే ఎక్కువ వుండదని అంటున్నారు. అందువలన, యిది పెద్ద విషయమేమీ కాదని కూడా అంటున్నారు, నిజమే. మొత్తం బడ్జెటుతో పోల్చిచూస్తే అంతవుండక పోవచ్చు. అంతమాత్రం చేత, యిది తక్కువ మొత్తం ఆనీ, యింత మొత్తం ఊహించకపోవడం సామాన్యమని అనడం మాత్రం న్యాయంకాదు. 18 కోట్ల రూపాయలు ఇందులో వుంది. బడ్జటులో పదవ వంతు సప్లిమెంటరీ బడ్జటులో తెచ్చాము అంటున్నారు. అయితే, బడ్జటు చర్చల సందర్భంలో చెప్పిన అన్నిటినీ లోతుగా ఆలోచించలేదా ? లేకపోతే ఇందులో కొత్త స్కీమ్సు ఎన్ని వున్నాయి ? కొత్త స్కీములకు కేటాయించినది ఎంత పర్సెంటేజి వుందనేది పరిశీలిస్తే — కొత్త స్కీములకోసంకంటె పాతవాటిపైనే ఎక్కువ మొత్తాలు ఖర్చు చేయడం జరుగుతోంది. ఇవి బడ్జటు సందర్భంలోనే తీసుకువస్తే బాగుండేది. ఇంత పెద్ద పెద్ద సప్లిమెంటరీ బడ్జటు ప్రవేశపెట్టడం కంటె ప్రభుత్వం కొంచెం ఆలోచించి శాసనసభలో నెలరోజులు చర్చసాగించి యిచ్చిన ఒపీనియన్స్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తే బాగుండేది. ప్రభుత్వం డిపార్టుమెంట్లలో దుబారా తగ్గిస్తామని ఎమర్జన్సీ పేరుతో ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటును పది పర్సెంటు ఖర్చు చేస్తున్నారు. బాగానే వుంది. కాని, పది శాతం కట్ చేసేటప్పుడు ఏయే లెవెల్స్‌లో ఎట్లా చేస్తున్నారని చూస్తే ఆ కత్తెర చిన్నవారి మీదనే పడుతోంది. ప్రభుత్వం ఒకచోట తగ్గించినవారిని ఇతర శాఖలలో ఆబ్జార్బ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. కాని నిరుద్యోగ పరిస్థితులు కల్పించకూడదు. ఎన్. జి. ఓ. ల జీతాల విషయంలో వన్‌మాన్ పే కమిషను రిపోర్టు యివ్వలేదంటున్నారు. మరి, ఆ వన్‌మాన్ పే కమిషనుకు టైము సూచించారా ? ఇంత టైములోపల యివ్వాలని ? మార్చిలో రిఫర్ చేశారు. ఇంతవరకు రిపోర్టు రాలేదు. రాలేదు కాబట్టి ఇప్పుడు అమలు చేయం అంటున్నారు మంత్రిగారు. ఆ పే కమిషనుకు రిఫర్ చేసిననాటి పరిస్థితులకు, యీనాడు పెరుగుతున్న ధరల పరిస్థితులకు చాల తేడా వుంది. హైదరాబాద్ సిటీలోకూడ చౌక డిపోలతో ఎక్కడ చూచినా పవికిరాని బియ్యం వుంటున్నాయి. సేల్సుటాక్సు పెంచినందువల్ల ప్రతి ఉద్యోగస్థుడు తన జీతంతో సేల్సు టాక్సు క్రింద 3 రూపాయలు అయినా చెల్లించ వలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. జీతాలు పెంచకపోవడం సరైనది కాదు. ఇంటెరిం రిలీఫ్ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించివుంటే బాగుండేది. ప్రభుత్వం ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షన్స్, స్వర్ణకారులకు చేసే సహాయం, పేదలకు-హరిజనులకు యిళ్ల స్థలాలు యివ్వడంలో—అన్నిటిలో ఎమర్జన్సీ పేరుతో కట్ చేసే స్వభావం వస్తోంది. ఎమర్జన్సీ పేరుతో ఎమిలియొరేషన్ కోసం తలపెట్టిన కార్యక్రమం కట్ చేయడం న్యాయం కాదు. ఎకనామికల్లీ సోషల్లీ బాక్‌వర్డ్ అని సోషలిస్టు సమాజ నిర్మాణానికి వెడుతున్న యీ దేశంలో

యిటువంటివాటికి కట్ చేయడం సమంజసం కాదు, ఆ మొత్తాలు వారికి అందేటట్లు చేయవలసిన అవసరంవుందనివిమనవిచేస్తున్నాను. కృష్ణాజిల్లాకు, కర్నూలుజిల్లాకుఎక్కువ మొత్తాలు యిచ్చామని చెప్పారు. కాని, నా అనుభవంలో, ఏప్రిల్‌లో శాంక్షను అయిన మొత్తాలు యీనాటికికూడ వారికి వెళ్లలేదు. 11 మాసాలనాడు శాంక్షను అయిన మొత్తాలు యీనాటికి వారికి చేరలేదు. శాంక్షను అయినవి వస్తాయి అనుకుంటూ వుండగానే యీలోపల కొంతమంది చనిపోవడం కూడ జరిగింది. పరిస్థితులు ఇట్లా వుంటే ప్రజలకు ప్రభుత్వం యెడల ఎట్టి అభిప్రాయం కలుగుతుందో చూడాలని కోరుతున్నాను. శాంక్షనింగ్ అథారిటీ బి. డి. ఒ. కాబట్టి జిల్లా ట్రెజరీనుండి సబ్ ట్రెజరీకి మార్చి అక్కడనుంచి డిస్బర్స్ చేసే చర్యలు తీసుకుంటే త్వరగా అందుతాయి. ఆర్థికమంత్రిగారే పరిశ్రమల శాఖ మంత్రిగా కూడ వున్నారు. వారి ఇండస్ట్రియల్ పాలసీలు చాల తికమకగా వున్నాయనే సందేహం కలుగుతోంది. మన రాష్ట్రంలో ఆర్థికాభివృద్ధి చెందాలంటే పరిశ్రమలు ఎక్కువ కావాలని పదేపదే చెబుతున్నాము. పరిశ్రమలు కావాలనే కోరికవల్లనే మంత్రిగారు పట్టుదలతో గోల్డ్ స్మిత్‌కు ఇండివిడ్యువల్ లోన్ యివ్వడానికి వీలులేదు, చిన్న చిన్న సహకార పరిశ్రమలు పెట్టుకుంటే యిస్తామన్నారు. కాని, సహకార పరిశ్రమలు పెట్టుకోడానికి ఒక పథకం తయారు చేసి, తగు అవకాశాలు కల్పించారా? బ్రతుకుదెరువుమార్గం ఇది అని ఎక్కడైనా చూపించగలిగారా? సైకిల్ ఫ్యాక్టరీస్ పెట్టుతున్నారు, [illegible] మార్కెటు వుండడం లేదు. పెద్ద పరిశ్రమలకు [illegible] ఒక్కొక్క పరిశ్రమకు లైసన్సు యిచ్చి మూడు సంవత్సరాలైనా అది ప్రారంభం కావడం లేదు. మంత్రిగారు ఆశించినట్లుగా పరిశ్రమాభివృద్ధి రావడం లేదు. ప్రజలకు అవసరమైన వస్తువులుకూడ సరఫరా కావడంలేదు. పరిశ్రమల విషయంలో ప్రత్యేకమైన కృషి చేసినప్పుడే దేశంలో సంపద అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం వుంటుందని చెబుతున్నాను. దేశంలో లంచగొండితనం పెరుగుతోంది. ప్రాజెక్టుల విషయంలో ఎస్టిమేట్సు ఎట్లా తయారవుతున్నాయో, చివరకు ఏ రూపంలో ఎట్లా వుంటున్నాయో చూడాలి. అనేక డిపార్టుమెంటులున్నాయి, విజిలెన్సు కమిటీస్, యాంటి కరప్షను డిపార్టుమెంటు పని చేస్తున్నాయి. ట్రాప్ చేసినవాటిలోతప్ప మిగతావి ఏవిధంగా పట్టుకోడానికి ప్రయత్నం చేశారు? దేశంలో సంపద పెరిగింది. బాగా అభివృద్ధి చెందుతున్నారు అంటున్నారు. అయితే, ఏయే సెక్షన్స్ అభివృద్ధి చెందుతున్నాయో ఒకసారి పరిశీలన చేయిస్తారా? డబ్బు ఎక్కువగా సంపాదించేవారందరూ సక్రమంగా సంపాదించారో, ఏవిధంగా సంపాదించారో ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుందా? కాంట్రాక్టు చేసేవారు చాల లాభాలు సంపాదించారు. ఆయా స్కీములకోసం ఖర్చు చేయవలసిన డబ్బు సక్రమంగా చేస్తున్నారా? ప్రభుత్వం ఎప్పుడైనా పరిశీలించిందా అటువంటివారిని చూచి ప్రజలందరిదగ్గర కూడ డబ్బు ఎక్కువగా వుంది. పన్నులు వేసినా ఫరవా లేదనే అభిప్రాయానికి రావడం సరైనది కాదు. ప్రభుత్వ నిర్వహణలోనే లోటుపాటు వుంది. కొన్నికొన్ని డిపార్టుమెంట్సు ఖర్చు చేయకుండావుంచి, మార్చి 31 వచ్చేస్తోంది, ఖర్చు చేయండి అనే పద్ధతిలో వుండడం సరైన పద్ధతి కాదు. అనేక

ప్రాజెక్టులకు ఎస్టిమేట్సు వేసిన తరువాత, టెండర్స్ పిలిచి, కాంట్రాక్ట్సు యిచ్చిన తరువాత మళ్లా వాటిని స్థలం మార్పు వచ్చిందనో, యిళ్లు దొరకలేదనో అనేక కారణాలతో తీసేయడం జరుగుతోంది. లంచగొండితనం అరికట్టడానికి ఎవరిదగ్గరకు డబ్బు ఏవిధంగా వస్తున్నదో పరిశీలన చేస్తేనే సాధ్యమవుతుంది. ఓల్డ్ఏజ్ పెన్షన్స్ విషయంలోను, సోషల్లీ బ్యాక్వర్డ్ క్లాసులకు కేటాయించిన డబ్బు విషయంలోను ఖర్చు చేయడానికి తగు చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, నాలుగవ ప్రణాళికలోనికి మనం enter అవుతున్నాము. మూడవ ప్రణాళిక వరకు జరిగిన expenditure లోను estimates లోను కొన్ని మార్పులు రావాలని చెబుతున్నాను. Retrenchment ప్రారంభించేటప్పుడు last man తో ప్రారంభిస్తున్నాము. అట్లా అంటే సెక్రటరీలను డిప్యూటీ సెక్రటరీలను కూడా తగ్గిస్తున్నామని అంటారు. కానివారు retrench కారు. సెక్రటరీ డిప్యూటీ సెక్రటరీ అవుతారు; డిప్యూటీ సెక్రటరీ అసిస్టెంటు సెక్రటరీ అవుతారు, అంతేకాని retrench కాదు. దాని ఫలితం అడుగున ఉన్న వానిపై పడుతుంది. వాడు retrench అవుతాడు. Retrenchment రాకూడదనేది మా సిద్ధాంతం. చాలా మంది retrench అవుతున్నపుడు దీనిని serious గా తీసుకోవాలి. Accounts విషయంలో క్రిందటిసారి మనవిచేశాను. Assessments, estimates సరిగా ఖర్చు అవుతున్నాయా, అవి పొరపాటుగా జరుగుతున్నాయా అనేది తీసుకుంటే—నెహ్రూగారు చెప్పింది గుర్తుకు వస్తుంది. Construction cost లో 10% తగ్గించడానికి అవకాశం ఉందనివారు అన్నారు. మనకు money చాలా hard tight గా ఉన్నది. Wastage చాలా పోతోంది. అనవసరమైన స్కీములు అనేకము ఉన్నాయి. నాలుగవ ప్రణాళికలో వాటిని తగ్గించడానికి చూస్తారా? Food production increase చేయడానికి ఆలోచిస్తున్నాము. రైతాంగానికి initiative ఇచ్చేటప్పుడు పెద్దవారికే ఇస్తున్నాము కాని చిన్నవారికి పోవడం లేదు. ఎస్టిమేట్సులో ఎందువల్ల excess రావలసి వస్తోంది. ఒకవైపు wastage ఎందువల్ల ఉంటోంది—దీనిని ఒక కమిటీవేసి విచారిస్తే బాగుంటుంది. మైసూరు గవర్నమెంటు రామచంద్రరావు కమిటీ అని ఒకటి వేసారు. Economy and reforms దృష్టిలో పెట్టుకుని వేసారు. మనకు economy అనే సరికి ఎంత మందిని తీసివేయడమనేదే దృష్టిలోనికి వస్తుంది. ఏఏ accounts లో economy తీసుకురావచ్చునో మేము ఆలోచిస్తున్నామని ఒకసారి చెబుతున్నారు. ఇతర దేశాలలో industries లో ఎక్కువ expenditure ను దానికే త్రిప్పిపెట్టడంలో నష్టం వస్తుంది కనుక easy చేసే పద్ధతి ఆలోచిస్తున్నారు. ఇటువంటి basic principles విషయమై కమిటీవేసి ఆలోచిస్తారా? Estimates Committee ఉంది కాని అది చేసేపని వేరు. Public Accounts Committee చేసే పని వేరు. అంది అంతా post mortem, Accountant General ఒప్పుకున్న తరువాతనే వస్తుంది. ఆయనకు కాగితాలున్నాయా లేదా అవేదేకాని misappropriate అయినదా, లేదా అనేది అక్కరలేదు. మేము Accountant General ద్వారా చూసినంతవరకు ఎవరిమీద నేరం చేసినట్లు లేదు. ఆరు లక్షల ఖర్చుకు చీటీ ఉన్నదా లేదా అనేదే వారికి కావాలి. సరియైన

ఖర్చు అయినదో లేదో అనేది లేదు. కొంత వరకు Estimates Committee ఆ విషయం చూడ వచ్చును. అది కూడా comprehensive కాదు. 15 సంవత్సరాల experience తరువాత money కి hard tight గా ఉంటూ foreign exchange చాలక ఇతర దేశాలకు అర్థించాలని అనుకుంటున్నప్పుడు economy side నుంచి మన duty fail అవుతున్నాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పునరాలోచన చేసే ప్రయత్నం అవసరం. ఖర్చులు తగ్గించడం ఒకటి — excess grants రెండు రకాలున్నాయి. Accounts లో తేడా ఉండవచ్చును. అసలు ఎక్కువ కావచ్చును. బడ్జెటు శాంక్షన్ ఎందుకు ఉపయోగించడం లేదో తెలియడం లేదు. Allot చేసిన amount lapse కావడం, లేక మరొక దానికి మార్చి ఖర్చు చేయడంకూడా ఉన్నది. వాటిపై ప్రభుత్వం serious గా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఈ మూడు Appropriation Bills నిన్న జరిపిన Supplementary Grants for excess expenditure పై చర్చకు అనుబంధంగా పర్యవసానంగా చేయబడిన సంగతి మొదట మనవి చేస్తున్నాను. ఈ stage లో ఎక్కువగా దీర్ఘంగా చర్చించి వివరాలలోనికి పోవడం సాధ్యం కాకపోవచ్చును. అన్ని విషయాలపై అనేక సందర్భాలలో చర్చలు జరిగాయి. రెండు మూడు విషయాలపై మాత్రం క్లుప్తంగా మనవి చేస్తాను. చాలా delay అయినది అన్నారు. ఇది నిన్న డిమాండ్లు discuss చేసేటప్పుడు వచ్చే విషయం. అప్పుడు గౌరవ సభ్యుల దృష్టికి రానట్లున్నది. కౌన్సిలులో చర్చ జరుపుకున్నాము. అక్కడ వివరంగా జవాబు చెప్పాను. 1959 తరువాత ఎన్నో సప్లిమెంటరీ డిమాండ్లు వచ్చాయికదా, [illegible] య్యగారు అడిగారు. సప్లిమెంటరీ డిమాండ్సుకు Supplementary Grants for excess expenditure కు భేదం గమనిస్తున్నట్లు లేదు. Excess Demands Accountant-General, Public Accounts Committee వారు పరిశీలన చేసిన తరువాత వారి రికమెండేషన్సు బట్టి తరువాత చేసుకోవాలి. 1959 వి 1965 లో వచ్చాయంటే బహుశా అప్పుడు ఎన్నికలు జరగడంవల్ల కావచ్చు, Public Accounts Committee లో ఆలస్యమైనది. 1963 [illegible] కాని రిపోర్టు పూర్తి కాలేదు. కొంత ఆలస్యం గావచ్చినట్లున్నది. ప్రభుత్వానికి అంతగానే ఇక్కడ submit చేశారు. ఆలస్యం ఉంది కాని అంతగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కువ ఖర్చు చేసారని అన్నారు. 10% ఎక్కువ ఖర్చు చేసారని విశ్వేశ్వరరావుగారు అన్నారు. దేనిని ఆధారంగా పెట్టుకుని చెప్పారో నాకు తెలియడం లేదు నిన్ననే మనవి చేసాను. గౌరవనీయులైన రామగోపాలరెడ్డిగారు 9% అని లెక్కలు చెబితే 4.6% మాత్రమే అయినది. కేవలం heads change చేయడం వల్ల వచ్చినవి, temporary loans తీసివేస్తే, 0.6% మాత్రమే అవుతుంది. ఇంత కొద్దిపర్సంటేజి ఉన్నా అదనంగా కొన్ని కోట్లు అవుతున్నాయంటే మనం పెద్ద వ్యవహారాలతో 333 కోట్లు బడ్జెటు పెట్టుకుని ఏవో కొన్నికోట్లు ఎక్కువ అవుతున్నా యని చెప్పడం ఎట్లా కుదురుతుంది ? Goldsmiths గురించి డిపార్టుమెంటులో confusion లో ఉందని అన్నారు. గౌరవనీయులైన విశ్వేశ్వరరావుగారికి జిల్లా పరిషత్తులతో జరిగే కార్యక్రమాలతో సంబంధం అంతగా లేనట్లున్నది. అందువేత

వారే confusion లో ఉన్నారా అనిపిస్తోంది. కోఆపరేటివ్ సొసైటీలుండాలనే నిర్బంధం ఏమీలేదు. Partnership పేరుతో వచ్చినా వారికి సావకాశంఉంది. Individual గా అయిదు వందలు, వెయ్యి dole out చేసేవని. మాకు కలెక్షన్లు మొదలు అవుతున్నాయి. మాకు అవస్థగా వున్నదని అప్పుడే కొన్ని జిల్లాలనుంచి representations వస్తున్నాయి. Industries Department వారి machinery వుంది ఎంతమంది అప్లికేషన్లు వచ్చాయో చూస్తే వారికి అర్థమయ్యేది సుబ్బయ్యగారు చెప్పారు, సంతోషం. Goldsmiths స్వేచ్ఛాజీవులని అన్నారు. వారేకాదు; భారత దేశంలోని ప్రజలందరు స్వేచ్ఛా జీవులే. వారు అర్థం చేసుకుంటే బాగుండేది. అందరి స్వేచ్ఛా జీవులకు తగినంత స్వేచ్ఛతో కూడిన ప్రాతిపదికపైన ఆర్థిక కార్యక్రమం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. నిర్బంధం ఏమీలేదు. ఈ వృత్తిలో ఉంటారా ఒక లైసెన్సు తీసుకోండి. లేదంటారా ఒక సర్టిఫికేటు కావాలి. అందులో continue అయ్యేవారికి rehabilitation కార్యక్రమం లేదు. ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేయబడిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఎడ్యుకేషన్ మిగతా కార్యక్రమాలు ఆపుతారా అనికూడా అడిగారు. ఈ రోజునే ఆలిండియా రేడియోనుంచి ఒక పాట విన్నాను. మతం, చదువు ఇవన్నీ ఎక్కడ ఆలోచన చేస్తున్నారు; మన బ్రతుకు, మన ఉనికిమీదనే సవాలు వస్తుంటే అనేమాట ఆలిండియా రేడియోవారి పాటలోనిది నాకు జ్ఞాపకానికి వస్తోంది. Priorities change చేసుకోవాలి. విశ్వేశ్వరరావుగారు ఒక్కమాట అన్నారు. Old age pensions కు ఇచ్చేది తగ్గించారని అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం 20 లక్షలుండేది, 20 లక్షలుకూడా ఖర్చు అయేదికాదు. ఈ సంవత్సరం 40 లక్షలు పెట్టాము. అది అయిపోగా ఇంకా 20 లక్షలు చేరి 60 లక్షలు ఖర్చు అయేట్లు ఉన్నది. ఇటువంటి relief కార్యక్రమాలు తగ్గించకుండానే జరుగుతోంది. దానిపై చెప్పదలచుకోలేదు. లచ్చన్నగారు వారికి ఉండే special subjects రెండు మూడు గట్టిగా చెప్పారు. వారు land revenue పైన expert చేసే కృషికంటే అధికంగా చేసినందుకు అభినం దిస్తున్నాను. హైకోర్టులో కేసు సఫలమయ్యే ప్రయత్నం చేసినందుకు వారిని అభినం దించాలి. ఇప్పుడు జరుగుతూండేది — This is in the game. High Court లో decision వచ్చినప్పుడు సుప్రీం కోర్టుకు పోవడమనేది normal గా ఉంటుంది. హైకోర్టుపైన కోపంకాదు, ఒక చట్టంఉంచి, అందరిని సంప్రదించి మార్పులు తెచ్చాము. Legal flaws plans ఉంటే అప్పీలుమీద హైకోర్టు నిర్ణయం ఇచ్చారు. దానిపై సామాన్య మైనటువంటి సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేయడం. ఆ విధంగా చేయకపోతే జుడీషియల్ మీద గౌరవం లేదనికూడా అనవచ్చు. అయితే ఆ విధముగా సుప్రీం కోర్టులో జరుగుతూ ఉంది. మొన్ననే శివిమ్మా మినిస్టరుగారు చాలా వివరంగా చెప్పినారు. Legal position వివరించారు. నేను ఆ వివరాలలోకి పోదలచుకోలేదు. ముందు సుప్రీం కోర్టులో ఎలా వస్తుందో తెలియదు. ప్రొహిబిషన్‌గురించి ఈ స్టేజిలో చర్చించుకోవడం మహా కష్టమైన పని. మొత్తానికి మేము మీరా అందరూ కావాలని లచ్చన్నగారికి [illegible] ఉండదని సర్వోదయం వారికి కావాలన్న దానిని ఆచరణలో [illegible] కాకుండా అన్ని points of view తీసుకోవడం అవసరం [illegible] [illegible] పోయాము. కొంత శివిమ్మా వచ్చింది.

కాని యింకా సరిగా రాలేదు అది వేరే మాట. ఇంకా ప్రయత్నం చేయాలి. వంశధార గురించి ఏమి జరిగిందంటే నాలుగవ ప్లాను యొక్క draft లో చేర్చినాము. Draft plan పరిస్థితి దేశం మొత్తంమీద పరిస్థితి దృష్ట్యా ఏమవుతుందో స్పష్టంగా చెప్పలేము. నిక్కచ్చిగా ఎవరముకూడా నాలుగవ ప్లానులో వస్తుందని చెప్పలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. Backward classes గురించి Cabinet Sub-Committee రిపోర్టు యిచ్చింది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన గడువు రీజనల్‌గా ఉంది. Next academic year కి కావాలన్నారు. అది తప్పకుండా జరుగుతూందని నేను తమద్వారా వారితో మనవిచేస్తున్నాను. Backwardness కి సంబంధించిన జీవో గురించి చెప్పినారు. 1500 తరువాత ఉన్నవారందరిని ధనవంతులని కానేకాదు. 1500 లోగా ఉండే వారికి ఒక లిమిటులో 40 లక్షల లిమిటులో ప్రొవైడు చేస్తున్నాము. ఆ లిమిటులో ఉన్న డబ్బుకు పంచడానికి guide line గా యిచ్చి నాము. 1500 లోగా పెట్టి ఈ డబ్బు మిగిలితే 1500 వారందరూ అయిపోతే సంవత్సరం ఆదాయం 2000 వచ్చే వారికి యివ్వడానికి అభ్యంతరం ఉండదు. కాని యిప్పుడు జరుగుతున్నది 400 లోపలే పెడుతున్నారు. కొంత యిబ్బందిగా ఉన్నది. Wrong certificates వస్తున్నవి. సర్టిఫికేట్లు చాలమంది బాధ్యతగల వారు యిస్తున్నారు. తెలియని incomes ఉన్నవారు తెచ్చుకొని చేస్తున్నారు. గవర్నమెంటు కూడా వారికి ఉండే limitation లో 80 లక్షలో 60 లక్షలో కేటాయించ గలుగుతుందిగాని unlimited గా పెట్టి ఎవరు వచ్చినా యిస్తామని చెప్పగలిగితే సంతోషమే కాని. అధ్యక్షా యింకా అంత శక్తి రాలేదు. అంతశక్తి ప్రభుత్వానికి వచ్చినవాడు అన్ని దరఖాస్తులే ఉండవు. ఇది ఒక విచిత్రమైన విషస్ సర్కిల్. Prosperity వస్తే అప్లికేషన్లుండవు. Application వచ్చిననాడు ప్రభుత్వానికి శక్తి చాల limited గా ఉంటుందని ఈ మాటలు మనవిచేస్తూ ఈ మూడు అప్రొప్రియేషను బిల్లులను గౌరవసభ్యులు ఆమోదించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 3) Bill, 1965, be read a first time."

The motion was adopted.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move :

That the Andhra Pradesh Appropriation No. (3) Bill, 1965, be read a second time.'

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 3) Bill, 1965, be read a second time."

The motion was adopted.

CLAUSE 2, SCHEDULE, CLAUSE 1 AND PREAMBLE

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That clause 2, schedule, clause 1 and preamble do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2, Schedule, Clause 1 and Premable were added to the Bill.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 3) Bill, 1965, be read a third time."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause).

Mr. Deputy Speaker :—The queston is :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 3) Bill, 1965, be read a third time."

The motion was adopted.

THE ANDHRA PRADESH APPROPRIATION (NO. 4) BILL, 1965

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965, be read a first time."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker :—The question is ·

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965 be read a first time."

The motion was adopted.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965, be read a second time,"

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

Mr. Depury Speaker:—Motion moved.

(Pause)

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965, be read a second time."

The motion was adopted.

CLAUSE 2, SCHEDULE, CLAUSE 1 AND PREAMBLE.

Mr. Deputy Speaker :—The uestion is :

" Clause 2, Schedule, Clause 1 and Premable do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2, Schedule, Clause 1 and Premable were added to the Bill.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965 be read a third time."

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

(*Pause*)

Mr. Deputy Speaker : The question is:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 4) Bill, 1965, be read a third time."

The motin was adopted.

THE ANDHRA PRADESH APPROPRIATION (No. 5) BILL, 1965.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a first time."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(*Pause*).

Mr. Deputy Speaker :—The question is:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a first time."

The motion was adopted.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a second time."

Mr. Deputy Speaker :—The question is:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a second time."

The motion was adopted.

CLAUSE 2, SCHEDULE, CLASUE 1 AND PREAMBLE.

Mr. Deputy Speaker :—The question is:

"That Clause 2, Schedule, Clause 1 and Preamble do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2, Schedule, Clause 1 and Premable were added to the Bill.

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a third time."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause).

The question is:

"That the Andhra Pradesh Appropriation (No. 5) Bill, 1965, be read a third time."

The motion was adopted.

GOVERNMENT RESOLUTION

re : Food Situation and Drought Conditions in the State.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Sir, the resolution on the subject was already moved by me and to facilitate discussions this was deferred and posted for today. In between, as mentioned by me, all the Collectors of various districts had been invited for a conference and if the Collectors come with first-hand information then we will be in a position to assess as to in what places the crops have failed and the existing conditions in various taluks and blocks and districts could also be discussed in greater detail. That is why, all the 20 Collectors have been invited recently from the last four or five days—in batches of Collectors of four or five districts on each day—and the Board members and Chief Engineers and others were also invited to the meetings and after assessing the position in each district and each taluk they could come to certain tentative conlusions in the sense that they will be placed before the Government. The Cabinet has also decided to meet day after tomorrow and decisions will be taken day after tomorrow after going into the matter in greater detail.

It is rather unfortunate that this year the rains are not adequate and they are very scanty when compared with last year and the year before the last. Some of the representatives who have come from the districts have been stating that they have not witnessed such a situation during the course of last so many years. Of course, the Ministers have also been allotted to various districts. They went round the districts to collect first-hand information and to take representations from the people—not only from the people, but from the representatives of the people, of the Panchayat Samithies and Zilla Parishads and the Legislature as well. Different meetings were also held in the districts.

The position is that not only the earlier monsoon but the subsequent monsoon has shown that the rainfall is not up to the mark when compared to the previous years. The rainfall figures are also available talukwise and districtwise. Some districts are totally affected, some taluks are totally affected and some blocks are totally affected and in some places there is partial loss of crops. So, off hand we are not in a position to state that the entire taluk or the entire district is lost. Of course, to a great extent some of the disticts are very much affected, *i.e.*, Chittoor, Visakhapatnam, Nalgonda and Khammam. In some of the districts uplands are affected. Even in the Delta districts of East Godavari, West Godavari, Guntur and Nellore, the uplands are very much affected and there is very little prospect of

raising dry crops there. That is the unfortunate position existing in the districts. So, orders have been issued by Government for intensive azmaishi work so that remission can be given. In some places they have already finished azmaiashi work, but in some places as the crops are existing intensive azmaiahi will be taken up within the course of 10 or 15 days and in some places like Nellore it is not possible to take up intersive azmaishi just now because the harvest of the paddy crop comes in the months of January and February. So, the position is being carefully watched by the Collector. In addition, of course, the food position has become acute in some places. Drinking water scarcity is also there in some places, not on a big scale, but it might be aggravated in some places after a couple of months. In some villages of some taluks, however, drinking water scarcity is acute even now. Fodder scarcity is not there in some places at present, but it might become acute in some places. All these things will be taken into consideration.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—Particulars మంత్రిగారు తెలుగులో చెబితే మాట్లాడే సభ్యులకు అవకాశము కలుగుతుంది అధ్యక్షా.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—వర్షాభావమువల్ల ఏర్పడిన పరిస్థితిని ప్రభుత్వము జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూనే వున్నది. దానికి తగిన సమాచారము అంతా సేకరించడము జరిగింది. కొన్ని ప్రదేశాలలో అజ్మాయిష్ జరుగుతూనే వుంది. ఉదాహరణకు [illegible] పెన్నారు క్రింద ఏదయితే లక్ష ఎకరాలు పైగా [illegible] వీరు divert చేయకపోతే ఆ పంట వస్తుందో రాదో [illegible] ప్రతి సంవత్సరము వరదల వల్లగాని, వర్షాభావము వల్లగాని ఏర్పడిన పరిస్థితులు [illegible] జిల్లాలలో వున్నప్పుడు ఏ విధముగా తట్టుకోవాలనే దానికి ప్రయత్నము చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరము 3, 4 జిల్లాలలో తప్ప మిగతా అన్ని జిల్లాలలో డెల్టా ప్రాంతాలలో కూడ ఈ వర్షాభావము వల్ల పంటలు చెడిపోవడం జరిగింది. పడిన వర్షము కూడ సక్రమముగా [illegible] కాలేదు. కొన్ని ప్రాంతాలలోనే concetrated గా వర్షము [illegible] [illegible] వస్తుందని అనుకొన్నామో అంతా రావడానికి అవకాశము లేదు. [illegible] పరించి కలెక్టర్ల కాన్ఫరెన్సులో ఇవన్నీ చర్చించడము జరిగింది. దీనికి వేరే measures తీసుకోవాలి. పైర్లు పోయినచోట remission ఇవ్వడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. Normal remission rules వున్నవి. వాటిని apply చేసినట్లయితే remission కొంత వరకు వస్తుంది. ఎక్కడైతే రెమిషన్ ఇవ్వాలని అనుకొన్నామో అక్కడ calamity హెచ్చుగా వున్నపుడు integrated rules ని apply చేయడానికి కలెక్టర్లకు చెప్పడం జరిగింది దానిని కూడ చర్చించారు. [illegible] లోకి తీసుకొనడం జరుగుతుంది. పంట ఎక్కడైతే 4 అణాలలోపుగా వుందో అక్కడ full remission ఇవ్వాలని, 4 అణాల నుంచి 6 అణాల వరకు ఎక్కడైతే పంట వుంటో అక్కడ half remission ఇవ్వాలని integrated rules లో వున్న దానిని అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వము నిర్ణయము తీసుకొంటుంది. ప్రభుత్వము ప్రత్యేకముగా ఇక్కడ నుంచి ఆర్డర్సు ఇవ్వవలసిన అవసరము లేదు. కలెక్టర్సుకు

వున్న రూల్సు ప్రకారముగా వాటిని suspension లో పెట్టి గవర్నమెంటుకు ప్రపోజల్సు బోర్డు ద్వారా పంపినట్లయితే బోర్డు వాటిని grant చేయడానికి చర్య తీసుకోడానికి అవకాశము వుంది. ప్రతి సంవత్సరము అనంతపురం జిల్లాలోగాని, ఇతర జిల్లాలలోగాని ఆ విధముగా చేస్తున్నారు కనుక ప్రత్యేకముగా చూడవలసినదని కలెక్టర్సుకు చెప్పడము జరిగింది. ఎక్కడైతే పనులు లేకుండా వున్నవో అక్కడ relief works ఇవ్వవలసిన అవసరమువుంది. ఇప్పుడే అన్ని చోట్ల పరిస్థితి acute గా వుందని అనడానికి వీలులేదు. దానిని locate చేసుకొనే వున్నాము. Drinking water scarcity తీసుకోండి. ఇప్పుడు scarcity లేక పోవచ్చు. 3-4 నెలల తరువాత రావచ్చు. సమాచారమంతా సేకరించడము జరిగింది. Dry lands కి రెమిషన్ ఇచ్చారు. Wet lands విషయములో 150 కిలోలు పంటవున్నప్పుడు పూర్తి రెమిషన్ ఇవ్వవచ్చునని, 300 కిలోలలోగా వున్నట్లయితే సగము రెమిషన్ ఇవ్వాలని normal rules లో వుంది. ఇప్పుడు Calamity wide spread గా వున్నప్పుడు స్పెషల్ రూల్సు apply చేయడానికి అవకాశమువుంది. ఆ విధముగా చర్యతీసుకోడానికి కలెక్టర్లకు చెప్పడము జరిగింది. Relief works provide చేయడానికి funds వున్నవి. జిల్లాపరిషత్తులలోవున్న ఫండ్సు, పంచాయతిసమితిలోవున్న ఫండ్సు మైనరు ఇర్రిగేషన్ కిగాని, జిల్లాపరిషత్తురోడ్సుకుగాని, rural water supply schemes కి సంబంధించిన ఫండ్సుగాని, pilot projects లో వున్న ఫండ్సుగాని వాటిని expedite చేయడానికి చీఫ్ ఇంజనీర్లను, బోర్డుమెంబర్లను ఆసమావేశానికి ఆహ్వానించడముజరిగింది, అందువల్ల normal schemes కావలసిన funds వున్నవి. వాటిని expendite చేయడానికి ఉత్తర్వులు ఇవ్వడము జరిగింది. Representations చాల వచ్చినవి. Normal schemes ను expedite చేయడానికి చెబుతున్నారు. దీనిలో Contribution కొన్ని స్కీములకు సంబంధించివుంది. Contribution తగ్గిస్తే బాగుంటుంది. Contribution పూర్తిగా waive చేస్తే బాగుంటుందని సూచనలువచ్చినవి. Contribution తగ్గించడానికిగాని పూర్తిగా waive చేయడానికిగాని ఎంతవరకు వీలు అవుతుందో, అదికూడ ప్రొపోజల్సు ఇచ్చారు ప్రభుత్వము వాటిని ఆలోచనచేసి నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది కొన్ని జిల్లాలనుండి fodder loans కావాలని కలెక్టరుకు రికమెండు చేశారు. అది కూడ ఆలోచన చేస్తుంది. Fodder loans ఏ విధంగా ఇవ్వడము జరుగుతుంది. ఎక్కడనుంచి సప్లయిచేస్తే బాగుంటుంది. డెల్టా ఏరియాస్ నుంచా, నల్లమల అడవులనుంచా ఏవిధంగా చేయడానికి అవకాశము వుంటుందో ఆలోచనచేయవలసిన అవసరము వుంటుంది; Land revenue arrears, arrears అంటే 1962 కంటె ముందున్న arrears. Loans arrears. ఎక్కడైతే పంటలు దెబ్బతిని రెమిషన్ ఇస్తున్నారో అక్కడ వీటన్నింటిని abeyance లో పెట్టడానికి చర్యతీసుకొంటుంది. సెస్సులు remit చేస్తే బాగుంటుందని కొంతమంది సూచనలుచేశారు. రూల్సు ప్రకారం సెస్సులు remit చేయడానికి అవకాశములేదు సెస్సును postpone చేయాలని కొంతమంది చెప్పారు. That is also under active considereration and that matter is entirely concerned with the Panchayat Raj Department. వారు దాన్నికూడ చూస్తారు. ఆలోచన చేయడము జరుగుతుంది. మరి ఈ విధంగా relief works ఎక్కడెక్కడ

ప్రారంభించాలో అవన్నీ చూస్తూనేవున్నాము. నాగర్జునసాగర్ క్రింద కాల్వల త్రవ్వకం పని, తుంగభద్ర హైలెవెల్ కెనాల్ త్రవ్వకంపని ఇవన్నీవున్నాయి. డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ పోకెట్స్ ఎక్కడ వున్నాయో అక్కడ ఈ పనులు లేకపోవచ్చు అటువంటి పాకెట్స్‌లో—అటువంటి ప్రదేశాలలో లోకల్ రిప్రజెంటేటివ్స్‌తో ఆలోచన చేసిన పిదప ఏవిధంగా లెక్కచేస్తే బాగుంటుందో ఆవిధంగాచేయాలని గవర్నమెంటు ఫండ్స్ ఇచ్చి కలెక్టర్లకు ఆదేశాలివ్వటం జరిగింది. ఈ పరిస్థితులన్నిటిని దృష్టిలో వుంచుకోవటం జరిగింది. నిర్ణయాలు తొందరలోనే జరుగుతాయి. లాండ్ రెవెన్యూ విషయంలోకాని, లోన్స్ విషయంలోకాని ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలలో వాయిదావేయటం జరుగుతుంది. ప్రభుత్వం దానికి సంబంధించిన సమాచారంఅంతా సేకరించింది. దానిపై తొందరలోనే నిర్ణయాలు తీసికొంటాము. తలవని తలంపుగా—భగవంతుని అనుగ్రహం తప్పివచ్చిన విపత్తును మనం ధైర్యంతో ఎదుర్కోవలసివుంది. స్కేర్సిటి క్రియెట్‌చేస్తే వచ్చేదికాదు. ప్రభుత్వం తప్పక చర్యలు తీసికొంటుంది. ఎక్కడెక్కడ రిలీఫ్ ఇవ్వాలో అక్కడ తప్పకుండా ఇస్తుంది. దానికి మూడు రోజులు డిస్కషన్‌కు పెట్టుకొన్నాం కాబట్టి గౌరవ సభ్యులు తమ తమ ప్రదేశాలలోని పరిస్థితులను తెల్పితే ఆ వివరాలను దృష్టిలోపెట్టుకొని, ప్రభుత్వ అధికారులనుండివచ్చిన information కూడ ఉంటుంది కాబట్టి గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చిన వివరాలు తొందరగా నిర్ణయం తీసుకోటానికి ఉపకరిస్తుంది కనుక తమ తమ నియోజకవర్గాలలోని తమ తమ తాలూకాల్లోని పరిస్థితులు తెల్పవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య :— ఏ యే ఏరియాలో ఎటువంటి పరిస్థితులు వున్నాయో ప్రభుత్వం ఒక note అందచేస్తే అందులోవున్న విషయాలగురించి మేము చెప్పవలసిన అవసరం వుండదు. మిగిలిన విషయాలే చెప్పవచ్చు. ఆ note మాకు ఉపయోగంగా వుంటుంది.

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి :—జిల్లాలగురించి నేను చెప్పాను. తాలూకాపైన చెప్పాలంటే ఈ రెండు రోజులుకూడా చాలదు.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య :—Note గా ఇవ్వండి. మీరు ఇవ్వకపోతే మేము అన్ని విషయాలు తెల్పటంలో time waste అవుతుంది. అందువల్ల మీరు ఒక రిపోర్టు ఇస్తే దానిపై మా ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ ఏమిటో తెలియచేస్తాము.

డాక్టర్ టి.వి.యస్. చలపతిరావు (విజయవాడ-సౌత్):—ఫామిన్ అండ్ డ్రాట్ కండిషన్స్ గత చరిత్రనుబట్టి చూస్తుంటే సైకిల్‌బట్టి వస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. అందువల్ల ఈ సంవత్సరంకూడా వస్తుందని యాంటిసిపేట్‌చేసి చర్యలు తీసికొన్నారా ? ఆ సైకిల్‌కు దానికి భేదంవున్నదా లేదా పరిశీలించారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి :—ప్రతి సంవత్సరం ఏదో ప్రాంతంలో వస్తూవే ఉంది. అనంతపురంలో వరుసగా నాలుగు సంవత్సరాలనుండి వస్తున్నది. సైకిల్ అని ఎక్కడుంది ? గోదావరి జిల్లాలో ఎప్పుడూరాలేదు. ఈ విధంగా వచ్చినప్పుడు ఏవిధంగాయాంటిసిపేట్ చేయగల్గుతాము ?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అధ్యక్షా, చర్చప్రారంభించటోయేముందు ఒక విషయం తమద్వారా సభదృష్టికి తీసుకురావలసివుంది. నిన్న నేను, విశ్వనాథం గారు, వంకా సత్యనారాయణగారు, ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ కరెస్పాండెంట్ గారు, తాతారావుగారు గవర్నమెంటు షాపులలో ఫేయిర్ ప్రయిస్ షాపులలో ఏరకమైన బియ్యం అమ్ముతున్నారు, ఏధరకు అమ్ముతున్నారు, అందరకూ కార్డులు వున్నాయా లేదా అనేవిషయాలు తెల్సుకోటానికి అక్కడకు వెళ్ళాము.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—వారు speach ఇస్తున్నారా ? Note చేసుకోటానికి అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—Note చేసుకోవచ్చు. ఫోటోగ్రాఫర్ వుంటే ఫోటోకూడా తీపివుంచుకోవాలి. ఆ shops ను చూడటానికి మేము వెళ్ళాము.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—ఈ విషయాన్నీ డిస్కషన్‌లో చెప్పండి. ఎవరి ఉపన్యాసంలో వారు తమ అభిప్రాయాలు చెప్పండి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఇది అభిప్రాయంకాదు, fact.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—ప్రశ్నల సమయం తరువాత చెప్పాలి. Any thing that you want to bring to the notice of the House can be done during the debate.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఈ debate రాబోతున్నది. దానికి ఇది connected issue.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—Question hour తరువాత raise చేస్తే బాగుండేదికదా. ఇది discussion లో తీసుకువస్తేనాకు అభ్యంతరంలేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—మీ పభ్యులద్వారా చెప్పించండి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—రెండు నిమిషాల్లో ముగిస్తాను. మేమంతా కలిసివెళ్ళి ఆ shops చూశాము. హిమాయత్‌నగర్‌లో ఒక shop వద్ద క్యూలో కూర్చున్నారు. గంటనుండి నిలబడివున్నారు. మేము వెళ్ళేటప్పటికి కొంత మందికి ఇచ్చి పండలాదికి ఆపాము. అయిపోయాయి, వెళ్ళిపొండి అని మిగిలిన వారికి చెప్పారు. మేమువెళ్ళి ఇలా వెళ్ళగొడితేఏమీ అని ఏదో చెప్పగా వాళ్ళకి ఇచ్చారు. సరిపోయింది. కార్డులు లేనివారికి రోజుకు 100 మంది కంటే ఎక్కువ మందికి బియ్యం ఇవ్వటానికి వీలులేదని ప్రభుత్వం ఒక G. O. ఇచ్చింది. అంతేగాక అక్కడ అమ్మే బియ్యంలో ఎంతో రాళ్ళపొడి ఎక్కువగా కన్పిస్తోంది. ఇక అక్కడ ఎటువంటి బియ్యం అమ్ముతున్నారో శాంపిల్ కూడా తీసుకువచ్చాను. వాటిని మీ ద్వారా మంత్రిగారికి పంపుతున్నాను ఇటువంటి బియ్యం తెప్పించుకొని. వండించుకొని తినిఎట్లా వున్నాయో చెప్పమనండి. ఇప్పుడే ఆహార శాఖామంత్రిగారు కూడ సభలోకి వచ్చారు. వారుకూడా ఈ బియ్యాన్ని పరిశీలిస్తే బాగుంటుంది నిన్ననే అనంతపురం జిల్లా తాడిపర్తి నుండి నాకో పార్శిల్ వచ్చింది. దానిని నేను Open

చేయలేదు. మీరే Openచేసిచూస్తే అక్కడ ఎలాంటి బియ్యం అమ్ముతున్నారోతెలుస్తుంది. బియ్యం అమ్ముతున్నారో నూకలు అమ్ముతున్నారో తెలుస్తుంది ఇకఇక్కడ అమ్ముతున్న బియ్యం ఎలావున్నాయోచూడండి. [అంటూ సభకుబియ్యంఅన్నీ అతుకుపోయినది చూపించారు]. షాప్స్‌లో గోధుమలు 50% తగ్గించమంటే 75% తగ్గించారు. గోధుమలు దొరకటంలేదు. బియ్యానికి 4 రోజులు క్రితం డ్రాఫ్టు కట్టినాయింకాచేరలేదు. అక్కడక్కడ ఒక కొట్లో 68 పైసలకు అమ్ముతుంటే యింకో కొట్లో 70 పైసలకు అమ్ముతున్నారు. కిచిడీ ఒక షాపులో 80పైసలకు అమ్ముతుంటే మరోచోట 86 పైసలకు అమ్ముతున్నారు. హట్‌డ్వెల్లర్స్‌కు కార్డ్సు ఇవ్వలేదు. ఇటువంటి అవకతవకలనేకం వున్నాయి. వాటిని ఎలా పరిష్కరించబోతున్నారు ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న:-అధ్యక్షా, వెంకటేశ్వర్లుగారు రాయి చూపించి బియ్యం అంటున్నారు. అది బియ్యమో రాయో అర్థము కావటములేదు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:-అది ఎవరుపంపించారు?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:-దుకాణంలోవుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :- Surprise visit చేద్దాం. ఒక దుకాణంకుపోదాం. Come on.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:-ఆపని నిన్ననే మేము చేశాం.

Sri Tenneti Viswanatham :—I shall take just one or two minutes. The Minister need not get angry about it. When the Government undertakes to give decent rice to all people here they must give decent rice. They must inspect all the stocks properly. All the stocks of rice in the shops which we visited were all got from Sanatnagar godowns. Everybody said that it was from there and that was what we found in some of the bags. We did not say that it was there in all bags but in some bags it was there. Probably it was wetted in rain and the shopkeeper showed it to us. All we said was that you should see what it is.

The Minister for Agriculture and Irrigation (Sri A.C. Subba Reddy):—I am not at all angry. We are all here. Let us go and have a surprise visit. If there is such stocks it is the bounden duty of Government to see that such things do not happen. Unfortunately, such things are not brought to our notice. Even now we think our officers are doing very well. Surely, if such things happen and if there are such stocks we shall take necessary action.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:-ఆ బియ్యం తడిసిపోయినందువల్ల బస్తాలలో రాళ్ల క్రింద కట్టిందండి. తమాషాకు అంటున్నారు. Rice చూపించి stone అన్నారు. Shop లలో యీరకమైన బియ్యంవుంది. మేము వెళ్లిందికూడా ఎవరికి notice లేకుండా surprising గానే వెళ్లాం. Notice యిచ్చి వెళ్ళలేదు.

Mr. Deputy Speaker —No discussion on this. వారు Submit చేశారు. House లో Minister గారికి అందజేస్తాను.

Sri T. K. R. Sarma.—It is not discussion. What the Minister had now said was 'let us go and inspect'. What has been stated by the Leader of the Opposition was that some responsible Opposition Members went and saw and those were presented to them.

Mr. Deputy Speaker.—The only thing he says is that it is not done. It might be there in one shop.

Sri T. K. R Sarma.—What happened was that some responsible opposition Members went and saw it.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య (మదనపల్లి) :— అధ్యక్షా, రెవిన్యూ మంత్రిగారు యీ కరువు పరిస్థితులపై మనకు కొన్ని వివరాలుయిస్తూ కొన్ని విషయాలు తెలియజేశారు. గాని జిల్లాలవారిగా యివ్వలేదు. ఈ కరువు పరిస్థితులు యే యే తాలూకాలలో తీవ్రంగావుందో తెలుసుకోవలసిన అవసరమువుంది. అందువల్ల రెవిన్యూ మంత్రిగారు కనీసము రేపు ఉదయంకైనా ఒక note prepare చేసి ఏ యే తాలూకాలు కరువుతో effect అయినాయో ఏ యే తాలూకాలలో ఎంతరకము పండింది, ఎన్ని ఎకరాల మెట్టగాని వరిపంటగాని దెబ్బతిన్నదీ మొదలగు వివరాలలో కూడిన ఒక note రేపు ఉదయానికైనా Assembly లో యిస్తే చాలాబాగుంటుంది. దీనిపై అసెంబ్లీ చర్చచేసినప్పుడు అనవసరమైన విషయాలు తీసుకొచ్చేదానికి వీలులేకుండా మరియు time వృధాకాకుండా వుంటుంది కాబట్టి రేపు ఉదయానికైన అటువంటి table wise రిపోర్టుయిస్తే బాగుంటుందని సలహాయిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యుడు request గురించి ఏమిచెప్పుతారు?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—మొదలేవారు చెప్పారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—యిదిలేకుండా మాట్లాడుకుంటె గాలిలో talk లాగ వుంటుంది. ప్రభుత్వం ఒక subject పై debate initiate చేసినప్పుడు ఒక note circulate చేయడం కనీస ధర్మమని నామనవి.

శ్రీ ఎవ్. రామచంద్రారెడ్డి:—Circulate చేస్తే మరి యీ speeches ఎందుకు? యీ discussion ఎందుకు?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—అలాంటి subjects పై discussion చేసే ముందు ఒక statement యివ్వడం అలవాటు. ఈదినం మంత్రిగారు ఎందుకు మరచిపోయారో తెలియదు. అందువల్ల యివ్వలేదు. సరే, తర్వాతఅయినా తెప్పించి యివ్వవలసిన అవసరంలేదా?

శ్రీ ఎవ్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఎప్పుడుయిచ్చారో చెప్పండి

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—Food and drought conditions పై discussion చేసినప్పుడు a written statement was placed on the Table of the House.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అధ్యక్షా, యీ debate ఆలస్యంగా జరగడానికి కారణంవుంది. 4 రోజులలోనే Collectors Conference అవుతుంది. వారిదగ్గర నుండి రిపోర్టులు తెలుసుకొన్న తరువాత House లో discuss చేసుకుంటె చాలా బాగుంటుందని useful గా వుంటుందని Business Advisory Committee లో దీనిని చివరకు పెట్టాలని అన్నాము. Collectors Conference అయ్యేపోయింది. వారు చాలా information సేకరించి వుంటారు. ఆ information మాకు యివ్వటం కోసమే యీ ఆలస్యం జరిగింది. గనుక యీ సాయంకాలంలోగా ఒక note prepare చేసి ఒప్పుకొన్నప్రకారం యీ budget conditions పై ఒక note యిస్తే మాకు చాలా useful గా వుంటుంది. Collectors Conference అయింది. వారికి information వచ్చింది. దీనితో verify చేసుకోవడానికి వనికివస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఆ నోటు తయారుగాలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—మరి 4రోజులయింది. ఎందుకుకాలేదు?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఇంకా తయారుఅవుతోంది. కొన్నిప్రదేశాలలో అజమాయిషీకాలేదు. ఇప్పుడు నెల్లూరుజిల్లా వుందంటె యింకా కొన్నిరోజులకుగాని అజమాయిషీకాదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—మంత్రిగారు note తయారుకాలేదు అంటున్నారు. తయారుచేయండి మధ్యాహ్నం కూర్చొని. Does it take years for you to prepare the note?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Collector వచ్చినప్పుడు note తీసుకొచ్చే వుంటారు. ఊరికే చేతులతోవచ్చి గాలిలో మాట్లాడుతున్నారా? Summary చేసి యివ్వండి. లేక ఆ copies మాకు యివ్వండి. వారిని రిపోర్టులు తెమ్మన్నారు. discuss చేశారు. అది మీదగ్గరనేవుంటె దానిఉపయోగం ఏమిటి? మాకుకూడా యిస్తే మేముకూడా చూస్తాం. ఒక common agreement మీద వెళ్ళితే మంచిది.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— మీరెంతమంది అయినా మాట్లాడండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—గాలిలో ఎలాగ మాట్లాడాలి. మేము specific గా అడిగింది మీకు information యిస్తే కొంత time save అవుతుంది కదా? రేపు ఉదయానికి యివ్వగలిగితే సంతోషమే. లేకపోతే కరువుతో ఎలాగ బాధపడుతున్నామో కాగితం కరువుతో కూడా అలాగే బాధపడతాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—ఇప్పుడు గవర్నమెంటు facts చెప్పడానికి ఎందుకు భయపడుతోంది? ఉన్న facts మీరు చెప్పకపోతే ఎలాగూ మాకు వస్తాయి ఆయా లెక్కలు. దీనిబట్టి మీవ్యవహారం ఏమిటో బయటపడుతుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:-Collectors వచ్చారు. రిపోర్టులు యిచ్చారు. 3 days discussion జరిగింది. ఏదో general గా చిత్తూరులో కరవువుంది లేకపోతే యిక్కడవుంది అక్కడవుంది అనేదానికి బదులుగా talukwise గా rainfall ఎక్కడెక్కడ ఎంత వుంది ఏ region లో ఏవిధంగావుంది. Crops ఎక్కడ fail అయినాయి మొదలగు విషయాలు కలెక్టర్లు యిచ్చేవుంటారు కాబట్టి మాకు యిస్తే బాగుంటుంది. మీరు details యిస్తె మెంబర్లు దీనిపై చాలమంది మాట్లాడబోతున్నారు. కాబట్టి ఏ district లో position ఏవిధంగావుందో తెలుస్తుంది.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Members are not in touch with their constituencies.

Sri V. Srikrishna —There are conflicting reports from the Departments there and the position which is assessed by Members here. Let us know on what basis Government is going to take action. Anantapur is also such a district.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:-అనంతపురం లేదని ఎవరుఅన్నారు?

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:-ఇందాక చెప్పలేదుమీరు. I followed closely your speech, but Anantapur was not there. So if a report is presented every Member will have the points before him.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య:—మంత్రిగారు కొన్ని జిల్లాలలో యింకా అజ్మాయిషీ కాలేదని చెప్పారు. కొన్ని జిల్లాలలో తాలూకాలు మినహాయించబడి వుండవచ్చు. ఇంతవరకూ అజ్మాయిషీ చేసిన తాలూకాల విషయమై report యిచ్చేదానికి అవకాశం వుంది. అంతేకాక rain fall అనేది record అయివుండే విషయం కాబట్టి ప్రతి తాలూకాలోనూ ఎంత rain fall వుంది అనే విషయం Collector తమ Conference లో తెలియజేయకుండా వుంటే............

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఆ విధంగా specific గా వుండే figures కావాలంటే యివ్వగలుగుతామండి.

శ్రీ వి.కె. ఆదినారాయణరెడ్డి (గుత్తి):—అధ్యక్షా! ఈ రోజున ఆంధ్ర దేశం చాలా తీవ్రమైన దుస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నది. పత్రికలలో వస్తున్న వార్తలను బట్టి ఆంధ్రదేశంలో మూడు జిల్లాలలో తప్పితే అన్ని జిల్లాలలోనూ, ఏదో ఒక రూపంలో, కొన్ని జిల్లాలలో తీవ్రంగానూ కొన్ని జిల్లాలలోని కొన్ని తాలూకాలలో తీవ్రంగానూ, కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. మొత్తం 17 జిల్లాలలోనూ అనావృష్టివల్ల పంటలు దెబ్బతిన్నాయన్న సంగతి అందరూ అంగీకరిస్తున్నదే. బహుశః యింతటికరువు పరిస్థితి యింతపెద్ద మోతాదులో ఆంధ్రదేశం చరిత్రలోనే ఎప్పుడూ రాలేదేమో! రైతులు ఎంతో ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఉన్న పైరులను కాపాడుకోవడానికి ఎంతో తీవ్ర కృషి చేస్తున్నారు. నిన్ననే పత్రికలో వచ్చింది - ఉత్తర నెల్లూరు ప్రాంతంలో రైతులు ఉన్న పైర్లను కాపాడుకోవడానికి 15, 20 మైళ్ల దూరంనుంచి లారీలలో నీళ్ల తీసుకు వచ్చి ఆ పైర్లమీద చల్లి వాటిని కాపాడుకోవడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలను చూస్తే పరిస్థితి ఎంత తీవ్రంగా వుందో మనకు అర్థం అవుతుంది. అలాగే కొవ్వూరులో,

కృష్ణా జిల్లా నూజివీడు తాలూకాలోనూ వున్న పైర్లను నిలుపుకోడానికి చెరువులు త్రవ్వి, ఆ నీళ్లు పైర్లపైన చల్లి ఆ విధంగానైనా వాటిని బ్రతికించుకోడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఖమ్మం జిల్లాలో ఎంతటి తీవ్ర పరిస్థితులు వున్నాయో, వెంగళరావుగారు చెప్పారు. అక్కడ ఆకలి చావులు ఎప్పుడైనా సంభవించవచ్చు అనే విషయం వారు స్పష్టం చేశారు. మొత్తం ఆంధ్రదేశం అంతా ఆదేరకమైన పరిస్థితిలో వుంది. డెల్టా ప్రాంతాలు, ప్రాజెక్టులక్రింద వున్న ప్రాంతాలు తప్పితే మిగతా ప్రాంతాలన్నీ సంపూర్తిగా దెబ్బతిన్నాయనేది స్పష్టం. వేరు శనగ మొత్తం దెబ్బతిన్నది. ధాన్యం పంట కొన్ని జిల్లాలలో సంపూర్తిగాను కొన్ని జిల్లాలలో ఎక్కువగాను దెబ్బ తిన్నది. ఇంతపెద్ద మోతాదులో పంట ఎప్పుడైతే దెబ్బ తిన్నదో- ఆంధ్ర దేశం వ్యవసాయక ప్రాంతం అవడంవల్ల దానిఫలితంగా పట్టణాలలో వ్యాపారం, వ్యాపారంపైన బ్రతికేకార్మికవర్గం, రైస్ మిల్లులలో పనిచేసే కార్మికులు తీవ్రమైన నష్టానికి గురికావలసి వస్తున్నది. ఆ విధంగా ఈ కరువు ప్రభావం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనే కాకుండా పట్టణాలలోకూడా కనిపిస్తోంది. మెట్ట ప్రాంతాలే కాకుండా చెరువు క్రింద, బావుల క్రింద వుండే భూములుకూడా దెబ్బతిన్నాయి. రాయలసీమలో పండడం అరుదు; కరువువుండడం నిత్యం కడపజిల్లాలో ఒక గ్రామంలో ప్రజలు బ్రతకలేని పరిస్థితులలో తెగించి ధాన్యం దోపిడీ చేయడానికి వెళ్లినట్టు పెద్దనష్టం సంభవించినట్టు, ఈరోజు Indian Express లో వచ్చింది. మార్కాపురం తాలూకాలో మల్లంపేట అనేగ్రామంలో, ప్రాణం కాపాడుకోవడమే ముఖ్యం అనేభావంతో దొంగతనం చేస్తున్నాం అనేభావం లేకుండా ఒక పొలంలో జొన్నకంకెలు ఎత్తుకుపోతూవుంటే అక్కడ వున్న రైతులు అడ్డంరాగా వాళ్లను చంపేసి పారిపోయారు - అనంతపురం జిల్లాలో, రుంద్రంపేట అనేగ్రామంలో దీర్ఘకాలం పస్తులు వుండి, గంజికూడా దొరకని పరిస్థితిలో 14 ఎకరాలు భూమిగల ఒక హరిజన బాలుడు ఉరిపోసుకొని చనిపోయాడు. అది నిజంగా ఆకలి చావేనని జిల్లా అధికారులుకూడా అంగీకరించారు. ఒక నెలరోజుల క్రిందట కడప జిల్లాలో బద్వేలు దగ్గర నెల్లూరునుంచి వస్తున్న ఒక లారీని దోపిడి చేశారు. అనంతపురం జిల్లాలో యిటువంటి దోపిడీలు సర్వసాధారణమై పోయింది. ధర్మవరం తాలూకాలో, చిన్నయ కొత్తపల్లెలో చీనీకాయల లారీని ధాన్యం లారీయేమో అనుకుని బండ్లు అడ్డంపెట్టి లారీని ఆపేశారు. తీరా అందులో, చీనీకాయలు వుండడంవల్ల అందులోంచి 4 వేల చీనీకాయలు తీసుకుని తినేసి మిగతా లారీని వదిలేశారు. హిందూపురంలో గౌరవానిపల్లెలో ఒక లారీని ఆపేసి ఆ ధాన్యం స్వాధీనం చేసుకున్నారు. తరువాత అధికారులు, లూటీ చేశారని 32 మంది మీద కేసులుకూడా పెట్టారు. నెల్లూరునుంచి ధాన్యం మైసూరుకు దొంగతనంగా పోతూవుంటే ప్రజలు ఆ లారీలను లూటీచేసి ధాన్యం పంచుకోవడం, లేకపోతే కొన్ని సందర్భాలలో అధికారులకు చెప్పడం జరిగింది. అనంతపురం జిల్లాలో, కళ్యాణదుర్గం తాలూకాలో దొంగతనంగా పోతున్న లారీని పట్టుకొని అధికారులకు అప్పగిస్తే అధికారులు మా చట్టాల ప్రకారం వాళ్లమీద కేసులు పెట్టలేము కనుక వదిలేస్తున్నాం'' అని వదిలేశారు. బ్రతకడం కష్టం అయిపోయిన పరిస్థితిలో ప్రజలు ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఎక్కడికక్కడ లారీలను ఆపేయడం. 40, 50 బస్తాల ధాన్యం

తక్కువ ధరకు తీసుకోవడం మిగతా ధాన్యం దొంగ మార్కెటుకు వదిలివేయడం ఇలా జరుగుతోంది. ఈ దొంగ వ్యాపారాన్ని అరికట్టడం అసాధ్యం అని అధికారుల అభిప్రాయం. మైసూరు ప్రాంతాలకూ, యితర ప్రాంతాలకూ దొంగతనంగా ధాన్యం పోతోంది అంటే - అది అక్కడ వుంటే పోలీసు అధికారులు, రెవిన్యూ అధికారులు తోడ్పాటు, సహకారం లేకుండా అది పోవడం లేదు అనేది స్పష్టం. ఒక్కొక్క అధికారికి ఆస్థి ఎంత పెరిగిందో చూస్తే ఆ విషయం తెలుస్తుంది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో అనేక గ్రామాలలో వచ్చిన లారీలను నిలిపివేయడం, వాళ్లతో బేరంచేయడం, 40, 50 బస్తాలు చౌకగా కొనుక్కోవడం, మిగతాది వారు ఎక్కడికైనా తీసుకుపోవడానికి తోడ్పడడం—ఈ రకంగా ఈనాటి పరిస్థితి వుంది. అనంతపురం జిల్లాలో అనేక గ్రామాలలో కూలీలు, పేదరైతులు బహిరంగంగా పొలాలలోకి వచ్చి, రైతులను ఎదుర్కొని 'మేం బ్రతకలేకపోతున్నాం, మేము మీ చేలు కోసుకు పోతున్నాం, దొంగతనం చేస్తున్నాం' అని బహిరంగంగా పట్టపగలు కూడా దొంగతనాలు చేసే పరిస్థితులు ఈరోజు వున్నాయి. ఇది రాయలసీమలో వున్నటువంటి తీవ్రమైన పరిస్థితి. ఇది అనంతపురం సంబంధించినదే కాదు. ఈ రోజున ఆంధ్ర దేశంలో మరొక తీవ్రమైన పరిస్థితి కనపడుతోంది. త్రాగడానికి కూడా నీళ్లు లేని పరిస్థితి వస్తోంది. మా తాలూకాలో ఉరవకొండ తాలూకాలో యిప్పటికే చాలా తీవ్రమైన పరిస్థితి యేర్పడింది. యింకా 15 రోజులు గడిస్తే అది చాలా భయంకరమైన పరిస్థితిగా మారుతుంది. ఇదే పరిస్థితి గుంటూరు, విశాఖ జిల్లాల్లో కూడా చూస్తున్నాం. ఇదే కాకుండా Subsoil water యింకిపోతోందని, బావులలో నీళ్లు తగ్గిపోతున్నాయని దాని ఫలితంగా సాగు అవుతున్న భూములు తగ్గిపోతున్నాయని సర్వసామాన్యంగా వస్తున్న వార్తలు. అంతేకాకుండా రాయలసీమలో గత 15 ఏండ్లనుంచి చిన్న చిన్న కరువులు వస్తున్నప్పటికి రైతులు బావులు త్రవ్వుకుని లక్షల కొలది రూపాయలు అప్పు చేసి పెట్టుబడి పెట్టి ఒక్కొక్క రైతు 5, 6 ఎకరాలలో చీనీ చెట్లు, ద్రాక్ష చెట్లు పెట్టి పండించే రైతుల పరిస్థితి ఈ రోజున చాలా అధ్వాన్నంగా పరిణమించింది. ఈ రోజున ¼ ఎకరాకు కూడా నీరు పారడంలేదు. మరొక నెల, రెండు నెలలు పోతే చీనీ తోట్లను కొట్టివేసి వంట చెరకు క్రింద ఉపయోగించుకోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. అంతేకాకుండా ఈ రోజున ఆంధ్రదేశం మొత్తంమీద గడ్డి కరువు

[*Sri B. Sreerama Murthy in the Chair*]

ఒక తీవ్రమైన పరిస్థితిగా మారింది. పంటలు పండకపోవటం బట్టి ఈ కరువు యేర్పడింది. ఆంధ్రదేశంలోని అనంతపురం జిల్లాలో యిది సర్వసామాన్యమైన సమస్య యిది. రెండు నెలల నుంచి అనంతపురం జిల్లాలో వందల సంఖ్యతో పశువులను బెంగుళూరు తీసుకువెళ్ళి కరికవాళ్ళకు అమ్మి తమ భారాన్ని తీర్చుకుని ఆ డబ్బుతో కుటుంబాలను పోషించుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇక రాబోయే కాలంలో గడ్డి సౌకర్యాలు చేయకపోతే వేల సంఖ్యలో పశువులను అమ్ముకునే పరిస్థితి యేర్పడుతుంది. అంతేకాకుండా projects వున్న ప్రాంతాలలో కూడా projects లో నీళ్ళు లేక రెండో పైరును యే మోతాదులో పండించగలుతామో అర్థం కాకుండా వుంది. సకాలంలో వర్షం కురువకపోతే రాబోయేకాలంలో June లో కాక July, August లలో

గాని మొదటి పంట పెట్టడానికి వీలువుండదేమోనని అందరూ భయపడుతున్నారు. సామాన్యంగా ఈ కరువు జనవరి, ఫిబ్రవరి మాసాలలో అగుపడేది. అటువంటిది యిప్పుడు ఆంధ్రదేశంలో September నుంచి కొన్ని ప్రాంతాలలోను, నవంబరు, డిశంబరు నుంచి కొన్ని ప్రాంతాలలోను అగుపడుతున్నది. ఈ నవంబరు నుంచి కరువు వచ్చినట్లయితే June, July వరకు మరింత తీవ్రము అవుతుందే తప్ప తగ్గదు. యిలాంటి పరిస్థితులలో తీవ్రమైన ఈ కరువును ఎదుర్కోడానికి ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్న విధానం ఏమిటి ? అధికారుల ప్రవర్తన ఎట్లా వుందో చూద్దాం. ఈ రోజున వున్నటువంటి మంత్రులుగాని, తిమ్మారెడ్డిగారుగాని ఆంధ్రలో పర్యటించి చాలా తీవ్రమైన కరువు వున్నదని ఉదారంగానే చెప్పుతున్నారు, కాని వారు చెపుతున్న మాటలు మాత్రం చాలా భయంకరంగా వున్నాయి. ఆంధ్ర జనతా పేపరులో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మట్లాడుతూ "రైతులకు మేము మేలు చేయాలంటే ఎవరు ఎక్కువ బంగారం యిస్తే ఆ ప్రాంతంలో ఎక్కువ సహాయం చేస్తామని" చెప్పారు. పేపరుకూడా తీసి చదువుతాను. ఆంధ్ర జనత తిరుపతి, నవంబరు 16వ తేదీ. "ఎక్కువ మొత్తం బంగారం ఎక్కడ అయితే యిస్తారో అక్కడ ఈ మొత్తం బంగారంలో సగం వ్యవసాయానికి యిస్తాము" అని.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి · — అది చాలా పొరపాటు మేము ఎక్కడా అట్లా చెప్పం. నేను చెప్పింది ఏమిటి అంటే నేను ఒక సూచన చేశాను, ప్రధానమంత్రిగార్కి ఏ రాష్ట్రంలో అయితే బంగారం యిస్తారో ఆ బంగారంలో ఒక certain percentage 30 % లేక 25% దాని విలువ కలిగినటువంటి foreign exchange గనుక ఆ State Agricultural production needs కు foreign exchange అవసరం అయితే దాన్ని కేటాయిస్తే అన్ని రాష్ట్రాలకు అది ప్రోత్సాహకరంగా వుంటుందని చెప్పానే తప్ప ఎక్కడ బంగారం యిస్తే అక్కడ చేస్తామని చెప్పలేదు. యిది మంచి suggestion అంటారా ? కాదా ?

Sri V. K. Adinarayana Reddy:—Very good suggestion.

శ్రీ ఎ. శ్రీకృష్ణ:— బోలెడు బంగారం ఎక్కడ వుంటే వాళ్ళకే ఎక్కువ సహాయం పోతుంది. అది వారి ప్రమాదం. Hoarded gold అంతా బొంబాయిలో వుంది గనుక వాళ్ళకే పోతుంది సహాయం అంతా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— బంగారం తీసుకుంటున్నారుగదా. వాళ్ళకే పోనీయండి సహాయం అంతా.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—Normalగా యిచ్చేదానికన్నా అదనంగా ఆ proportionలో యివ్వాలనేది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— వేరే exchange కు foreign exchange కు సంబంధం లేదు. ప్రత్యేకంగా యీ బంగారం యిచ్చేటటువంటిది foreign exchange లో ఒక certain percentage గనుక ఆ State యొక్క agriculture products కు for instance

మనకు డ్రెడ్జర్లు, బుల్డోజర్లు కావాలని కోరుతున్నాం. Foreign exchange లేదని చెపుతున్నారు. మనం యిచ్చేదాంట్లో కొంత percentage దాంట్లో పెట్టండి అని నేను వారికి సూచన చేశాను.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి:—అది చెప్పలేదన్నందుకు చాలా సంతోషం. ఇక మన మంత్రుల ఆలోచనా విధానాలగురించి నల్గొండ జిల్లాలో కరువు తీవ్రంగానే వుంది, అయితే మా ఆధికారులనుంచి reports వచ్చిన తరువాత ఆలోచిస్తాం అని ఈ మధ్య కొందరు మంత్రులు చెప్పారు. అలా చెప్పటం మన మంత్రులకు అలవాటుగా తయారైంది. ఈ మధ్య వరంగల్ జిల్లాకు రామచంద్రారెడ్డిగారు కూడా పోయి అక్కడి పరిస్థితులను చూశారు. నిన్ననే అనుకుంటాను, ఆంధ్ర జనతలో చూశాను. మంత్రులు పర్యటించిన తరువాత అక్కడవున్న Collector report లో వరంగల్ జిల్లాలో అధిక భాగం బాగుందని, బాగుందని అంటే వరంగల్ జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు, సమితి ప్రెసిడెంటులు అందరూ కలిసి Collector యిచ్చిన ప్రకటన సరియైంది కాదనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. అధికారులుపైన ఆధారపడే మీ విధానం ఎంత అన్యాయంగా ఉందో చూడండి. ఈ మధ్య బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు గుత్తి తాలూకా వచ్చారు. గుంతకల్‌లో మాట్లాడుతూ గుత్తి తాలూకాలో చాలా తీవ్రమైన కరువు వుందని అన్నారు. మీరు వస్తున్నప్పుడు దారిలో కరిడికొండ అనే గ్రామంలో రైతులు మిమ్మలని నిలిపారు. ఆ గ్రామంలో వున్న రైతులు వేరుశనగ చూపించినప్పుడు అది 6 కాయలు మాత్రమే వున్నాయని మీరు చూశారు. వేరుశనగ చెట్టు చూచినపుడు దానికి ఆరు కాయలు మాత్రమే వున్నాయన్నారు. పంట యెన్ని మణుగులౌతుందో వూహించండి. జిల్లా Collector 15 మణుగులు పంట అవుతుందని వ్రాశారు. ఈ ప్రాంతాన్ని గురించి అతిశయోక్తిగా చెప్పను. కరువు లేకపోయినా రెమిషన్ యివ్వాలనడం లేదు. నాకు ఆ ఉద్దేశ్యం యెప్పుడూలేదు. కరువు పరిస్థితులు ప్రజల ప్రాణాల సమస్యగా మారినవి. అధికారుల రిపోర్టులపై, ఆధారపడే ప్రభుత్వ విధానం మార్చుకొనకపోయినచో చాలా తీవ్రమైన దుస్థితి రాయలసీమ జిల్లాలలో యేర్పడుతుందని నేను చెబుతున్నాను. 15 మణుగుల పంట వుంటుందనే అంచనాలు కొంతమంది అధికారులతో వేయించారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో. వాటిని ఆధారంగా తీసుకొనిచేస్తారా? ఒక ప్రత్యేకమయిన Collector ను వేశారు. గతసంవత్సరంలో తరిమెల గ్రామంలో రామచంద్రారెడ్డిగారు, నాగిరెడ్డిగారు Collector ను తీసుకొని వెళ్ళి రెండు పంటలు పండింది కనుక దీనికి రెమిషన్ యివ్వాలని అడిగితే 3 పంటలు పండవలసినది 2 పంటలు పండినది కనుక రెమిషన్ యివ్వనవసరం లేదన్నారు. ఇది Re-settlement officer గా వున్న యీ Collector గారి ఆలోచన. కొన్ని జిల్లాలనుండి అధికారులపై complaints వస్తున్నాయి. కమ్యూనిస్టు ఎం ఎల్. ఏ. లు చెప్పింది వింటే వినవచ్చు. లేకపోతే లేకపోవచ్చు. కాంగ్రెసు ఎం ఎల్. ఏ. లు చెప్పిన దానికైనా మీరు తయారుగా లేరని నా అభిప్రాయం. ప్రజాస్వామికంపైన నమ్మకంవుంచి, అధికారుల అంచనాలను జాగ్రత్తగా అంచనావేసి యీ కరువుపనులను కొనసాగించాలని కోరుతున్నాను. కరువు హఠాత్తుగా వచ్చిందిగాదు. September నుండి కరువు వచ్చిందని అన్నారు. అయినా యిది నవంబరు నెల. ఈ నెలాఖరుకైనా Collectors

సమావేశమై పరిస్థితులు తెలుసుకొనడానికి ఆలోచన చేస్తున్నందుకు సంతోషం. మీరు చేయవలసిన నిర్ణయ మేమిటి? కరువు పనులకోసము ఒక ప్రాంతానికి లక్ష రూపాయలు గ్రాంటు చేశామని ప్రకటన చేశారు. జిల్లా పరిషత్‌లలో వున్నటువంటి డబ్బు వాడుకొనమని రెండవ ప్రకటన చేశారు. రెండు కోట్ల ప్రజలు బాధపడే ప్రాంతంలో కరువు నివారణ కోసమై 2 కోట్లు sanction చేశామని మరొక ప్రకటన. ఈ ప్రకటనలన్నీ అనంతపురం జిల్లాలో ఒక రోజుకు, ఆంధ్ర దేశంలోవుండే ప్రజలకు ఒకపూట తిండి పెట్టడానికి చాలవని చెబుతున్నాను. కరువు తీవ్రమవుతుందని చెప్పినా, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేయడానికి యెందుకు ఆలస్యం చేశారు. టి. టి కృష్ణమాచారిగారు కరువులేదని ప్రకటించారు. పుట్టుకతో ఆంధ్ర శత్రువని అందరికీ తెలిసినదే. ఆయనను తిట్టుకొంటే లాభం లేదు. మీరుగనుక గుర్తించివుంటే మారాష్ట్రం మిగులు రాష్ట్రం కాదని, మాది తరుగురాష్ట్రం కనుక మా ధాన్యం మాకు చాలదని చెప్పాలి. మీ ఆలోచనావిధానం చాలా అపాయకరమైన విషయమని చెప్పదలచుకున్నాను. కష్టమైన పరిస్థితివచ్చింది. కనుక యీ ఆరు నెలలకాలం కొత్త కళ్లమూసుకొని కూర్చుంటే పంటలువస్తాయనే ఆలోచనా విధానంగా కనపడుతున్నది. కొన్నికొన్ని చోట్ల ధాన్యపు డిపోలు వున్నాయి. అక్కడ అమ్ముతున్నధాన్యం యెంత అధ్వాన్నమైనదో చెప్పారు. అనంతపురంజిల్లాలో అమ్ముతున్న నూకలువున్నాయి. అధ్యక్షులవారి ద్వారా ఆహారశాఖామంత్రిగారికి పంపిస్తాను. దానినిండా మట్టి, పొడివుంది. కిలో 57 నయాపైసలు, 67 న.పై.లు లేకపోయినచో 74 న.పై. లకు యీరోజు వాటిని అమ్ముతున్నారు. ఇవి తినడానికి పనికిరానివి. పందులుకూడా కొన్ని సందర్భాలలో తినడానికి కష్టమైనటువంటివి. ఇలాంటి పరిస్థితులలో ప్రజలఆరోగ్యం యెలావుంటుందో ఆలోచించాలి. పరిస్థితి యెంత దారుణంగావుందో అర్థంచేసుకోవాలి. మనమంత్రులకు ఒక అలవాటువుంది. పనులు లేవంటారు. పనివుంటే అర్ధరూపాయి యిస్తున్నారు. ఎవరూపోవడంలేదు. కరువువుంటే యెందుకుపోరని అంటున్నారు. కరువు లేకపోయినచో యీనూకలు ఎందుకు? ఇలాంటి కరువుపరిస్థితులు దేశంలో వున్నప్పుడు ప్రతిజిల్లాలో యెంతమందికి పనులుకల్పించాలి, యెంతకాలం కల్పించాలి, యేరకమైన పనులుకల్పించాలనే అంచనాలు ప్రభుత్వందగ్గర వున్నాయా, లేవా? ఒకజిల్లాలోని ప్రజలకు కావలసిన ధాన్యమెంత, ఆ రాష్ట్రంయొక్క ఖర్చుకుపోను మిగిలిన ధాన్యమెంత, అది యితరజిల్లాలకు పంపించుటకు వీలవుతుందా అనేటటువంటి లెక్కలు ప్రభుత్వందగ్గరలేవు. ఇప్పటికే ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు 23 కోట్ల రూపాయలు over draft అయినదని చెబుతున్నారు. డబ్బులేదు కనుక వున్నదానినుండి సర్దుకొనమని సమితులకు పరిషత్తులకు యిచ్చివేశాము, దానిద్వారా కొనసాగించుకొనవచ్చునని చెబుతున్నారు. కరువు తీవ్రతను గుర్తించకపోవడంవల్లనే, యీ విధానం ఆత్మసంతృప్తితో జరుగుతున్నది. దాహమైనప్పుడు బావిత్రవ్వే ప్రయత్నాలవల్ల పరిస్థితులు తలక్రిందయ్యే ప్రమాదం యేర్పడుతుంది. నేను ఒకటే చెప్పుతున్నాను. ఈరోజున ఆంధ్రదేశంలో ప్రతిచోటా ఉండే ధాన్యము ప్రభుత్వముచేతిలో ఉంటేనేగాని అందరికి ధాన్యం అందడం సాధ్యంకాదు. ఆదిలాబాద్‌నుంచి వచ్చిన వార్తలనుబట్టి, ఆదిలాబాద్‌లో పంటవచ్చి నెల అయిపోయింది. ఈరోజున మీరు ఇంతింతధాన్యం ఇవ్వవలసియుంటుందని

notices పంపించారు. రైతులు అప్పుడే అంతా అమ్ముకొన్నారు. అమ్ముకొన్న తరువాత, ఈవేళ వాళ్లను దివాళాతీయించడానికి సుబ్బారెడ్డిగారు notices జారీచేస్తున్నారు. అట్లాగే ప్రక్కనఉండి పంటలువచ్చినవాళ్ళకు నోటీసులులేవు ఇవన్నీచూస్తే మీఆహార విధానంలో ఉండే అవకతవకలు చూస్తే, ఆంధ్రదేశములో ప్రస్తుతవిధానంలో ఎవరికైనా ధాన్యం అందుతుందా అనే అనుమానం కలుగుతుంది ఈ 'evy పద్ధతి కానివ్వండి, ఇలాంటి పద్ధతులన్నీ మీ ఆహారవిధానానికి మరీనష్టం కలుగజేస్తాయి సంపూర్ణంగా ప్రభుత్వమే వ్యాపారాన్ని తీసుకొని ఆంధ్రదేశములో ఉండే పంటను అంతా తనచేతిలో పెట్టుకొని, దానిద్వారా రాష్ట్రములో ఉండే ప్రజానీకానికి పంచడానికి ప్రయత్నంచేస్తే తప్ప, సుబ్బారెడ్డిగారు ఎంతతంటాలుపడినా ఎంతఎక్కువగా ఢిల్లీకి తిరిగివచ్చినా, ఒక్క అనంతపురంజిల్లాలో ఉండే ఆహారసమస్యను పరిష్కరించడానికి వీలుపడదు అనే విషయం స్పష్టము. నవంబరు 1వ తేదీకి వెంటనే 10 వేల టన్నులు ఆజిల్లాకు పంపకపోతే, పరిస్థితి తీవ్రతరం అవుతుందని జిల్లాకలెక్టరు వ్రాసినాడు. ఏమిపంపించాడో నాకుతెలియదుగాని ఒకటిమాత్రం జరిగింది నాకుతెలుసు. ఒక తమాషా జరిగింది. బహుశా ఆంధ్రదేశము మొత్తముమీద జరిగే తమాషా. వెంటనే సుబ్బారెడ్డిగారు ఒక ఉత్తరువువేసినాడు అనంతపురంజిల్లాకు మేము 10 వేలు టన్నులు ధాన్యం allot చేస్తున్నామని, అయినా మంత్రివర్గానికో లేక ఆ Revenue Minister కో ఒక రహస్యం తెలుసు. ఒకవేళ 10 వేల టన్నులు పంపిస్తే అనంతపురంజిల్లాలో కొనగలిగిన డబ్బుకలిగిన wholesalers లేరని, ఒక సంవత్సరం నుంచే ఆ జిల్లాకలెక్టరు వ్రాస్తూనేఉన్నాడు, మావ్యాపారస్తులలో whole sale గా దీనిని తీసుకొనేదానికి ఎవరూ తయారుగాలేరని, అంతడబ్బు మాజిల్లాలోలేదని, అందువలన ప్రభుత్వమే మొత్తం వ్యాపారం తీసుకొని ధాన్యం అందరికి supply చేయాలి. మీరు ధాన్యం grant చేశాము అంటారు మాకుతెలుసు. కాని అంత ధాన్యం కొనగలిగిన wholesalers మాజిల్లాలోలేరు. కనుక మీకు కావలసినంతధాన్యం అన్నీ పంపిస్తామంటే చాలదు. ఏయేజిల్లాకు ఎంతధాన్యం కావాలని మీకు అంచనాఉన్నదా? ప్రకటించండి. ఆ ధాన్యం పంపడానికి మీరు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధతీసుకొని అక్కడ ఉండే వ్యాపారస్తులు డబ్బుఇవ్వకపోతే, మీరేతీసుకొని దానిని పంచడానికి బాధ్యత తీసుకొంటారా? అటువంటిబాధ్యత తీసుకోకుండా ఆహారసమస్య పరిష్కారం అవుతుందని అనుకోవడం చాలాపొరపాటు. అందుకోసం నేను మంత్రిగారిని, కాంగ్రెసు పెద్దలను కోరుతున్నది ఒక్కటే ఈ రోజు అందరు అంగీకరిస్తున్నా ఒక్క విషయం ఉన్నది. అనంతపురం, కడప, చిత్తూరు, కమ్మం నల్లగొండ, విశాఖపట్నం ఈ ఆరు జిల్లాలలో చాలా కరువు పరిస్థితులు ఉన్నాయి. కనుక ఈ ఆరు జిల్లాలను వెంట కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించడానికి మీరు పూనుకోవలెనని కోరుతున్నాను. ఎందుకు ఆ విధంగా ప్రకటించారు! కరువు ప్రాంతముగా ప్రకటిస్తే దానికి, ప్రత్యేకమైన బాధ్యతలు ఉంటాయి. అని వాటిని తప్పుకోడానికి మీరు ప్రకటించ లేదా ? ఏ యే జిల్లాలలో ఏ యే తాలూకాలలో, ఏ యే ఫిర్కాలలో విపరీతమైన కరువు పరిస్థితులు ఉన్నాయో వాటిని ప్రభుత్వముచూచి వాటిని వెంటనే కరువు ప్రాంతాలుగా public గా ప్రకటించడంద్వారానే మీ బాధ్యత ఏమిటో మీకు

అర్థం అవుతుంది. దేశంలో ఈ సమస్య ఎంత తీవ్రంగా ఉన్నదో తెలుస్తుంది. వెంటనే అటువంటి కరువు ప్రాంతాలకు remission ఇచ్చి, ఆ తరువాత తక్కావీ loans, మిగిలిన అప్పులు నిలుపుదలచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ సందర్భంలో శిస్తులు గురించి చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసిందని కోరుతున్నాను. శిస్తు వాయిదా వేస్తే రాయలసీమ జిల్లాలకు సంబంధించినంతవరకు పెద్ద సహాయముచేసిన వాళ్లకారు, వచ్చేసంవత్సరం బాగా పండిస్తామనే నమ్మకం ఉంటె, శిస్తు వాయిదా వేయమని కోరగలము, ఒక 15 సేర్లో, 20 సేర్లో పండితే, మన కలెక్టరుగారు అర్ధ రూపాయిపంటపండిందని వ్రాస్తారు. దానిని నమోదు చేస్తారు, చేసిన తరువాత ఆసెస్సు, ఈ కొత్తపన్ను అన్ని కలుపుకొని ఈ రైతులు దిగజారే పరిస్థితి ఈ నాడు రాయలసీమలో ఉంటున్నది. నేనుకోరేది, ఇంత తీవ్రమైన కరువు ఉన్నప్పుడు, బ్రతకడమే సమస్యగా ఉన్నప్పుడు, దీనిని రద్దుచేసి మరొక మార్గములో అలాంటి సహాయం పంచాయతీరాజ్‌కు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేయాలని నేనుకోరుతున్నాను. అటుపైన కరువుపనులు గురించి ఆలోచించండి. ఈ రోజునవచ్చిన దురదృష్టకరమైన పరిస్థితుల ఫలితంగా ఏర్పడిన నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించడానికి, ఆ నిరుద్యోగులను పారిశ్రామికశక్తిని ఉత్పత్తి కార్యక్రమాలకు ఉపయోగించుకోవాలనే విషయంలో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారితో నూటికి నూరుపాళ్లు నేను అంగీకరిస్తున్నాను. దీనితోపాటు, మరొక విషయంలో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు, మిగతా మంత్రులు నాతో అంగీకరించవలెనని నేను కోరుతున్నాను. అదేమిటంటే, ధాన్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ జిల్లాలో ఎంతమంది నిరుద్యోగులు ఉన్నారో, అన్ని రాజకీయ పార్టీలతో కూర్చొని, ఈ మొత్తం నిరుద్యోగులందరికీ రాబోయే ఆరు నెలల కాలం పని కల్పించడానికి గవర్నమెంటు చేయవలసిన కర్తవ్యం ఏమిటి అని ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈవేళ ఈ శ్రామిక శక్తిని అధికోత్పత్తికి, ఉత్పత్తి కార్యక్రమాలకు వినియోగించడం, ఈ కరువు తీవ్రతను తగ్గించడం ఈ రెండూ సమన్వయ పరచడానికి మార్గం ఏమిటి అనేది ఆలోచించాలి. ఒక మంత్రం మాదిరిగా, ఉత్పత్తికి ఉపయోగపడేదానికి డబ్బుఇస్తాము, గాని రోడ్లకు ఇవ్వము, దానికి ఇవ్వము, దీనికి ఇవ్వము అని అంటున్నారు ఇది పాత కరువులాంటిదికాదు. చాలా విపరీతమైన కరువు అనేది ఈ రోజున మీరు గుర్తించి ఈ మంకు పట్టుపట్టవద్దు అని అంటున్నాను. ఒక విషయంలో మీతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తాను. ఈ రోజున ఈ పెద్ద పారిశ్రామిక శక్తిని ఆంధ్రప్రదేశ పురోభివృద్ధికి ఉపయోగించాలంటె, ఇక్కడ ఇప్పుడే మార్గం ఉన్నది. ఇటు ఉత్తర నెల్లూరు, ఖమ్మం నల్గొండ జిల్లాలలో ఈ రోజు తీవ్రమైన కరువు వున్నది. ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఈ main కాలవలను ఈ తాలూకాలకు వెంటనే తీసుకురావడానికి మంజూరుచేయండి. ఈ సంవత్సరం కాకపోయినా మరొక సంవత్సరం మంజూరుచేస్తాము కదా, ఇంతశ్రామికశక్తికి వృధాగా కూడుబెట్టి ఏ రోడ్లో వేసే దానికంటె, ఏదో 10 కోట్లు, 20కోట్లు 30 కోట్లు ఇవ్వండి, ఈ పనిముగిస్తాము అనే ప్రతిపాదన ఎందుకు ఒప్పుకోరు ? ఈ పెద్దపని చేయకుండా, మీరుపెట్టే సమితిరోడ్లు పని ఏ జనానికి ఏ పూటచాలదు. అందులో తినేది ఎక్కువ మంది. Sponsoring agents ఉన్నారు. ఈ సమితిరోడ్ల పనులలో, జిల్లాపరిషత్తు రోడ్లపనులలో మధ్యన

తినేవారు సరహంతకులే అని చెప్పవలసియుంటుంది. ప్రజలకు సరిఅయిన కూలి ముట్టడంలేదు. రాయలసీమలో ఈ నాడు కూలిగిడితే 6 అణాలకంటె ఎక్కువ గిట్టడం లేదు. దానికి ఎవరూ రావడంలేదు. 12 అణాలకు 6 అణాలు కూలిగిట్టించి, వీరు ఎవరూ రావడంలేదు. కనుక కరువు పనులులేవు ఏమీలేవు అని నేర్పించే పునాదిరాయి. ఎవరు అంటె వీళ్ళే. ఈ రోజున రాయలసీమ జిల్లాలో తీవ్రమైన కరువు ఉన్నమాట వాస్తవమే. అయితే చిత్తూరు, కడప, అట్టు అనంతపురం ఇవి మండిపోతున్నాయి. తుంగభద్ర second stage technical గా sanction అయింది, మీరు రోడ్డుపనులు ఎంతకాలము పెట్టినా మీ కరువుతీరదు. మీరు నిజంగా దేశంలో కరువులేకుండా చేయాలని ఈ శ్రామికశక్తిని ఉత్పత్తికోసం వాడాలని మీ అభిప్రాయం అయితే ఈ రోజు గండికోట ప్రాజెక్టుతీసుకోండి, తరువాత పులిమెదల కాలవకు foundation వేసి 5,6 ఏళ్లు అయింది. దానికి మొత్తము grant చేయండి. ఆలాగే గుంతకల్లు కాలవకు grant చేయండి. అయిదేళ్ల క్రితం సంజీవయ్యగారు foundation వేసిన పులివెందల కాలవకు ఈ రోజున ఈ సుబ్బారెడ్డిగారు ఆ కాలవను త్రవ్వడానికి డబ్బుమంజూరుచేయవలెనని కోరుతున్నాను. మళ్లీ foundation stone మాత్రం వేయకుండా, అందుకోసం ఈపనులు కల్పించినట్టయితే, ఈ రోడ్లుపనిగాని మరేదిగాని అక్కర లేదు. అనంతపురంలో, ఆ రకంగానే మిగతాజిల్లాలలోనుతీవ్రంగా, chronic గా famine ఉన్నచోట్ల, జిల్లాకు అయిదువేలు బావులు మంజూరుచేయండి. మొన్ననే మద్రాసు గవర్నమెంటు ఒక జిల్లాకు 15 వేలు subsidy బావులు మంజూరుచేసినారు అయితే కొంత ఆలోచించేవిధంగానే బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మాట్లాడుతారు. Sub soil లో water ఉన్నదో లేదో Zeological survey చేయలేదుకదా? అందువల్ల అన్ని బావులు grant చేస్తే నీళ్లు ఉంటాయో లేదో అది ఆలోచించవలసియుంటుందని. 'ఇంక ఉత్పత్తికి ఉపయోగపడే పనులు ఏమీ పెట్టలేము. Minor irrigation అంటున్నారు. మేము మొన్ననే అనంతపురంనుంచి ఇక్కడికి వచ్చేముందుగా P. W. D. శాఖకు వెళ్ళాము. అతను అన్నాడు, ఈ విధంగా కలెక్టరు నాకు పంపినాడు, నీవు యీ కరువుపనులు ఎంత ఎక్కువగా పెట్టగలుగుతావు, దానికి ఎంత మొత్తము కావలసి యుంటుందని. అందుకు ఆయన అంచనావేసి లక్ష, 20 వేల రూపాయలకు మేము జిల్లా మొత్తంమీద పనులు చేయగలుగుతామని ఆయన వివరించారు. అందుకోసం ఆ రకమైన ఆలోచనావిధానం చాలా అపాయకరమైన ఆలోచనావిధానము. నేను అడుగుతున్నాను, యీ రోజు రాయలసీమలో ఎక్కువ బావులు త్రవ్వడానికి వీలు లేకుండా పోయిందంటే, గత 18 ఏళ్లుగా పాలిస్తున్నారు, వారు దానికి బాధ్యులుకారా అని అడుగుతున్నాను. రాయలసీమ జిల్లాలలో అన్ని పార్టీలవారు ఒక విషయం కోరుతూవచ్చారు. అక్కడ భూగర్భములో నీరు ఉన్నదో లేదో, ఎక్కడ ఉన్నదో, జియలాజికల్ సర్వే చేయించవలెనని కోరారు. ఈ సర్వే యీ 15 ఏండ్లకాలములో చేయించడానికి డబ్బులేకపోయినా దానిమీద శ్రద్ధ ఉంటే. అది బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని వినయపూర్వకంగా ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ఉత్పత్తి పెంచాలనేది మీ విధానం అయితే నేను ఏకీభవిస్తాను. జిల్లాలలో ఎంతమంది నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారో

వారందరికీ పనులు కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకొంటామంటే మేముకూడ తయారుగా ఉన్నాము. అయితే పనులు కల్పించడంలో ఆలస్యం చేయడమనేది జరిగితే రాయల సీమజిల్లాలలో కొంతమంది చావడం జరుగుతుంది. ప్రాజెక్టు పనులు ప్రారంభిస్తే అన్ని పార్టీలవారు సంపూర్ణంగా సహకరించి అన్ని ప్రాంతాల ప్రజలను సమీకరించి ఆ కాలువలు త్రవ్వించడానికి అందరం కలసి కృషిచేస్తాము. కాని రోడ్లపనులుగాని, ఏ పనులైనా ప్రారంభించుటలో ఆలస్యంచేయడమనేది అపాయకరమని మనవిచేస్తున్నాను. అట్లానే యీ రోజు బావులలో నీరు చాల లోపలికిపోతున్నది. వాటిల్లో వెంటనే మట్టి తీయిస్తేగాని ఉన్న పైరు నిలుపుకోలేడు; చీనీ తోటలు నిలుపుకోలేడు. తరువాత ప్రభుత్వంకూడ ఉదారంగా అప్పులు యివ్వాలి. నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరేది ఒక చిన్న విషయం : కలెక్టరుగాని యితర అధికారులుగాని ప్రజా సహకారం తీసు కొనకపోవడంవల్ల ఎంతో నష్టం జరుగుతోంది. అనంతపురంజిల్లాలో రీజియనల్ ఫుడ్ కమిటీ ఉంది. అక్కడ అన్ని రాజకీయపార్టీలవారు సహకరించే పద్ధతిలో ఉన్నారు. చౌకడిపోల ధాన్యం దొంగ వ్యాపారానికి పోతోంది. ఏ రోజు ఏ చౌక డిపోకు ఎంత ధాన్యం వచ్చింది తెలియుటలేదు. అది వచ్చినరోజే వారితోబాటు మాకుకూడ తెలియజేస్తే అన్ని పార్టీల సహకారంతో సక్రమంగా పంచడానికి ప్రయత్నముచేస్తాము. ఆ రకంగా ధాన్యం సక్రమంగా పంపిణీచేయడానికి వీలవుతుంది. లేకపోతే మైసూరుకు పోతోంది—అని మేము అడిగితే ఆ వివరాలు యితరులకు ఇవ్వడానికి వీలులేదని కలెక్టరుగారన్నారు. ఎం. ఎల్. ఏ.కు కూడ వ్రాతపూర్వకంగా యివ్వడానికి వీలులేదన్నారు. అక్కడ పరిస్థితి ఛండాలముగా ఉన్నది. ఈ సంగతి పి. వి. నరసింహారావుగారు వచ్చినప్పుడు వారి దృష్టికి తెచ్చాము. ఈ కరువును రాజకీయ సమస్యగా చేయకూడదు. ప్రజల సహకారం తీసుకోవాలి. ఈ రోజు అనంతపురంజిల్లాలో విపరీతంగా లారీసు ఆపేసి ధాన్యం పంచుకొంటున్నారు అంటే అది మీరుగాని నేనుగాని ఏ రాజకీయ పార్టీ చెప్పలేదు. ఇది ఏదో కమ్యూనిస్టులు చేస్తున్న పనికాదు. మీ చేతుల్లో నా చేతుల్లో లేదు. హద్దులు దాటితే ఎన్ని జైళ్ళు నిర్మించినా—ఇది ఆగే పరిస్థితిలో లేదు. కనుక ఈ కరువు పరిస్థితిని ఏదో రాజకీయ ప్రయోజనానికి వాడుకుంటున్నారని అంటే ప్రయోజనంలేదు. కనుక మీ కర్తవ్యము నిర్వర్తించడానికి పూనుకుంటే—నేను అడిగేది—ఈ కరువుపనులు ఎట్లా జరుగుతున్నవి, ఇంకా ఏ పనులు చేయాలి, ఆ కరువులోనుంచి ప్రజలను బ్రతికించడానికి మార్గాలు ఉన్నవా, ఆహారోత్పత్తి ఎక్కువచేయడానికి ఎట్లా వీలవుతుంది—ఆ పరిస్థితులను అర్థముచేసుకొనుటకు అన్ని రాజకీయపార్టీలతో, అధికారులతో, ఐక్య కమిటీ వేసి చర్చించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. అందుకు పూనుకొనకపోతే చాలా అపాయకర పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయి. లేక 1967 ఎన్నికలు వస్తున్నవని మిగతావారిని తోసి వేసి పనులు కొనసాగించుకొందామనే ఆలోచన ఉన్నట్లయితే దానివల్ల కరువుపరిస్థితి పరిష్కారంకాదుగదా మరింత తీవ్రం అవుతుందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

श्री रामचन्दर राव देशपाडे : अध्यक्ष महोदय। आज यहां खाद्यान्न समस्या तथा अकाल परिस्थिति के सबन्ध मे चर्चा होरही है। संमाननीय मंत्रीजी ने कहा है कि वह इस प्रबंध मे कल तफसीली रिपोर्ट या नोट देंगे। लैकिन उन्हो ने जो भाषण दिया उससे यह नहीं मालूम होसका कि उनकी दृष्टि मे अकाल परिस्थिति केवल आंध्र भाग ही मे है या

तेलंगाना के भागो में भी है। क्योंकि तेलगाना मे भी अैसे भाग है जहां अकाल परिस्थिति और खाद्यान्न समस्या तीव्र रूप मे है। लैकिन उन्हो न यह बात नही बतलाअी। इसी लिये मैं इस बात पर विवश हू कि तेलंगाना में जहां जहा भी अैसी परिस्थिति है और जिस हद तक मुझे ज्ञात है मै आपके द्वारा सभा के सामने लाऊ। मै विशषत. यह इस लिये कह रहा हू कि यहा जो चर्चा होरही है वह केवल तरी विभागों के बारे में और धान के बारे मे होरही है। लैकिन इस समय अैसे प्रान्तो की परिस्थिति को भी ध्यान मे रखना आवशयक होता है जहां अन्य धान्य का उतपादन भी होता है। जैसे जवार गेहू आदि है और रबी काश्त होती है। उदाहरणार्थ है मैं आपको बतलाऊ मेदक जिले मे नारायनखड जो मेरी con-titue cy का विभाग है वह Rabi growing area है उन विभागो मे क्या होगा। क्योकि वहा भी वर्शा के आभाव के कारण फस्ले नही हुअी है। यदि वहा कोअी जाकर देख तो मालूम होगा कि रबी की जो फस्लें इस समय जमीन पर है उनसे भी कोअी आशा नही की जासकती कि इनसे जवार गेहू चना या कोअी अन्य धान्य पैदा होगा। अगर सरकार केवल चावल ही की ओर ध्यान दे और उन पर ध्यान न दे तो यह ठीक बात नही है। इन एरियाज पर भी ध्यान देने की आवश्यकता है। विशषत: मै अपने एरियाज के बारे मे कहूगा हमारे पास अधिकतर भाग rabi growing है इसकी हालत यह है कि फस्ले खराब हालत मे है और इसकी भी कोअी संभावना नही हैं कि बीज का अनाज भी वापस मिलसके। नही मालूम उनके संबन्ध में कलेकटर्स की रिपोर्ट क्या है। गत दो वर्ष से हम यह देख रहे हैं और सरकार के सामने यह परिस्थिति रखते हुअे आरहे है। लेकिन सरकार की administrative machinary अैसी है कि उनके लोग जीप मे बैठकर सडक पर से ही किनारे किनारे दो चार खेत देखलेते है और अपनी रिपोर्ट उसी पर आधारित करके भेजदेते है। और सरकार उसी पर action लेती है। इसका परिणाम क्या होरहा है देखिये। मत्री महोदय भी एक प्रजा प्रतिनिधी होने के नाते कभी इनटीरियर मे जाकर प्रजा की परिस्थिति देखे तो उनको आज प्रजा की हालत मालूम होती। मै इस सबन्ध म किसी अतिशयोक्ति से काम लेना नही चाहता। केवल यही कहूगा कि रबी एरियाज के बारे मे भी सहानुभतिपूर्वक विचार करना आवश्यक है।

हमे यह देखना है कि यह अन्न धान्य समस्या कैसे उतपन्न होगई। मेरे विचार में इसका कारण नाना प्रकार के निरबन्ध है जो सरकार की ओर से लगाये गये है। एक तो मुव्हमेंट कंट्रोल आरडेर है जिसके द्वारा एक जगह से दूसरी जगह अनाज लेजाने पर निरबन्ध है। दूसरा प्राइस कंट्रोल है तीसरा सेल कंट्रोल या (procurement) है जिसके द्वारा sale मे monopoly पैदा की जारही है। इन तीनो के कारण परिस्थिति बिकट होती चली जारही है। मुव्हमेट कंट्रोल के सबन्ध मे मैंने अपने तौर पर भी और पारटी सिद्धान्त के तौर पर भी यह कई बार कहा है कि जब तक यह नियंत्रण पद्धति नही निकाली जायेगी यह अन्न धान्य समस्या हल होनवाली नही है। होसकता है काग्रस पारटी के लिय यह संभव नहीं हो। क्योकि गत बार जब खाद्य मंत्रीजी के पास एक डिपोटेशन गया था तो उन्हों न कहा कि यह कंट्रोल निकालने की बात ही न कीजिये। पूरी जिम्मेदारी सरकार पर है। कट्रोल और अधिक टाइट कर दियाजाये तो परिस्थिति ठीक होती चली जायेगी। खैर वह सिद्धान्तिक बात ह। कुछ भी हो लैकिन हम जो नियंत्रण कर रहे हैं और हम

नियंत्रणों का जो अनुभव है क्या हम यह कह सकते है कि अैसे ही नियंत्रणो मे परिस्थिति को ठीक किया जासकता है। हमारे पास (Ess nt al Com modit. s Act) है। नाना प्रकार के (Fcod Control Orders) है। इनके implementation के लिये बजेट मे और (Supplementary budget) भी हम देते है। इसके लिये enforcement staff है flying squad है। पोलिस आफीसर्स है। कोर्ट है। वहां केसेस जाते भी है तो उनका क्या परिणाम होता है सब जानते है। मत्री जी है या कोअी और (highest officer) है उनको मेरा उपाह्वान है वह मेरे साथ आये तो मै उनको वहा की परिस्थिति बतलाऊंगा कि आज मैसूर को यहा से कितना माल चला जारहा है। मेरे ही ताल्लुका हेड-क्वारटर से रोज कम से कम दो तीन सौ कुनटल धान चलाजाता है। यह कहा जायेगा कि व्यापारी वर्ग लेजाता होगा, उसके लिये हम क्या कर सकते हैं। लेकिन मैं कहूंगा कि जो अधिकारी स्वयं enforcement के जिम्मेदार है और जो पोलिस आफिसर्स इसकी निगरानी के लिये हैं, जिनका यह कर्तव्य है—They are hand in glove with the people and theyare the people who escort these smugglers out of thisarea. हम यह रोज देखरहे हैं। शाम के छ: बजे नारायनखेड आकर देखिये वहा से मैसूर एरिया को तीन रोड्स जाती है। वहा आप देखेगे कि दो तीन सौ ऊट सौ दो सौ घोडे लोगो के सरों पर और लारियोंमे भरा हुआ माल चला जारहा है वहा आपको एक तमाशा नजर आयेगा और फिर जिस प्रकार अदालतमें कोर्ट फीस का शेडूल होता है उसी तरह इनके लिये भी एक शेडूल बना हुआ है कि हेड लोग हो तो एक रुपया मामूल होना चाहिये घोडेपर लोड हो तो तीन रुपये ऊंट पर लोड हो तो ५ रुपये एक बंडी लोड के लिये १०से २५ रुपये लारी लेजांय तो१००रुपये से १,०००रुपये मामूल अदा करदेना पडता है। यह पोलिस आफीसर्स लेते है। मेरे पास उनके नाम तक नोट है। मै यह भी बता सकताहू कि किस किस पोलिस आफीसर ने कितना पैसा लिया है। किन किन लोगों ने क्या क्या किया है। यह तमाम बातें किस से कही जायें। आई. जी पी से कहा जाता है कि आप एक्शन लिजिये तो वह नहीं लेते। फिर यह आपकी नियंत्रण पद्धती क्यों। आप खुला छोड दीजिये। जहां जो लेजाना चाहता है लेजाने दीजिये। क्योकि भारत देश तो एक ही है। लेकिन आप अैसा भी नहीं करते। मेरे पास, नंबर्स भी है मै उन्हें यहा कहना जरूरी समझता हूं। पी. सीज नंबर ८५२ २१८ ८०९ ३८४ ७८९ वहां के सब इंस्पेक्टर मिले हुअे हैं। रोजाना यह होरहा हैं। तारीख १ नवंबर को एक आदमी तहसीलदार के पास दरखास्त लिखकर देता है कि धनवार विलेज नारायनखेड में ८०कुनटल धान मैसूर स्टेट जानेके लिये तैयार है तहसीलदार सब इन्सपेक्टर को पत्र लिखते हैं। सब इन्सपेक्टर वहा जाकर २०कुनटल धान पकडता है और बाकी धान खुद अपने आद-मियों से मैसूर स्टेट मे भिजवादेता है और डेढ हजार रुपये जेब में उतार लेता है। इस लिये मै कहूंगा कि आपकी यह नियत्रण पद्धति केवल भ्रष्टाचार के अधिक करने के लिये ही है इसके सिवा इसका उद्देश्य और कुछ नहीं। यदि सरकार का यही उद्देश्य है तो मै केवल इतना ही कहूंगा कि "जय बोला भ्रष्टाचार को" मुझे कुछ अधिक कहना नही है। क्या यह वातें कभी चेक नही होगी ! हमारे पास एक छोटा सा मौजा [illegible]

है जहां कोओी डेढ सौ झोपडिया है । यह नारायनखेड से डेढ मील दूरी पर है । आप शाम के समय वहां चले जाइये । वहां लोगों की एक जातरा लगी रहती है। ऊट घोडे बंडियां आदमी सब अनाज लेजाने मे लगे रहते है। जहीराबाद मे मैसूर बारडर पर दो ग्राम चितूर और सिरूर है वहा जाकर देखे तो आपको चांवल का काफी स्टाक मिलेगा। आखिर यह कहा से आता है मै पूछता हू यह (Food enforcement staff) क्या कररहा है । हम जानते है कि वह क्या करते है। हमारे पास सरपंच Food enforcement staff को red handed पकड कर पोलिस के हवाले करदे है कि कुछ कीजिये । लेकिन वह इधर से जाते है और उधर से चले आते है। दूसरे कानिस्टेबल्स आते है और उन लोगो का माल ग्राम के बाहेर तक लेजाकार पहुचा आते हैं। मै तो यही कहूगा कि फुड इनफोर्समेंट स्टाफ और पोलिस आफीसर्स In relation to the food control orders, they are the only persons meant and intended to escort these smugglers out of our area, अैसी हालत में, इस नियंत्रन पद्धति को रोखने से क्या लाभ होसकता है। केवल भ्रष्टाचार के सिवा कुछ होनेवाला नही है। हम देखते है कि स्मगलर्स और ब्लेक मारकेट करने वालों के केसेस कोर्ट के सामने नही आते कोर्ट के सामने कौनसे केसेस आते है मैं बताता हूं। यदि कोअी व्यक्ति अपने खाने के लिये दस पांच कीलो चांवल घर लेजाता है या घर में रखता है तो उसको, पकडलिया जाता है। उसका बहुत बडा भारी केस बनाया जाता है उसको सजा दीजाती है इस प्रकार जेनुवीन कनज्युमर्स को सताया जाता है। मै इसी सदर्भ से मनु की दो छोटी सी पंक्तियां सुनाना चाहता हूं। वे कहते है

अदंडयन पंडयन राजाब्द
पडन शचैष्य दडयन
अयशो महान्योति

जो राजा जिनको सजा देना चाहिये उनको सजा नही देता और जिनको सजा नही दीजानी चाहिये उनको सजा देता है तो वह केवल इस पात्र है कि प्रजा उसका निशेध करे। यही परिस्थिति हमारे पास पूरी पूरी नजर आरही है।

अब मैं प्रइस कंट्रोल के संबन्ध में दोचार बातें कहना चाहता हूं । मै बतलाता हू कि हमारे पास कीमतें किस प्रकार मुकर्रर की जाती हैं। आम तौरपर सरकार की पालिसी के अनुसार किमतें मुकर्रर होनी चाहियें। लंकिन हमारे पास क्या होरहा है उसके बारे में दो चार लाइन का एक उद्धारण पढेकर सुनाना चाहता हूं :

Those who sit at the top think that the peasant has nothing else to do but to grow rice; that he wants nothing; that he has to pay anything and that he simply grows rice; and so any price must suit him and he must grow.

और फिर

The rice growers price slumps down, what happens to his wife, his children, his livestock, the light burning in his house, his clothes

the marriages and funerals and the social obligations he has to meet Nobody cares for all that.

इन तमाम बातो को ध्यान मे न रखते हुए agricultural communities की कीमतें निर्धारित की जाती है। इसके बाद procurement के नामसे जो कीमतें रखी गई है उनमें भी काफी गडबड है। Procurement Order मे एक क्लाज है जिसमे कहा गया है कि procurement के लिए जो लेवी होगी या धान होगा वह लेगे। लेकिन उसकी कीमत कौन देगा। कीमते आप फिक्स कर दिए है। Gazette Publication होचुका है। आप जो भी करना है वह करसकते थे। लेकिन प्राइसेस मे कट करने का पूरा अधिकार इन दल्लालो को दिया गया है। वे अपने अधिकार से जितना चाहे कम ज्यादा करसकते है। उनके लिये एक शेड्यूल दिया गया है। यह भस्मासूर के वर जैसी बात है। वह चाहे तो ५०% तक भी कट करसकते है। परिणामतः आपने जो प्राइस फिक्स की है वह काश्तकार के हाथ मे नहीं आने पाती। यहा यह देखा जाता है कि जो धान दिया जा रहा है वह कच्चा तो नही है। उसमे कचरा या कंकर पत्थर तो नही है यह सब होने के बाद हमको जो चावल सपलाई होता है वह किस प्रकार का होता है आज ही हाउस में उसका प्रदर्शन हो चुका है। मुझे उस बारे मे ज्यादा कहने की आवश्यकता नही है। खराब माल के लिये पेनालटीज तो रखी गई है। जब काश्तकार के पास से माल लिया जाता है तब हीले हवाले भी किये जाते है। लैकिन जब उनकी मुट्ठी गरम करदी जाती है तो आपके सब आरडर्स बराबर होकर रहजाते है।

Procurement rates के संबन्द मे मुझे एक बात कहनी है। यह कहा गया है कि पहले हम रेट्स मे १०% कम करके देदेगे। और फिर लाइबिलिटीज़ चलीजाने के बाद, क्वालिटी देखने के बाद सब जगह ओ के होने के बाद वह १०%रकम discretion of the agent पर मिलेगी लाइबिलिटी टस्ट, स्टेट ट्रेडिंग मे किस, प्रकार होना चाहिये It must be on the same basis and on the same par as in every assessment. कोई भी व्यापारी क्वालिटी ठीक हो तो वैसा ही या जैसी भी हो उसके अनुसार रेट फिक्स करेगा। लैकिन आप यहां जो धान लेते हैं वह लेबोरेटरी चलाजाता है। वहां ओ के होने, में भ्रष्टाचार के सिवा कुछ भी नहीं है। वहां जाकर कुछ पैरवी करले तो ओ के होजाता है। आप अपनी पैरवी में जो भी रेट फिक्स करवाना चाहें, आपको मिलसकता है। अगर पैरवी न हो तो आपको कुछ भी नही मिलता। परिणामतः जो १०%कट किया गया था वह १०% उसको नहीं मिलता। यह है आपकी price economy इसका परिणाम यह होरहा है कि अबतक जो मध्यम वर्ग समाज का कुछ भाग जो एक प्रकार की decent poverty की सीमा पर था वह अब लग भग staruation सीमा मे आचुका है। काश्तकार अैसा वर्ग है जो (lower middle class) मे जाता है। लेकिन अब उसको और नीचे चलाजाना पडेगा। और यह सब सरकार की पालिसी के नतीजे के तौर पर होरहा है।

एक और चीज (Sale control procurement order) के संबंध से कहूंगा। Diserminatory order के बारे मे बहुत सी बातें कही गई हैं। मुझे उसपर अधिक कहना नही है। लेकिन जहां अनाज अधिक उगता है उन भागों को तो विमुक्त कर दिया गया है और जिन भागों मे नहीं उगता उन भागों से प्राप्त करन की कोशिश की जारही

है। यह कोओी सामंजस्यता की बात नही हैं। हमारा एरिया रबी एरिया हैं खुश्क धान का एरिया है। कही गढो में पानी ठरा हूआ हो तो वहा धान पेरा जाता ह। असी में जो कुछ भी काश्त होतीहैं उसमे एक कुंटल तो क्या दो चार कीलो अनाज भी निकलना सभव नही हैं। लेकिन आज वहां एक हजार कुंनटल वसूल करन के लिये प्रोक्योरमट आरडर दिया जाता ह। कम से कम अैसे एरियाज को जो खुश्क धान के एरिया हैं। और जहां आप की यह हालत होगई है उनको तो आप डिसक्रिमिनेटरी आरडर के तहत exempt करना चाहिये था। यह क्या समंजस्यता की बात हैं। सरकार को इसपर विचार करने की आवश्यकता है। अब वहां काश्तकारों को प्रोक्योरमेंट की नोटिसेस दी गई है। इसके साथ ही harrasment होनेवाला हैं। प्रोक्योरमेंट आरडर मे कहा गया हैं कि नोटिसेस म तीन बातें स्पष्ट होनी चाहिये। वह यह कि धान किसके हवाले किया जाये कब किया जाय लेने वाला एजेंट कौन है और कौन पैसा देगा। लेकिन जो नोटिसेस दी गई हैं उनमे किसी चीज का जिकर ही नहीं होता। और फिर काश्तकार को पाबन्द कर दिया जाता हैं कि वह किसी और को न बेचे। यदि वास्तव मे देखा जाये तो यह नोटिसेस ही इल्लीगल है क्योंकि इनमें जो बातें होनी चाहिये उनका पता ही नही है। और आज फिर काश्तकार की भी तो जरूरियात हैं आप उनसे तकावी एरियर्स वसूल कररहे हैं सरचार्ज वसूल कररहे हैं लैंड रेवेन्यु ले रहे हैं सरचार्ज के एरियर्स वसूल कर रहे है। इसके लिये उसको हर तरह से दबाया जाता हैं। उसकी जायदाद जब्त की जाती हैं। लेकिन काश्तकार अपना धान बेचकर सरकार का रकम देना चाहता हैं तो आप उसको वैसा भी नही करने देते। उसके पास धान बेचन के सिवा और कुछ भी तो नहीं रहता। आप उसपर नोटिस सर्व करदेते हैं। उसका अनाज भी समय पर नहीं लेते आखिर वह कबतक उठा रखेगा। अगर लेते हैं तो वक्त पर पैसा भी नही देते। अगर उसको पैसा मिलजाये तो वह कमसे कम अपने एरियर्स तो अदा करसकेगा। आप उसकी अैसी हालत बना रखे हैं और उसकी तकलीफ को देखनेवाला कोओी भी नही है। He is now being driven to almost starvation; in the very control order, it is just inherent.

एक और चीज है। (Food Corporation of India) के सरकुलर मे यह बताया गया हैं कि हर ग्राम मे उनके एजेंट जायेंगे वहां वह कलेक्ट करेंगे। लेकिन सरकार के (circular) में यह है कि काश्तकार खुद अपना माल कलेकशन सेनटर को लेजाये। जब एजेंट आकर माल लेजाता हैं तो सरकार उसको कारटिंग चारजेस देती है। लेकिन जब काश्तकार कलेकशन सेनटर को माल लेजाकर पहुंचाता है तो उसको कोओी कारटिंग चारजेस नही दिये जाते। और उसको कलेकशन सेनटर कितनी भी दूर पर हो माल लेजाकर पहुचाना पडता हैं। इन सब पद्धतियों को जब तक ठीक न किया जाये अन्न धान्य परिस्थिति ठीक होनेवाली नहीं है। और आपका यह विचार है कि जब तक कंट्रोल को टाइट न किया जाये फुड सिचुवेशन ठीक न होगा। पहले तो इसी भावना को दूर करने की जरूरत हैं।

अंत में मैं तुलसीदास जी का एक दोहा सुनाना चाहता हूं। वे कहते है :

जासु राजप्रिय प्रजा दुखारी
सो नृप अवसि नरक अधिकारी

अर्थ यह है कि सरकार प्रजा की तमाम बातों को ध्यान में न रखे तो वह नरक अधिकारी के सिवा कुछ नहीं होसकती।

శ్రీ వి. వి. కృష్ణంరాజు (తుని):—అధ్యక్షా: ఈ రోజున వర్షాభావంవలన వచ్చిన విషాద పరిణామాలదృష్ట్యా రాష్ట్రస్థాయిలో ప్రస్తుతంవున్న కరువుపైన చర్చించే సందర్భంలో నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు మొదట కృతజ్ఞత తెలుపుతున్నాను.

డెల్టాప్రాంతంలోగాని, నాన్-డెల్టా ప్రాంతంలోగాని యిటువంటి కరువు కాటకాలు వ్యాపించినప్పుడు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలగూర్చి మీకు తెలుసు. పి. డబ్ల్యు. డి. టాంక్స్‌క్రిందగాని, లేదా చిన్నచిన్న నదులు. పంప, తాండవ మొదలైన నదులపై ఆనకట్టలు కట్టడంద్వారాగాని, హిల్ ట్రైబ్స్ ఏరియాలో నట్టడీ వెల్స్ ద్వారా, మోటార్స్ సప్లయిచేయడంద్వారా సస్యశ్యామలంచేయడానికి ప్రభుత్వం ఎన్ని విధాలుగా ప్రయత్నంచేస్తున్నదో అందరికీ తెలిసిన విషయమే. అయితే, దైవ కటాక్షం లేకపోవడంవలన, వర్షాభావంతో యీనాడు ఎన్నడూ కనివిని ఎరుగనంతగా క్షామం వచ్చిన సంగతికూడా తామందరికీ తెలుసు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఎన్నోవిధాలుగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నది. తూర్పుగోదావరిజిల్లాగూర్చి కొన్ని విషయాలు యీ సందర్భంలో తమ దృష్టికి తీసుకువస్తాను. తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో నాలుగు తాలూకాలు డెల్టాప్రాంతంలో వున్నవి. నాలుగు తాలూకాలు అప్‌లాండ్ ప్రాంతంలో ఉన్నవి. రాజమండ్రి, పెద్దాపురం, పిఠాపురం, తుని, గోదావరి యీ సంపత్సరం తక్కువ నీరు సరఫరాచేయడంవలన, డెల్టా ఏరియాలోకూడా సాగు చేయడం ఆలస్యంకావడంవలన అమలాపురం తాలూకాలో యిప్పటికి 75% సాగుబడి కాదనే భోగట్టాకూడా తెలుస్తున్నది. అదేవిధంగా రాజోలుతాలూకా, ఎటులెండ్ ఏరియాలోకూడా పరిస్థితులు తారుమారు అవుతున్నాయి. కాకినాడ తాలూకాలో కొన్ని చోట్లకూడా నీటి సరఫరా లేక, ఎక్కువ వర్షాలు లేక, సూర్యుడు తీక్షణంగా కాయడం చేత, పంటలు దెబ్బతిన్నమాట వాస్తవం. నాన్ డెల్టా ఏరియాలో చూస్తే, మెరక పంటలు, పల్లపుపంటలుకూడా నాశనమైనవి. తుని తాలూకాలోకూడా పరిస్థితి యిదే విధంగా వుంది. బెట్ పాడీ కింద వేల 9000 ఎకరాలలో వుండి యీనాడు [illegible]. కోటనన్నగరం మొదలైన ప్రాంతాలలో కలిపిచూస్తే 1800 ఎకరాలలో మాత్రమే [illegible] అయింది. మిగతాదంతాకూడా సాగుబడి కాలేదు. ఎలాగైనా [illegible] [illegible] రైతులు కష్టపడి విత్తనం సంపాదించి, [illegible] ఎదురుచూస్తూ కూర్చోవడమే జరిగినదితప్ప వర్షంమాత్రం లేదు. వరితోబాటు గంటి, జొన్న మొదలైన పంటలుకూడా సర్వనాశనం అయిపోయిన పరిస్థితి ఏర్పడిన విషయము వాస్తవం. పంట అంతా ఎండిపోయినకారణంచేత, కొన్నిచోట్ల, పశువులకు [illegible] కూడా లేనికారణంచేత కరువుకాటకం తాండవిస్తున్నది. 9-5-[illegible], 10-[illegible] ఎప్పటికప్పుడు నేను మెమోరాండములద్వారా [illegible] ప్రభుత్వానికి [illegible] జేస్తూవచ్చాను. రెవిన్యూమంత్రిగారు సెక్రటరీద్వారా, కలెక్టర్లుద్వారా, [illegible] కరువుపరిస్థితిని వారుకూడా తెలుసుకోవడంజరుగుతున్నది. ఈనాడు మెరకపంటలు [illegible] మగా పాడైపోయినవి. శ్రీకాకుళం, వైజాగ్‌జిల్లాలలోకూడా గత [illegible] యిటు వంటిపరిస్థితులు ఎప్పుడూ ఏర్పడివుండలేదని అక్కడి ప్రజానీకం [illegible] రాష్ట్రస్థాయిలోచూస్తే ఇటు తెలంగాణాలోను, అటు రాయలసీమలోనుకూడా [illegible]

ఇంచుమించు అనేకచోట్ల యిదేవిధంగావున్నట్లు కనబడుతున్నది. నేను మొన్న సూపరిం టెండెంట్ గారిని అడిగితే 1912వ సంవత్సరంలో ఇటువంటిపరిస్థితి ఒకసారివచ్చింది, ఆ తర్వాత అంత తీవ్రమైనపరిస్థితి ఈసంవత్సరం వచ్చింది అనిచెప్పారు. కొన్నిచోట్ల 47 అం॥, కొన్నిచోట్ల 35 అం॥, కొన్నిచోట్ల 14 అం. ఈ విధంగావుంది వర్షపాతం. ఈ సమయంలో ప్రభుత్వం అప్‌లాండ్ ఏరియాలో, ముఖ్యంగా తుని ఆ ప్రాంతంలో, సబ్సిడీ వెల్స్‌ద్వారాను, ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయ్ చేయడం ద్వారాను మోటార్స్ యివ్వడం ద్వారాను, విత్తనాలను సప్లయ్‌చేసి, కొన్ని రిలీఫ్‌పనులను టేకప్‌చేసి, పశు గ్రాసం కూడా అక్కడ దొరకడంలేదు కాబట్టి ఆ విషయంలోను తగు శ్రద్ధ తీసుకొనవలసి నదిగా కోరుతున్నాను. ఒట్టి గడ్డి అయినా వెంటనే సరఫరా చేయకపోతే అక్కడ పశువులు కూడా జీవించేట్లుగా లేవు. సెంట్రల్, వెస్టర్న్, యీస్టర్న్ డెల్టాలలో నుండి కొంత ఒట్టి గడ్డి తీసుకొచ్చి లెబాంక్స్ ద్వారా యివ్వవలసినదిగా కోరడం జరిగినది. కోరుకొండ, రంగంపేట, రాజానగరం, పత్తిపాడు, తుని తాలూకాలలో, వెట్ ప్రాంతమంతా కంప్లీట్‌గా డ్రై అయిపోయినది. అక్కడ ఫామిన్ డిక్లేర్ చేయాలి. వెంటనే ప్రజలకు రిలీఫ్ పనులు కల్పించాలి. కొండవాగులవలన మైనర్ యిర్రిగేషన్స్‌కు సంబంధించిన గట్లు అన్నీ కొట్టుకు పోవడం జరుగుతూ వుంటుంది. అదిపోయి మేటగా వేస్తూ వుంటుంది. ప్రక్కనే వున్న పల్లపు భూములు ఆ విధంగా పాడైపోవడం జరుగు తున్నది కాబట్టి బుల్‌డోజర్లతో ఆ సిల్టు తీయించాలి. లేకపోతే ఆ ఆయకట్టు అంతా దెబ్బతింటుంది. ఈ విషయం పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది; ఈ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకొనవలసినదిగా మరొకసారి కోరుతున్నాను.

సాధారణంగా ఏడెనిమిది లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యాలను మనం యితర ప్రాంతాలకు యివ్వవలసివస్తున్నది. అయితే గత సంవత్సరాలలోను, యీ సంవత్స రం ఏర్పడిన ప్రత్యేక పరిస్థితులదృష్ట్యా రాష్ట్రంలోని ఆయా జిల్లాలలోముందు ప్రజలకు సౌకర్యం కల్పించడం చాలా అవసరం. ఆయా జిల్లాలలో అవసరాలను ముఖ్యంగా దృష్టిలో పెట్టుకుని యీ విషయం ఆలోచించాలి. ఈ సందర్భంలో నేనొక ముఖ్య విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తమద్వారా తీసుకువస్తాను. తుని వద్ద విశాఖకు, గోదావరికి ఒక ప్రక్క చెక్‌పోస్టు పెట్టారు. దీనివలన అక్కడి ప్రజలకు యిబ్బందే తప్ప లాభం ఏమీలేదు. విశాఖ, శ్రీకాకుళం యీ జిల్లాలలనుండి బయటకు పోవ డానికి అవకాశంలేదు. తక్కిన జిల్లాలనుండి పోవడానికి అవకాశం వుంది, అక్కడ యీ చెక్‌పోస్టులుండడం అవసరం, కాని యిక్కడ అటువంటి అవకాశంలేదు. అందు వలన యీ చెక్‌పోస్టును తీసివేసి, తద్వారా కృత్రిమంగా పెరుగుతున్న ధరలను అదుపులో పెట్టవలసినదిగా కోరుతున్నాను. నెల్లూరుజిల్లా మొదలైన జిల్లాలలో వీటిని పెట్టడం అవసరం. కాని, యిక్కడ పెట్టడంవలన షావుకార్లు అనవసరంగా ధరలు పెంచేస్తున్నారు; సరుకులో కల్తీ కలిపేస్తున్నారు. అందువలన అనేక విషాద పరిణామాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ప్రభుత్వం యీ విషయాన్ని సీరియస్‌గా తీసుకొని ఆలోచించవలసినదిగా మరొకసారి తమద్వారా కోరుతున్నాను. రాష్ట్రంలో యీ [illegible] పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకుని అనేక ఆనకట్టలు కట్టడంద్వారా నయ

తేనేమి, యితర పనులవలన అయితేనేమి ప్రభుత్వం ఎంతో చేస్తున్నది. ఈ పనులన్నీ సక్రమంగా జరుగుతున్నది లేనిదీ చూస్తూ, ఆచరణలో ప్రజలకు మరింతగా సౌకర్యాలు అందుతున్నది లేనిదీ ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వం పరిశీలనజేస్తూ వుంటుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. తరచుగా పదేండ్లకు, ఏడేండ్లకు ఒకసారి కరువువచ్చే ప్రాంతాలు వున్నాయి. శ్రీకాకుళం, వైజాగ్, యీస్టు గోదావరిజిల్లాల అప్‌లాండ్ ఏరియాస్‌లో ఇటువంటి పరిస్థితివుంటుంది. వాటికి ప్రయారిటీ యిచ్చి ప్రభుత్వం సబ్సిడీ వెల్స్ యివ్వాలి. చెరువుల మరమ్మతులు చేయించాలి. చిన్న వాగులకు అనకట్టలు కట్టించాలి. శారద, గోస్తని, తాండవ వగైరా నదులు వున్నాయి. వాటికి ప్రాజెక్టులు కట్టితే స్కేర్సిటీ లేకుండా పంటలు పండుతాయి. ప్రభుత్వానికి ఆందోళన వుండదు, ప్రజలకు ఆతృత వుండదు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టుతున్నారు. కొన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాము. దానివల్ల 30 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చిందని చెబుతున్నారు. కాని కరువు టైములో తక్కువ డబ్బుతో చిన్న నదులకు అనకట్టలు కట్టించి, చెరువులకు మరమ్మతులు చేయించి ప్రజలకు సాగుకు నీరు అందుబాటులో వుండేటట్లు చేస్తే బావుంటుంది. స్కేర్సిటీ వున్నచోట సబ్సిడీ వెల్స్ ఎక్కువగా యిచ్చి, మోటార్స్ యిచ్చి, విద్యుచ్ఛక్తి కూడ సప్లయి చేసినట్లయితే వెంటనే ఫలితం పొందడానికి, ఆహార సమస్య తీరడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి అటువంటి స్కీములకు ఫస్టు ప్రయారిటీ యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఫుడ్—డెల్టాలో బాగా పండుతుంది అనుకుంటున్నారు కాని యీ సంవత్సరం నేచురల్‌గా వుండే వర్షాలు లేక మెయిలెండ్ లాండ్స్‌లో నష్టాలు వచ్చాయి. మా జిల్లా స్థాయిలో వుండే సరుకు అక్కడ అప్‌లాండు ఏరియాలకు, స్కేర్సిటీ యేరియాలకు తగు సరఫరా చేయించుకొని, ఆ తరువాత యింకా వుంటే ఇతర రాష్ట్రాలకు, జిల్లాలకు పంపాలి తప్ప కేంద్ర ప్రభుత్వానికి హామీ యిచ్చాము అని, ఆంధ్ర అంటే అన్నపూర్ణ అనే వుద్దేశంతో గత [illegible] పురస్కరించుకొని అలాంటి ఒడంబడిక జరిగితే రాష్ట్రస్థాయిలో ప్రజానీకం [illegible] కనుక ప్రభుత్వం యీ విషయం కూడ దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలి. [illegible] వున్నచోట చౌక డిపోలు పెట్టి బియ్యం మిల్లెట్స్ సరఫరా చేయడం అవసరం. ఈ సంవత్సరం యిప్పటికే నీరు లేదు. కొన్ని ప్రాంతాలలో, కొన్ని గ్రామాలలో పశువులకు కూడ నీరులేని పరిస్థితి వుంది. ఇదివరకు కూడ డెప్యూటేషను వెళ్లాము. అనంతపురం, కర్నూలువంటి జిల్లాలలో ప్రభుత్వం ఒట్టిగడ్డి సరఫరా చేయడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తోంది. నా జిల్లాలో, డెల్టా ఏరియాలో పండిన వంట కనుక ఆ జిల్లాలో వున్న పశువుల గ్రాసానికి ఫస్టు ప్రయారిటీ యివ్వాలని చెబుతున్నాను. ధరల విషయంలో రైతుల దగ్గరనుంచి 75 పర్సెంటువరకు షావుకార్లు కొనాలి, అందులోంచి ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది, మిగతా 25 పర్సెంటు ప్రభుత్వం నియమించినవారికి యివ్వాలని చెప్పారు, కాని, రైతులెవ్వరూ ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరకు యివ్వడంలేదు. దానిమీద రెండు మూడు రూపాయలు ఎక్కువపెట్టి షావుకార్లు కొంటున్నారు. షావుకారు, రైతు సహకరించినప్పుడే కన్స్యూమర్‌కు సరైన ధరకు ధాన్యం వస్తుంది కనుక, 75 పర్సెంటు షావుకారు [illegible] [illegible] కన్స్యూమర్స్‌కు సప్లయి చేయవచ్చు. 20 పర్సెంటు [illegible]

కిట్టింపు వుండదు. సరఫరా వుండదు. అందుచేతనే రాళ్లు, రప్పలు బియ్యంలో కలపడం వంటివి మానవులకు అతీతంగా, రుజువర్తనను విస్మరించి తమస్వలాభం కోసం అనేక అవకతవకలు చేస్తున్నారు. కనుక ప్రభుత్వం అదికూడ దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ఒక మనిషి మంచి మార్గంలో నడవాలంటే ప్రకృతి యిచ్చే సౌకర్యం పురస్కరించుకొని చేస్తాడుతప్ప మరొకటి కాదు. షావుకారు తప్పనిసరిగా యిస్తాడు, సరైన సరుకు యిస్తాడా లేదా అనే విషయం చూడాలి. అందువల్ల వారికికూడ కొంత మార్జిన్ వదలాలి. ప్రభుత్వం అక్కుళ్లు బస్తాకు 29 రు. లు నిర్ణయించింది. 32–33 రూపాయలకు షావుకారుకు యిస్తున్నారు. దానిని షావుకారు కొన్ని ప్రభుత్వానికి యివ్వడమంటే కష్టం. అతను కొనక తప్పదు, కాబట్టి ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరకు యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. కొంత మార్జిన్ యిచ్చినప్పుడే న్యాయబద్ధంగా జరుగుతుంది తప్ప రూల్సు పెట్టితే అసందర్భాలు జరుగుతాయి. కొంతమంది సభ్యులు బియ్యంలో రాళ్లున్నాయని చూపించారు. వాటివల్ల ప్రజలకు జబ్బులు రావడం, ప్రాణనష్టంకూడ జరిగే ప్రమాదాలున్నాయి. కాబట్టి, ప్రభుత్వం పండించే రైతు, సరఫరా చేసే షావుకారు, తినే కన్స్యూమరు—వీరి ముగ్గురిని కూడ ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏవిధంగా చేస్తే బాగుంటుందో ఆ పద్ధతిలో చేయాలి. మనం గత 300 సంవత్సరాలనుంచి స్వార్థంలో, బానిసరాజ్యంలో వున్నాము. ప్రజా రాజ్యం వచ్చినప్పటికీ పరివర్తన కలిగి రుజువర్తనతో ప్రవర్తించే పరిస్థితి యిప్పుడే లేదు కనుక ప్రజలందరికీ అనుకూలంగా వుండే పద్ధతిలో చేయాలని చెబుతూ కొన్ని తాలూకాల్లో, అప్ప్ లాండ్స్ విషయంలో తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో పశుపోషణకు వట్టిగడ్డి సరఫరా చేయాలి. అక్కడకు కోస్టల్ ఏరియా 16 మైళ్లు వుంది. అక్కడ వారికి వ్యవసాయం–వరిపంట లేదు. వారికికూడ ఉచితరీతిని ప్రభుత్వం సరఫరా ఎప్పటికప్పుడు చేసే ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రభుత్వం అన్ని ప్రాంతాలవారికికూడ ఆహారం సరఫరా చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— అధ్యక్షా, నేను ఒక మాట చెప్పాలంటే–the Government is with the scarcity devil అనే అభిప్రాయంలో వున్నట్లున్నది. లేకపోతే పరిస్థితి ఆందోళనకరం చేయబోకండి అంటున్నారు. అసలు వున్న పరిస్థితినే చెబుతూవుంటే అందోళనకరం చేయబోకండి ఇంటే యింకేమి చెప్పాలో అర్థం కావడం లేదు. కర్నూలు జిల్లాలో కె. సి. కెనాలు ప్రాంతం కొంత, తుంగభద్రలో లెవెల్ ప్రాంతం క్రింద, నందికొట్కూరు తాలూకా, యింకొక తాలూకా మినహా జిల్లాలో మెట్ట ప్రాంతమంతా కూడ కరువుతో పెద్దెత్తున దెబ్బతిన్నది. అక్కడ కరువు తీవ్రంగా వుంది. కొన్ని తాలూకాలలో తీవ్రంగా వుంటే మరికొన్ని తాలూకాలలో తీవ్రతరంగావుంది. మార్కాపురం, ఆలూరు, పత్తికొండ, బనగానపల్లి, డోన్, గిద్దలూరు ప్రాంతాలలోకరువు తీవ్రతరంగావుంది. తక్కిన ప్రాంతాలు కరువుతో బాధపడుతున్నాయి. ప్రభుత్వం కరువుతీవ్రతరంగా వుండేప్రాంతాలను, కరువులో బాధపడే ప్రాంతాలను కూడ దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. హౌసెస్‌గా దెబ్బతిన్న ప్రాంతాలను కూడ దృష్టిలో పెట్టుకొని రిలీఫ్ మెజర్స్ యివ్వవలసివుంటుంది. గ్రామాలకు ఆహార పదార్థాలు యివ్వము అని డెప్యూటీ కలెక్టరుగారు డివిజనల్ ఫుడ్ కమిటీలలో

చెబుతున్నారు. పంటలు పండితే యివ్వకూడదు. కాని పంటలు పండనప్పుడుకూడ యివ్వకూడదనే సూత్రం ఎక్కడ వుందో నాకు తెలియదు. ఇప్పటికైనా పంటలు పండని గ్రామాలకు ఆహారపదార్థాలు సరఫరా చేయడం ప్రధానంగా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను, కొన్ని గ్రామాలలో పుచ్చిపోయిన బియ్యంకూడ చిక్కక చాలమంది బాధపడుతున్నారు. పశువుల మేత విషయంకూడ సమస్యగా వుంది. పత్రికలలో చూస్తున్నాము. ప్రభుత్వం నల్లమలై కొండలనుంచి గడ్డికోసి తెప్పించి ఫాడర్ బాంక్స్ ఏర్పాటు చేసి స్కేర్సిటీ ఏరియాలకు సప్లయి చేస్తుంది ప్రభుత్వం అన్ని నిన్న నేను అటవీశాఖా మంత్రిగారిని అడిగితే తప్పకుండా సప్లయి చేస్తాము, డైరెక్టర్ ఆఫ్ వెటరినరీకి ఆదేశాలిచ్చాము అని చెప్పారు. కాని, వాస్తవ పరిస్థితి అది కాదు. ఇంకా అక్కడ గడ్డికోయడం మొదలుపెట్టలేదు. ఇంకా 15 రోజుల వరకు నల్లమలై కొండలలో గడ్డి కోయకపోతే తరువాత గడ్డి వుండదు, అంతా తగులబడిపోతుంది. అప్పుడు ఎక్కడనుంచి తెస్తారో అర్థం కావడంలేదు. కేవలం నల్లమలై కొండలనుంచి తెచ్చినగడ్డి చాలదు. సర్కారు జిల్లాలనుంచి ఎండు గడ్డిని కూడ ఫాడర్ బాంక్స్ క్రిందకు తెచ్చి ఫాడర్ స్కేర్సిటీ ఏరియాలలో పశువులకు సరఫరా–చేయకపోతే అవి బ్రతకడానికి వుండదు. పశువులు చనిపోయిన తరువాత అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఎన్ని అన్నా లాభంలేకుండా పోతుంది. పశువులను ప్రధానంగా రక్షించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద వుంది. లేకపోతే ప్రభుత్వమే బాధ్యతవహించవలసివుంటుంది. ఆలూరులో నీటికి కరువు వుంది. మార్కాపురం. డోన్ తాలూకాలలో నీటి కొరతకూడ తీర్చలేకపోతే యీ 18 ఏండ్ల ప్రభుత్వ పరిపాలనావిధానం ఎట్లా హర్షించాలో అర్థం కావడంలేదు. ఆందోళన చేయవోకండి అంటే ఆందోళనకుతగ్గ పరిస్థితులు లేకపోతే ఆందోళనే వుండదు. ఆందోళనకువుండే మూలసమస్యలను పరిష్కరించాలి. where is the scarcity without scarcity conditions? ప్రభుత్వం మూలం ఎక్కడ ఉందనేది ఆలోచించాలి. తక్షణం కరువుతో బాధపడే ప్రాంతాలకు వెంటనే శిస్తులు మాఫీ చేయాలి, రిమిషను మాఫీ చేయాలి, వాయిదా వేయడమనేది పంటలు పండే ప్రాంతంలో చేస్తే తరువాతనైనా ఇస్తారు. ప్రతి సంవత్సరం పంటలు పండని ప్రాంతాలలో పూర్తిగా రిమిషన్ ఇవ్వాలి. రైతులకు కరువు అప్పులు ఇవ్వాలి. అది ముఖ్యం. Fodderకు అప్పులు ఇవ్వాలి. ఆహార పదార్థాలు లేవు; పశువులు లేవు.

Mr. Chairman :— We shall continue the discussion tomorrow. Now let us take up half hour discussion.

HALF-HOUR DISCUSSION ON QUESTION No. 165 (278) (3805) RELATING TO THE SCHEME TO START UPPER ELEMENTARY SCHOOLS

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, మన ఎడ్యుకేషన్‌తో కొంత re-organise చేసి దక్షిణ రాష్ట్రంలో ఇవ్వవున్న 8 వ క్లాసు తీసివేసి 7 వ తరగతి వరకు ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ క్రింద convert చేసేటట్లు అప్పటి గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్ పెట్టాలని 18 అక్టోబరు 1958 న అనుకున్నాము. మద్రాసు గవర్నమెంటు అంతకుముందే చర్య తీసుకున్నారు. 80-11-1957 న 1796 జి. వో.

ఇచ్చారు. ఒక సంవత్సరం తరువాత కేరళలో కూడా దానినే observe చేసారు— 23 మే 1958 న. దానినే మైసూరు గవర్నమెంటు కూడా అవలంబించింది. ఇది culmination stage కి వచ్చింది. ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ ఏడు సంవత్సరాలు, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ మూడు సంవత్సరాలు, హయ్యర్ సెకండరీ రెండు సంవత్సరాలు- ఆపైన collegiate education అన్నారు. పుస్తకాల standard ఎక్కువే అవుతోంది, స్కూల్సును మనం మూడు తరగతులుగా విభజించాలి. సామాన్యంగా ఎడ్యుకేషన్ ఎక్కువ లేకుండా పల్లెటూరి ప్రజలకు సంబంధించినవి, కాస్త అభివృద్ధి చెంది మధ్య రకంగా ఉన్నవి. రెండవ రకం, మూడవ రకం—కాన్వెంటు స్కూల్సు, రోమన్ కాథలిక్ స్కూల్సు, ఈ మూడింటికి ఒకే standard తీసుకుంటే చాలా ప్రమాదం వస్తుంది. గవర్నమెంటు బాగా డబ్బు ఇచ్చి grade చేసుకుని ధనవంతుల పిల్లలకు ఇచ్చే ఎడ్యుకేషన్ రోమన్ కాధలిక్కు స్కూల్సులోనిది. అదే తక్కిన వారికి ఇవ్వడంవల్ల చాలా నష్టం వస్తోంది. Integrated course తీసుకువచ్చారంటే— course మరల వ్రాయాలి. 8 వ క్లాసు ఏమి అవుతుంది ? 8 వ క్లాసు fail అయిన వాడు మరల 7వ క్లాసు చదవాలా, లేక 9వ క్లాసుకు పోతాడా ? ముందు సంవత్సరం ఇది ఒక serious problem, చాలా పుస్తకాలు క్రింద తరగతులలోనే చదువుకున్నా రనుకోడం పొరపాటు. 5వ తరగతి వరకు ఇంగ్లీషు చెప్పే స్కూల్సు చాలా తక్కువ, హిందీ కొంత చెబుతున్నారని అనుకుంటారు. అక్కడ చెప్పినట్లు లెక్కలు వ్రాయడంవల్ల equal standards లేవు. ఇపుడు హైస్కూల్సులో 6, 7, 8వ క్లాసు లున్నాయి. అవి రేపు ఏమి అవుతాయి ? ఎలిమెంటరీ అనడంవల్ల అవన్నీ సమితులకు మునిసిపాలిటీలకు పోతాయా ? క్రింది క్లాసులలో ఎడ్యుకేషన్ బలహీనపడుతోంది అనుకుంటే పైన standards పెంచాలని అనుకుంటున్నాము. కాని పైన standards పెంచాలనే పేరుతో క్రింద standards పెంచడానికి ఎలిమెంటరీలో కలపడంవల్ల కష్టం అవుతుంది.

[*Mr. Deputy Speaker in the Chair*]

హైస్కూల్సులో కొంత standards పెట్టుకునే నడుపుతున్నారు. 6, 7 క్లాసులు హైస్కూల్సులో ఉంచినట్లయితే అవి 5వ క్లాసుకు సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్‌కు buffer గా ఉండడానికి ఒక regular standard maintain చేయడానికి ఇదివరకు standard తో బాటు వీలుంటుంది. అది ఉపయోగం అని మనవిచేస్తున్నాను. లేకపోతే నష్టం వస్తుంది. ఇపుడు పెట్టిన పుస్తకాలు చెబుతున్నారా ? 5వ క్లాసు ఇంగ్లీషు పుస్తకం చూస్తే 2, 3, 4 క్లాసులలో బాగా చదువు చెబితే ఉపయోగపడుతుంది. కాని structures అక్కడే ప్రారంభిస్తున్నారు. 5వ క్లాసు అర్థం కానంత high standard ఉంటోంది. వారి లెవెలుకు ఆలోచించకుండా text books ఉంటున్నాయి. ఈ ఎడ్యుకేషన్ సిస్టమ్‌లో తెలుగు ఏమైపోతున్నది ? ఈ మధ్యనే తిరుపతిలో ఒక సదస్సు ప్రారంభమైనది. ఇపుడు ఇచ్చే ట్రయినింగ్ ఉపాధ్యాయులకు ఉపయోగకరం కావడం లేదు. ఈ ట్రయినింగ్ తగినంతగా లాభకరం కావడంలేదు; దానికి ప్రధాన కారణం శిక్షణా పాఠశాలలలోని పద్ధతుల లోపం. నోట్సు డిక్టేటు చేసి సిలబస్ పూర్తిచేయడం,

కృతార్థులైన విద్యార్థుల సంఖ్యను హెచ్చుగా సాధించడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకోడమని చెప్పారు. ఎంతమంది పాసవుతున్నారని తప్ప ఎడ్యుకేషన్ ఎంత వస్తోందని చూడక పోడంవల్ల ఈ విధంగా జరుగుతున్నది. ఇబ్బందుల విషయమై కళ్లు మూసుకుని చూస్తున్నాను అనుకోవద్దు. రూరల్ ఎడ్యుకేషన్‌లో చిక్కులున్నాయి. అక్కడ standards improve కావడానికి చేయవలసిన ప్రయత్నం జరగడం లేదు. Text books available గా ఉండడం లేదు. Late గా వస్తున్నాయి. నోట్సు ముందు వచ్చి తరువాత పుస్తకాలు వస్తున్నాయి. ఇదివరకే తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చినాము. మంత్రిగారు విచారణ చేస్తామని అన్నారు. 7వ తారీఖునాడు text book release అయితే నోట్సు 5వ తారీఖునాడే గుడివాడలో వచ్చింది. ఆ విషయం విచారణ చేస్తామని అన్నారు. నోట్సు పుస్తకం కొంటేనే కాని గవర్నమెంటు text book దొరుకదు. అందులో లాభంలేదు కనుక నోట్సు కొంటేనే ఆ పుస్తకాలు ఇస్తాము అంటాడు. కొంటాడా, లేదా? హయ్యర్ సెకండరీ, కాలేజీ స్టేజిలో నోట్సు పుస్తకాలంటే అర్థం చేసుకోవచ్చును. ఎలిమెంటరీ క్లాసులనుంచి నోట్సు పుస్తకాలంటే వాటిని control చేయలేకపోతే educational standards ఎట్లా పెరుగుతాయి? Rc. 1667-E 4. 1959 dated 6-11-59 లో ఎడ్యుకేషన్ డైరక్టరుగారు ఏ తరగతికి ఏ ఏ పుస్తకాలు కొనుక్కోవాలో వివరంగా చెప్పారు. అంతకంటే ఎక్కువ కొంటే ఒప్పుకోము అని అన్నారు. అందులో—

Classes 1 and 2: Written work of pupils should as far as possible be confined to slate. At the most one note-book of not more than 60 pages may be permitted. In classes III to V, one note book of not more than 80 pages should be prescribed for each subject such as first language, second language and mathematics and one note-book of the same size for all other general knowledge subjects. Ordinary class work will be done on slates.

In Classes VI to XII, one note book (of not more than 120 pages for classes VI to VIII and 200 pages for classes IX to XII) may be required for each language, one for each non-language subject such as mathematics, social studies, science etc., and one general note-book for class work in all subjects. Note-books for specialised work such as drawing, map, drawing, painting etc., will be in addition to the above limits. The note-books can be replaced when completed. అని ఉంది అది మరచిపోకూడదు — One note-book is sufficient for all subjects అని చెబితే subject కి ఒక పుస్తకం చొప్పున ఏవో నోటుపుస్తకాలు కొనిపిస్తారు. పిల్లలు మోయలేకుండా ఉన్నారు. వారి సప్లయిచేస్తే సరిపోతుంది. ఈ నోటుబుక్సు నోట్సు అనేటటువంటి పుస్తకాలు చివరకి ఏమవుతుందంటే విద్యా [illegible] చెప్పడానికి బదులు వ్రాసుకోరా అంటే మొదటిదశలో ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషనుకి [illegible] చెబితే, foundation, create కావడంలేదు. ప్రధానంగా ఈ [illegible] నూతన విధానం అంటున్నారు కాబట్టి దయచేసి రెండు క్లాసులు 6, 7 హైస్కూల్సులో భాగంగా ఉంచితే బాగుంటుంది. రేపు పెట్టబోయే ఎలిమెంటరీ స్కూల్సుకి సంబంధించి

నంతవరకు కనీసముగా అట్లాఉంచి integrated courses తీసుకొని రావలసింది. ఈ రెండు confusion లేకుండా చేయవలసి ఉన్నది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, గోపాలకృష్ణయ్య గారు చాల వివరంగా చెప్పారు. ఎడ్యుకేషనులో మార్పు తీసుకొని వచ్చేటప్పుడు ప్రతి సంవత్సర సంవత్సరానికి మార్పులు తీసుకొనివచ్చారు. కొంతకాలం స్థిమితంగా ఉంటాయాఅని ఆలోచించవలసిన అవసరంవస్తున్నది. ఆరు ఏడు క్లాసులు తీసుకొని వచ్చిన తరువాత హెడ్మాస్టరుండాలని హిందీ పండితుడుండాలని తెలుగు పండితుడుండాలని నిర్ణయించారు. కాని ప్రశ్నల సమయంలో చాల స్కూల్సులో లేరనిచెప్పారు. ఈ విధముగా జరగడంవల్ల ఎడ్యుకేషను యొక్క స్టాండర్డ్సు పడిపోతున్నాయి. వీరిని తీసుకొనిపోయి హైస్కూలులో మూడవ ఫారంలో చేర్పించడం ఎట్లా అనే సమస్య ఉంది. హైస్కూలులో చేరినతరువాత ఆ standards తో నెగ్గగలుగుతారా లేదా అనేది సమస్యగా ఉన్నది. ఆరు ఏడు క్లాసులలో foundation యివ్వవలసిన stage లో foundation లేకుండా పైక్లాసుకి తీసుకునివెళ్లడం చాలా కష్టం. అందుచేత standards ను పెంచడానికి కావలసిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరముంది అని ప్రభుత్వం వెంటనే గుర్తించాలి. స్కూల్సు పెట్టేటప్పుడు haphazard గా కాకుండా హైస్కూల్సుతో link up చేసి పెడితే అప్పుడే ఆ స్కూల్సు యొక్క ఉపయోగం ఉంటుంది. గ్రామస్థులు హైస్కూలు ఉన్నచోట కాపురం ఉండే సమస్య తగ్గిపోతుంది. అదికూడా ఆలోచించాలని మనవిచేస్తూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. వి. శివయ్య (వినుకొండ) :—అధ్యక్షా, Inregrated scheme అని upper primary అని రోజుకు ఒక స్కీము వస్తున్నది. చాలా confused గా ఉంటున్నది. దానికితోడు పిల్లలకు పనికివచ్చే texst books పెట్టడంలేదు. వ్రాసేవారి మొగాలు చూసి text-books ను prescribe చేస్తున్నారు. తరువాత ఏస్కూలులో కూడా మాస్టర్సు తగినంతమంది ఉండడంలేదు. పైగా విశ్వేశ్వరరావుగారన్నట్లు తెలుగు పండితులుండడంలేదు. ఎవరూ ఉండడంలేదు. పంతుళ్లకు పిల్లలకు ఒకratio ఉంది. అది మార్చడం లేదు. ప్రతి స్కూలులో 40 మంది పిల్లలకు ఒక టీచరు వుంటే ఆ టీచరుకు పిల్లల యందు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనే అవకాశము కుదరడము లేదు. పంతుళ్లు వేరు అని appoint చేయడము లేదు. నేను చదువుకొనే రోజులలో training కి వెళ్లేవారు ముందు ఒక సంవత్సరమో, 2 సంవత్సరాలో teaching experience సంపాదించి వుంటే వారికి సీటు యిచ్చి training కి పంపించేవారు. ఇప్పుడు training అయిన వారికి టీచరు ఉద్యోగము యిస్తాము అంటున్నారు. చాలమంది raw graduates, ఇంటర్మీడియట్ S.S.L C. pass అయినవారు వున్నారు. అలాంటివారిని టీచర్సుగా appoint చేసి పంతుళ్ల కొరతను తీసివేయడము చాల మంచిది. ఈ స్కూలు పుస్తకాలు ప్రత్యేకముగా పెట్టడములో ఒక సంవత్సరము వున్న standards కి మరొక సంవత్సరమువున్న standards కి సంబంధము వుండడము లేదు. 1, 2 తరగతుల standards కి 3 వ తరగతి standard కి ఏ విధమైన సంబంధము లేకుండా వుంటుంది. ఈ విధమైన పద్ధతివల్ల క్రింది క్లాసులనుంచి promote అయిన

వారు చదువు రాకుండా suffer అవుతున్నారు. Tuition కి పోవలసి వస్తున్నది. Afford చేయగలిగిన వారు పోతున్నారు. Tuition ని engage చేసే టీచర్లు క్లాసుల్లో చదువు చెప్పడము లేదు అందువల్ల tuition ని నిషేధముచేసి, దానిద్వారా పంతుల్లకు compensate చేసే విధంగా జీతం పెంచాలి. ప్రభుత్వము పెడుతున్న text books ని చూస్తున్నాము. నేను కొన్ని పుస్తకాలు చదువుతున్నాను. కొంత మంది టీచర్సుతో సంబంధము పెట్టుకొనగా అనుభవముతో చెబుతున్నాను. ఈ system ని gradual గా introduce చేయడంకన్న సిలబస్‌కి సంబంధించిన అన్ని text books ని వ్రాయించి, ఒకే సంవత్సరము ఈ క్లాసులన్నింటికి కొత్త సిలబస్ apply చేసి కొత్త standards తో ప్రారంభము చేసినట్లయితే confusion లేకుండా పోయేది. టీచర్సును appoint చేసే గొడవ లేకుండా పోయేది.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :—అధ్యక్షా, అప్పర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలు సిస్టమ్ అనేది చాల లోపభూయిష్టముగా వుంది. ఈ పరిస్థితులలో ప్రవేశపెడితే తప్పకుండా fail అవుతుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను. అప్పర్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్సును start చేసేటప్పుడు దానికి ఒక హిందీ పండిట్ కావాలి. తెలుగు పండిట్ కావాలి. అన్ని స్కూల్సులోను ఈ దినము హిందీ, తెలుగు పండిట్స్‌ని పెట్టే అవకాశము వుందా అనేది యోచనచేస్తే పూర్తిగా లేదని తెలిసిపోతుంది. High Schools లో 1st form నుంచి S.S.L.C. వరకు Classes వున్నవి. వాటిలో హిందీ పండిట్స్ తెలుగు పండిట్స్ వుంటారు. అక్కడ ఆ subjects నేర్చుకొనే అవకాశము కలుగుతుంది. కాని అప్పర్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్సులో విద్యార్థులకు ఇబ్బంది కలుగుతుంది. వారు సరిగా తయారు కారు. Standards పెరగవు. కాబట్టి ఈ system ని వదులు కోవాలి. ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వము పట్టుదలతోవుంటే gradual గా కొన్ని [illegible] పెడితే సరిపోతుంది. కాని మొత్తముమీద యోచన చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—అధ్యక్షా, ఈ upper primary schools, upper elementary schools లో ఇప్పుడున్న పద్ధతి, సిలబస్ Higher Secondary Schools, Matriculation S. S. L. C. కి వున్న భేదము, దానిని తొలగించడానికి ఇప్పుడు వచ్చిన Confusion University admissions లో వచ్చిన క్లిష్ట పరిస్థితి, దీని standards కి, దాని standards కి వున్న భేదము, వీటన్నింటిద్వారా ఏర్పడిన ఒక సంక్షోభ పరిస్థితి ఈనాడు మొత్తము విద్యావిధానములో కలిగిన ఈ పరిస్థితులతో upper elementary అంటున్నాము. దాని నుంచి Higher Secondary stage reach అయ్యేలోపల 4 రకాలైన విద్యాపద్ధతులు రాష్ట్రములో ఏర్పడుతున్నవి. ఎలిమెంటరీ స్కూల్సులో విద్యావిధానము ఒకటి, అప్పర్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్సులో ఒక పద్ధతి, Higher Secondary కి ఒకటి, S. S. L. C. కి ఒక పద్ధతి. ఈ విధముగా చదువుకు ఒక పద్ధతి లేకుండా పోవడము. దాని పరిణామాలను ప్రభుత్వము దృష్టిలో పెట్టుకోకపోవడము దురదృష్టకరము. ఇందాక గోపాలకృష్ణయ్యగారు

చెప్పారు. పుస్తకాలు లేవు, టీచర్సు లేరు, అందువల్ల వీటిని గురించి తీవ్రముగా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. రామగోపాలరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం ఎంత తొందరగా experiments చేయడం మానివేస్తే అంత మంచిది. 18 సంవత్సరాల నుంచి 18 సార్లు సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టారు. ఏ సంస్కరణ పూర్తిగాచేయరు. కొంత దూరముపోయి దారి తప్పినామని వెనుకకు తిరిగి, మరల ప్రారంభిస్తారు. దీనిలో ప్రభుత్వము ప్రమేయము కల్పించుకోకుండా డైరెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్‌కి. కొందరు మంచి టచర్సుకు అప్పగిస్తే బాగా వుంటుంది. ప్రభుత్వము ఇందులో జోక్యము కల్గించుకోకూడదు. పాత సిస్టమ్‌లో చదువుకొన్న వాళ్లమే మనమంతా ఈ లెవెల్‌కి వచ్చాము. ఇప్పటి లెవెల్ చదువువట్టి గుమాస్తాలను తయారు చేయ లేని పరిస్థితిగా మారుతున్నది. అందువల్ల పాత పద్ధతిలోనే నడవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు అనేక మంది upper primary అనే విషయము గురించి అనేక సందేహాలు వెలిబుచ్చారు. రామగోపాలరెడ్డి గారు చివర మాట్లాడుతూ ప్రతి సంవత్సరం experiment చేస్తూ పోతున్నారు. ఇక experiments ఆపి వేయాలని చెప్పారు. Experiments అన్ని మానివేసి ఇప్పుడు ఒక సిస్టమ్ ని అంగీకరించాము. అది ఇంటిగ్రేటెడ్ సిస్టమ్ అనండి. ఇంటిగ్రేటెడ్ సిలబస్ అనండి. ఆ పద్ధతి క్రింద 1-7 అప్పర్ ప్రైమరీ అనేది ఏర్పాటు చేసుకొన్నాము. 8 to 10 th class హైస్కూలు, 11, 12 classes హైయరు సెకండరీ. ఈ ప్రకారముగా విభజించి అమలులో పెట్టే దానికి ప్రయత్నం చేస్తూ వస్తున్నాము. రాష్ట్రములోని అన్ని స్కూల్సులో ఇంటిగ్రేటెడ్ సిలబస్ పాఠ్య క్రమాలను ప్రవేశ పెట్టడము జరిగింది. 7 వ తరగతి వరకు అయిపోయింది. ఇప్పుడు మిడిల్ స్కూల్సులో వున్న 6th, 7th, 8th క్లాసులు ఏమీ చేస్తారని ప్రశ్నించారు. దానితో కొంత confusion వున్నమాట వాస్తవమే. అది సమగ్రముగా ఆలోచనచేసి ఒక నిర్ణయము తీసుకొనడము జరిగింది. అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్సులో 1-7 క్లాసులు పెట్టుకొని నడుపుకొంటున్నాము. మిడిల్ స్కూల్సులో 1 st to 3 rd forms వుంది. ఇంటిగ్రేటెడ్ సిలబస్ క్రింద 6 th, 7 th క్లాసులకు వున్న పాఠ్య క్రమాలను అక్కడ ప్రవేశ పెట్టాము. మన గౌరవ సభ్యులకు ఒక సందేహము వుండవచ్చు. 1 st, 2 nd 3 rd forms వున్నది. ఇప్పుడు 6 th, 7 th class పెట్టారు ఆ 3rd form ని ఏమి చేస్తారు. ఆ రెండు క్లాసులకే దానిని పరిమితము చెస్తారా ఏమిచేస్తారు అని ప్రశ్న వేశారు. అది న్యాయమైన ప్రశ్న. ప్రభుత్వము బాగా ఆలోచన చేసి నిర్ణయము తీసుకొన్నది. 1-7 Primary అని నిర్ణయము తీసుకొన్నాము. ఆ ప్రకారముగా లెక్క చూసుకొంటే మన దగ్గర వున్న Higher Secondary Schools గాని, senior basic schools గాని అన్నింటిలో ఈ system introduce చేయడము జరిగింది. అక్కడ confusion లేదు. 1-8 standards వున్నది. 1-7 standards చేసి అదే standard అక్కడ maintain

చేసే విధంగా ఏర్పాటుచేసుకొన్నాము. మిడిల్ స్కూల్సు విషయములో కొంత confusion వున్నమాట వాస్తవమే. మన రాష్ట్రములో 250 మిడిల్ స్కూల్సు వున్నవి ఆ 250 లో 6 th, 7 th classes introduce చేశాము. పై సంవత్సరము 8 th standard open చేయాలాలేదా అనేది ప్రశ్న దానికి నిర్ణయము తీసుకొన్నాము. ఎక్కడైతే economic strength వుంటుందో, Planyground వుండి, స్థానికముగా వున్న ప్రజలు ముందుకు వస్తారో, స్థానిక సంస్థల క్రింద పని చేసే స్కూల్సు ప్రభుత్వము ఏర్పాటుచేసిన conditions ఒప్పుకొంటారో బిల్డింగ్సు సౌకర్యాలు వున్నచోట We are going to open 8 th Class, next year 9 th class and thereafter 10 th class and gradually make them full blown high schools. ఎక్కడైతే ఎకనమిక్ స్ట్రెంక్త్ వుండదో వాటిని ఎగ్జిస్టింగ్ ప్రైమరి స్కూల్స్‌లో ఈ రెండు క్లాసెస్‌ను మెర్జ్‌చేసి ఇప్పుడు 6, 7 స్టాడర్డ్సను ఇంట్రడ్యూస్ చేసాము. ఎకనమిక్ స్ట్రెంక్త్ వుండదు, ఇతర సౌకర్యాలు వుండవు, బిల్డింగ్స్ వుండవు, అటువంటి చోట్ల రెండు క్లాసెస్ కూడా లోకల్ ప్రైమరి స్కూల్‌కు ఎట్టాచ్ చేసి వాటిని కూడా అప్పర్ ప్రైమరి స్కూల్స్ చేస్తాము అందు చేత మిడిల్ స్కూల్స్ అనే పద్ధతి పై సంవత్సరం నుండి వుండదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రైమరి స్కూల్స్ 1 to 5 అప్పర్ ప్రైమరి స్కూల్స్ 1 to 7 హైస్కూల్స్ 8, 9, 10, I st form లో వుండే high schools 6 th class లో ప్రారంభమై 10 th class తో ఆగి పోతాయి. అందువల్ల దానిలో ఎటువంటి కన్‌ఫ్యూజన్ వుండదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడున్న 1st, 2nd 3rd forms సంగతి చెప్పండి.

Sri A. Balarami Reddy:—It is very simple. 1st to 6th forms వున్న Schools లో 6 th standard 7 th stardard అని ఇంటిగ్రేటెడ్ సిలబస్ ప్రారంభించాము. వచ్చే సంవత్సరం 8 th standard open చేస్తాం. అవతల 9 th 10 th standards open చేస్తాము. ఇదివరకు 1st to 6 th 6 సంవత్సరాలు వుండేది. ఇప్పుడు 5 సంవత్సరాలు అవుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఆ Classes High school లోనే వుంటాయా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—అక్కడే వుంటాయి. ఆ రెండూ వేరేచోటకు మార్చాలనే ఉద్దేశం లేదు. మిడిల్ స్కూల్‌కు సంబంధించిన భయ సందేహాలను తొలగించి వాటిని ప్రైమరి స్కూల్స్‌లో మెర్జ్‌చేయటం, అలాగే వాటిని High School గా మార్చటం ఈ విధానం పై సంవత్సరం ప్రవేశపెడితే ఈ చిక్కులు లేకుండాపోతాయి కనుక ఏ విధమైన కన్‌ఫ్యూజన్ వుండటానికి అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక text books విషయం చెప్పారు. Text books I-VII స్టాండర్డ్స్ వరకు మనం నేషనలైజ్ చేశాము. తరువాత ప్రైవేటు సెక్టారుకు వదిలి పెట్టాము. 1 to 7 ఈ సంవత్సరం 1 to 6 standards కు చిక్కులేదు. 7 th standards కొంత ఆలస్యం అయింది. ఏమైనా సరే ప్రింటింగ్ ప్రెస్‌కు కావలసిన మెషినరీ వస్తాయి

చేసి పై సంవత్సరం 1 to 7 standards కు కావలసిన పుస్తకాలు కూడా సకాలంలో వారికి అందేటట్లు చేస్తున్నాము. అందువల్ల ఇక చిక్కులు వుండవని మనవిచేస్తున్నాను. మూడవ విషయం trained teachers లేక, Hindi Pandits లేరు, ఇతర teachers లేరని చెప్పారు. అది న్యాయం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. సాధ్యమయినంత వరకు teachers ను వేస్తున్నాము. కొత్త సిస్టమ్ ప్రవేశపెట్టాలన్నప్పుడు కొన్ని ఇబ్బందులకు గురికావాల్సివస్తుంది. అక్కడ వుండే teachers కు రిట్రెయినింగ్ రిఫ్రెషర్ కోర్సు ఇచ్చి ట్రెయినింగ్ ఇస్తున్నాము. హిందీ పండిట్స్‌ను వేస్తున్నాము. అక్కడ కావలసిన పాట్రన్ ప్రకారం ఉపాధ్యాయులను నియమించటానికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము. అందువల్ల ఈ చిక్కులన్నీ పై సంవత్సరానికి తొలగిపోయి ఏ విధమైన కన్‌ఫ్యూజన్ లేకుండా సాఫీగా జరగటానికి వీలు వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ANNOUNCEMENT

re : DECISIONS OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE.

Mr. Deputy Speaker: I am to announce to the House the decisions of the Business Advisory Committee meeting on 30th November 1965. The House will transact the following business on:

1-12-1965 :

(1) The Andhra Pradesh Municipalities (Postponement of Elections) Bill, 1965, as reported by the Regional Committee.

(2) The Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill 1965, as reported by the Regiounal Committee.

(3) Discussion on Food Situation and Drought Conditions in the State.

The House will also meet from 4 p.m to 7 p.m. on 3rd December 1965 to continue discussion on the Food Situation and Drought Conditions in the State.

I am also to announce that amendments to the following bills will be received up to 8-30 a.m. on 1st December 1965 :

(i) The Andhra Pradesh Municipalities (Postponment of Elections) Bill, 1965, as reported by the Regional Committee.

(ii) The Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1965, as reported by the Regional Committee.

The House then adjourned till Half-Past Eight of the Clock on Wednesday, the 1st December 1965.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]